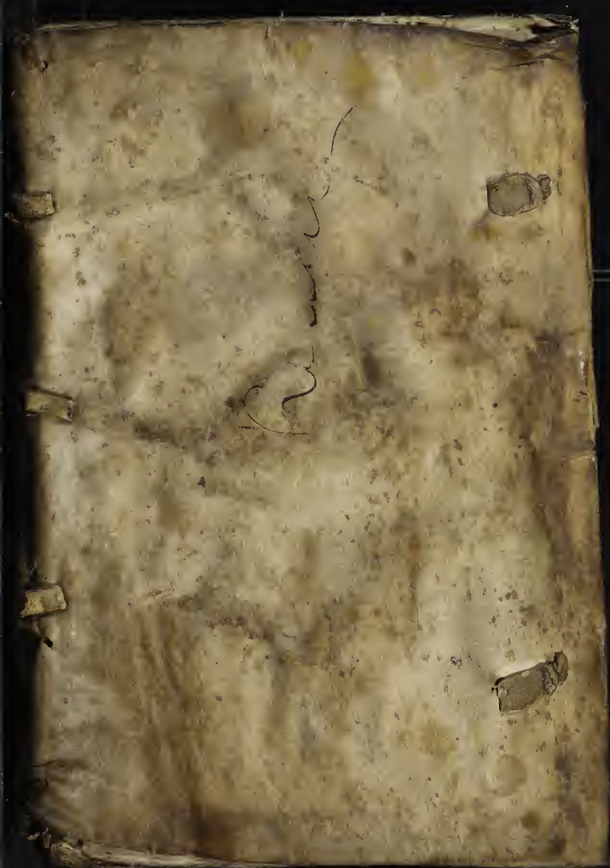

... re... ... ... meo ... ...
arbitratu meo
... rationes ... ...
par est fortuna labor ...
tanto quisque maiora fit quamvis
disciplina consequet quanto maiores
tulerit labores.
Nihil paratur
Ignavia.
... dictum
... laborem quippiam Recte feceris: labor
ille ... nobis Cito recedet: Benefactum autem
...
Si vero ... voluptatem quid Nequiter Egeris
voluptas Cito Abibit: Nequiter aut factum
Apud nos Semper Manebit.

Table

Table.

1) Victorinus, E.L. De [illegible] [illegible] hart.lus. [illegible], 1546, 92h.

2) Victorinus, (E.). [illegible] [illegible]. 1546, 4186.

LEONELLI FAVENTINI DE VICTORIIS,

De ægritudinibus infantiũ Tractatus.

Appendix ad eundem, per Georgium Khufnerum iuniorem.

Quibus acceßit Oratiuncula, per eundem Georgium Khufnerum publicè habita.

LVGDVNI,
SVB SCVTO CO-
LONIENSI
1546.

AD CANDIDVM LEctorem Sebastianus Solidus.

SI uarias morbi causas, speciesq; malorum,
Quæris, & his notis pharmaca ferre malis,
Præcipuè teneræ prosint quo tempore pubi:
Mollis ut est ætas, sic quoq; molle cupit.
Ergo legas Khufner quos dat tibi laude libellos
Hic Iunior, Patris non tamen arte minor.
Si tales in Vere potest producere fructus,
Quantus in Autumno commoda quanta dabit?

Illustrissimo, clementissimoque PRINCIPI, AC D. DOMINO ALBERTO, VTRIVSQVE

Baioariæ Duci, Comiti Palatino Rheni, suo gratiosissimo Domino, Georgius Khufnerus Iunior, Artium, & Medicinarum Doctor, uitam precatur per omnia fortunatissimam, ac diutissimam.

SOLENT illustrissime Princeps, hi, qui memoria digni quidpiam literis mandare consueuerũt, sua scripta sub magnatum, sibi bene fauentium, tanquam Mecœnatum aduersus stridulos, & petulantes morsiculatorum gannitus tuitione, & auspicio, in publicum promere. Quorum exemplo percitus ego primitias mei studii, hoc est, diuinum planè, necnon perpete posteritatis memoria dignissimum, M. Leonelli Fauentini de Victoriis, doctissimi, & expertissimi practici, qui haud ita dudum artem Pæoniam Felsinæ celebriter admodum professus est, de infantilium ægritudinum medicatione libellum, opera, & sedulitate mea (qua potui) à mendis, quibus scatebat innumeris, tersissimè castigatum, imò & meam de eadem tractatione (videlicet infantium morbis, à cunis ipsis, ad puerilem, & ephebeam vsque ætatem sese extendentibus) appendiculam haud minus sospitalem, & vtilem, partim ex optimis medicinæ authoribus, Hippocrate, Galeno, Aetio, Auicenna, Rhaze, Aegineta, Auerrhoe, Haly Abbate, Isahaco, Mesueo: & inter recentiores, Bartholomæo Montegnano, Guilhelmo Varignano, Georgio Valla, Petro Hispano, Ioanne Stockero, Vuolphgango Peyssero: partim etiam ex patriis pragmagraphis, hemeridiis, siue diurnalibus, depromptam, denique proprio etiam ingenio exaratam, editurus. Meditabundus intra me, animo agitaui sæpius, cuinam idoneo tutori, ac patrono, primos illos ingenii mei rudioris (non diffiteor) partus commodissimè deberem dicare, hoc ita scrupulosius perscrutanti; tandem subitò in mentem venit, neminem esse vsquequaq; gentium, cui vel aptius, vel decentius iidem competerent, quàm vni, ac soli bonarum scien-

tiarum, & artium, earundemq; cultorum archimecœnati, illu-
strißimo nimirum Boiorũ Duci, Alberto, domino meo gratio-
sißimo, vtpore sub cuius Ducatu lustrum vnum degerim, quin
& in celebratißimo Ingolstadiensi gymnasio, à suis clarißimis
progenitoribus instituto, literariæ militiæ tyrocinium fecerim,
& palmam euicti laboris gymnastici, eodem tum actum meum
sua illustri præsentia honorare dignante obtinuerim. Denique
cùm plurimi (vti popularis fama fert) regale connubium illi
ominentur, non solùm vt hac mea lucubratiuncula eidem humi
li mente quidem, sed pia prorsus, ac deuota congratularer, ve-
rumetiam vt (si superis collibitum foret) idem pater patrimus
factus, hoc est, multa sobole, seu potius heroinis auctus, iisdem
si fortè languerint, præsentaneis medelis succurrere posset. Ob
has (inquam) causas legitimas, haud iniquum mihi visum est,
meam illam, tametsi præcocem, opellam, suæ celsitudini nomi-
natim nuncupare, & cùm iam instet nouus annus (vt perual-
gati moris est) hymenæi, vel potius genethliaci munusculi lo-
co humiliter obferre. Non quòd putem talem, ac tantum He-
roa, tantilla donatione delectari, sed vt ansam arriperem, eun-
dem (quem certatim omnes dignis encomiis celebrant, & per-
fectæ laudis amplißimum testimonium reddunt) pro crassuli
ingenii mei modulo collaudarem, & in illius gratiam memet
insinuarem: licet non ignorem, illius præconia ita populariter
esse dispalata, vt nec meo, nec cuiusquam, eloquio indigeant.
Nam (si claritudinis suorum natalium originem respicias) quid
suo genere illustrius? Quid sua inclyta prosapia nobilius, vel
antiquius? Nónne è gente illius procreati sunt olim Reges?
Nónne huic cum binis illis inuictißimis, ac potentißimis or-
bis Christiani Monarchis, Carolo videlicet Imperatore augustis-
simo, & ter maximo, imò & Ferdinando, sacri Romani Impe-
rii sceptrigero Rege serenißimo, intercedit arcta quædam pro-
pinquitas, & generosißimi sanguinis coniunctio? Quod autem
ad personam ipsius attinet, nihil suis moribus cultius est, nihil
vitæ elegantia, honestamento, synceritatéque celebratius. Si
quis absolutum veræ prudentiæ exemplar, & expressam idæam
requirit, à nemine rectius petierit, quàm à moderatißimo in re-
bus omnibus hoc nostro Principe, Phœbi profectò Tripode di-
gno, necnon omni virtutum genere instructißimo. Cuius super
omnia mores sic integri sunt, & fama sic illibata, vt nemo sit tam
impudens sycophanta, quem non pudeat malè de eo loqui. In
quo

quo ferenifsimo Principe, adhuc iuuene, mira indoles effulget, fic vt omnibus magnæ fit expectationi. Porrò cùm prima illius ætas tam manifeftum iter ad virtutes oftendat,quid non boni(fi-cubi pubertatis annos fupergreffus fuerit)fperandum erit nafcituris fe regnãte inferioribus? O felix regio:O natio fauftifsima, quæ talem cœlitus tibi demiffum fortita es dominum, qui nihil antiquius habet, quàm pacem, quæq; ad Reipublicæ commodũ faciunt,quiq;(vt breuibus multa coarctê)omnes regii animi dotes habeat in numerato. Hic vnus multorum Heroum prifcorũ decôra refert.Iuftiniani nimirum æquitatem, cui & impenfe dat operam:Ptolemæi Philadelphi ftudium erga bonas literas: Mecœnatis in mufophilos omnes diligentifsimam beneficentiam: Alexandri magni felicitatem, ac fortunam exoptatifsimam:Cæfaris inuictam vim animi: Augufti comitatem, ac humanitatem gratifsimam omnibus:Traiani manfuetudinem eximiam: Alexandri Seueri dexteritatem, & integritatem: Marci Antonii doctrinam: Theodofii pietatem, & fi quid aliud maius effe poteft. In fumma, talis ab omnibus prædicatur ille nofter Princeps, qui fit vel ipfa probitate melior. Sed ne videar Agathoniã canere cantionem, cumq; penes me nõ fit, dignis illum efferre laudibus pro decentia,iam receptui canam. Prius tamen editionis meæ caufas obiter percurram:Ita tamẽ,vt nemo tam perditus,tamq; inuidus inueniri pofsit,qui id non iure factum fateatur.Prima igitur caufa eft,quòd noluerim tanti authoris,nempe Leonelli, egregiũ, ac falutiferum opufculum fuppreffum iri. Altera,vt infantiæ,ac pueritiæ morbidæ,& languefcentis faluti cõfulerem. Vt fi quis ægritudinis cafus tenellis infantulis accideret, effet in promptu medicamen,huic ætatulæ commodum. Si quidem multi(quod palam eft)obftetricum,& vetularum infcitia,temeritate, iniuriaq; miferam oppetunt mortem. Sunt etiam aliàs infantes ab ipfo vitæ limine,variis,& ancipitibus morbis obnoxii. Itaq; quò magis calamitofum,& execrabile infanticidium prẹcaueretur,à ratione minimè alienum videbatur,Epithomen hanc in publicum dare, ne tanta detrimẽta mifellis infantulis infertẽtur pofthac. Nec enim vitio mihi verti poterit editio illa (vt opinor) cùm non ob vanam gloriam, fed commiferationem infontium puellorum (qui aliàs cruciabili exitu fortè perirent) motus, has meas vigiliolas publicè promulgauerim. Quid enim vtilius, quàm his ipfis medica ope fuccurrere,cùm fint pulcherrimum cunctorum creatorum Dei opificium,& mortalibus vnicum, ac delectabilifsimum

delicium, solatiumq; non mediocre. Præsertim cùm sint loquelæ expertes, nec aliter affectus suos, nisi per vagitũ exprimere queãt & indicare. Videmus etiã bruta nimirum animalia, pullos, & catulos suos instinctu naturæ lingẽdo, expoliẽdo, incubãdo, fouendo, alendoq; sustentare. Quantò magis homini eadẽ natura hoc ingenerauit, vt saluti liberorũ, ac pignorũ suorũ charissimorũ, nutricatu, educatione, & remediatione consulant. Ideo nõ absurdum fuerit, imò maximè necessariũ, cum id a natura cõparatũ, & insitũ sit, eisdẽ non alimoniis solũ, sed salutiferis quoq; medelis (si quæ improspera valetudo ingruerit) auxiliari. Quid præterea honestius, magisq; necessariũ, quàm easdẽ nobiles fœturas ab ærumnabili discrucio vindicare, & adserere, & ipsis nefariis infanticidis certũ, salutiferumq; curandi, non interficiẽdi, modũ præscribere? Lubuit insuper illustrissime Princeps, meã illã oratiunculã in frequentissimo celebrium hominũ cœtu, dum insigniendus essem, Ingolstadii habitã, cui illustris celsitudo tua, pro insigni, immensaq; sua modestia interesse dignata est, appẽdiculæ vice adnectere. Certè nõ captandæ famæ gratia, sed vt cognati, & consanguinei mei, profectus studii mei degustationem tanquam aliquam acciperent. Neq; etiã volui encomia istarũ mihi ob adeptam insignitionis meæ dignitatem congratulantium, & applaudentium, perdocta, & luculentissima metra supprimerẽtur, sed velut ex vmbraculis in solẽ proferrẽtur. Itaq; cum publica cõsuetudine receptum sit, vt solennibus xeniolis ineunte nouo anno vicissim sese adficiant homines, ac concilient, volui sub tui celebratissimi nominis epigraphia, nouitium hunc meum partum vita donatum iri. Nam si is eiusdem nominis tui splendore fultus fuerit, dẽtes dubio procul Theoninos retundet, omnemq; liuorem zoilorum facile vitabit. Tuam igitur illustrissimam celsitudinem supplex obtestor, vt hanc saturnalitiam strenam, posteris, ac nepotibus tuis, si quos (quod Deus optimus maximus faxit) natura tibi concesserit, sicubi dispendium bonæ valetudinis (quod longè absit) agant, hand dubiè permagno vsui futuram, hilari vultu suscipias. Meq; tui gymnasii deuotum, & obsequentissimum alumnum, pro tua ingenita benignitate commendatũ habeas, tuaque principalis gratia, & immensa clementia foueas. Interim tuam illustrem claritudinem, quam diutissimè, felicissimeq; incolumem seruet immortalis Iesus. Data Reginoburgi pridie calendas Decembres, Anno soteriorum Christianorum 1543.

Ab honesto.
A necessario.
Apostrophe ad principem.

Præfatio.

Pro cura ægritudinum infantium, notandi ſunt primò quatuor canones, quos ponit Auicenna, tertia primi, capite tertio, de ægritudinibus infantium. Quorum primus, in curationibus infantium ægritudinũ regatur nutrix, & hoc duabus de cauſis: prima, quòd plures ægritudines prouenientes infantibus proueniũt ex malo regimine nutricis, ex quo corrumpitur lac, & poſtea cauſat ægritudines in pueris. Secundò, quia infantes non poſſunt tolerare fortia alterantia, & euacuantia. Secundus canon eſt, quòd debes conſyderare diſpoſitionem nutricis, an in ea ſit repletio ſanguinis, vel alterius humoris, propter quod fiat in humoribus ebullitio, vnde generatur lac malum, pro pueri nutritione, & ideo tollatur talis repletio euacuatione propria. Tertius canon eſt, ſi patiatur nutrix aliquam ægritudinem, tunc curanda eſt cum his, quæ comeduntur, & bibuntur: Et aliquando corruptio humorum, vnde poſtea ex tali ebullitione lac generetur corruptum. Curetur igitur quantum eſt poſsibile, cum cibo, & potu, & bono regimine in omnibus. Quartus canon eſt, quòd ſi contingat, quòd nutrix accipiat aliquando medicinam ſolutiuam, vel vomitiuam, pro illo die non lactet puerum, ſed alia mulier ſana lactet illum. Conſyderandæ ſunt ſecundò ægritudines particulares, quæ poſſunt ipſis pueris contingere, & ponuntur ab Auicenna numero XXXIIII. Et diuiſim de vnaquaque eius curam ponemus.

Præfatio. Quatuor intẽtiones in curãdis infantium morbis obſeruandi.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

De tumore, & apostemate gingiuarũ, & spasmo cordarum, maxillarum, in ortu dentium. Cap. I.

Leonellus.

AVSA istarum ægritudinum, quia cùm oriuntur sunt acuti, in primis, & pungunt gingiuam, adeò quòd magnum dolorem inducunt, & ex dolore trahitur materia ad locũ, & causatur tumor, & apostema: similiter fit in cordis gingiuarum. *Causa huius morbi.*

Cura dispositionis supra scriptæ perficitur isto modo.

Prematur locus apostemosus, cum digito leuiori modo, quo possibile est, vt ex tali pressione, materia ibidem collecta dispergatur, & deinde via detur oriendi, & citò crescat. *Cura est talis.*

Deinde fiat inunctio circa gingiuam, ex rebus mitigantibus dolorem, & facientibus dentes oriri. *Vnguentũ.*

Alia Vnctio.

Recipe, Adipis gallinæ ℥.j. Vngantur gingiuæ, vt suprá. *Vnctio.*

Linimentum.

Recipe, Olei chamomælini, mellis ana ℥.j. Misce bene ad inuicem agitando, & leniatur locus lęsus: Nam ex melle fit absterſio, & exiccatio materierum ad locum currentium: & ex oleo de chamomilla fit sedatio doloris. *Linimẽtũ.*

Aliud ad idem.

Recipe, Terebinthinæ, mellis ana vnc. j. ß. Misce, & vngatur locus. *Aliud.*

Nam ex terebinthina fit resolutio humorum, & ex melle fit absterſio.

Embrocatio.

Recipe, Chamomillæ, meliloti, anethi, ana M.j. Bulliãt in ß.q. aquæ dulcis, ad consumptionem tertiæ partis: Et cum hoc caput infantis embrocetur. Resoluit enim humores descendentes ad gingiuas. *Embrocatio.*

DE FLVXV VENTRIS.

Caput II.

Causa fluxus vẽtris. CAusa iſtius vltra iſtas duas, quas Auicenna ponit in textu, quomodo quidem infantes incipiunt emittere dentes, propter vehementem dolorem trahitur humiditas ad os, & transglutitur, & tranſiens ad ſtomachum, & inteſtina, facit fluxum catarrhalem.

Curatio.

Cura. CVRA huiuſmodi fluxus, præmiſſo debito regimine nutricis, quod debet declinare ad ſtypticum:

Si fluxus non nimiùm moleſtat, non debemus aliquid facere. Si autem ſuperfluit, curetur hoc modo.

Embrocatio pro ventre.

Seminis embrocatio. Recipe, Seminis roſarum rubearum, cymini, fœniculi, ameos, ana M. ß. Bulliant in ß. q. aquæ, ad conſumptionem medietatis: Embrocetur venter: Nam ex tali embrocatione ſtypticatur venter duobus modis.

Vno modo, quia per calidum, rerum calidarum trahitur materia verſus cutem, euaporando.

Secundo, per frigida, ſtyptica, confortantur inteſtina, ne recipiant materiam.

Aliud ad idem.

Alia embrocatio. Recipe, Olei omphacini, id eſt, oliuarum immaturarum, myrtini, ana ℥. j. Miſceatur, & inungatur venter.

Emplaſtrum ad idem.

Emplaſtrũ. Recipe, Roſarum rubearum, cymini, ana lib. ß. Bulliant in ß. q. aceti. Deinde piſtentur, & reducantur ad formam emplaſtri, cum modico olei myrtini. Et ſuper petiam extendatur, poſtea ventri applicetur.

Aliud ad idem.

Emplaſtrũ. Recipe, Coaguli hœdini ſcrup. ſemis, vel leporini, eiuſdem ponderis, & aquæ frigidæ, cochleare j. Miſce, & exhibeatur. Et *Canon notandus.* aduerte, quando datur tale remedium, illo die infans non lactetur. coagularetur enim in ſtomacho, & inteſtinis: ideo nutriatur illa die cum vitellis ouorum, & mica panis cocta in aqua, & cum kiſt frumenti.

DE

DE CONSTIPATIONE ventris. Cap. III.

CAusa ipsius constipationis potest esse multiplex: aut quia cholera nõ transmittitur à chisti fellis ad intestina, aut propter calorem nimiũ hepatis, & renum, exiccantur fæces, aut propter nimiam attractionem venarum, aut propter nimium æstum interaneorum. *Causæ constipationis ventris.*

Cura.

CVRA istius ægritudinis debet primò nutriri nutrix cibariis & potu leniẽtibus, deinde cum remediis applicatis infrà scriptis. *Curatio.*

Suppositorium.

Recipe, Stercoris muris drach. j. Puluerisetur. Et cũ adipe renum capræ, vel hirci, fiant suppositoria gracilia, & curta. *Glandulæ supposititia.*

Aliud Suppositorium.

Recipe, Mellis bene cocti, & aliqualiter indurati, vnc. j. semis. Fiant suppositoria curta, & gracilia. Nam abstergunt, & mundificant. *Suppositoria.*

Aliud ad idem.

Recipe, Menthastri folia 5. vel 6. Terantur manibus, quousq; veniant ad formam licinii parui, & ponãtur in anum pueri: nam abstergit, & incitat virtutem expulsiuam. *Licinium.*

Aliud.

Recipe, Radicis ireos numero j. Fiat suppositorium, curtum, & gracile. *Formulæ egestiuæ.*

Aliud.

Recipe, Caulium, vel blitis, numero j. vt supra.
Ad idem valet, si fiat ex lardo, & laudatur. *Suppositorium laridatum per os sumendum.*

Exhibendum per os.

Recipe, Stercoris muris grana iij. aquæ frigidæ cochlearia v. Misce, & exhibeatur. Hoc est remedium Auicennæ, & magis placet suppositoriis supradictis vti, præsertim vbi ætas permittit, & circunstantiæ consentiunt. Tamen meo iudicio, tutius esset vti balanis, vt adserit Rhazes, in compendiolo de infantiũ morbis. *Auicenna. Rhazes.*

Aliud ad idem.

Recipe, Mellis crudi cochleare semis. Exhibeatur. Abstergit nanque, & incitat virtutem expulsiuam. *Per os exhibendum.*

Aliud

Aliud ad idem.

Simile prioribus. Recipe, Terebinthinæ, quantitatem ciceris j. Nam authoritate Auicennæ, & Serapionis, lenit ventrem, & abstergit.

Aliud.

Recipe, Passularum enucleatarum ℥.j. Sacchari taberzeth ℥.ß. Misce, & pistentur ad inuicem, quousq; veniant ad formam electuarii liquidi, & exhibeatur cochleare vnum paruum.

Aliud.

Eiusdem farinæ. Recipe, Amygdalas dulces, & saccharum. Et pista bene ad inuicem, & exhibeantur.

Linimentum, seu vnctio.

Linimentũ, seu vnctio. Recipe, Fellis bouis, numero j. vel alterius animalis. Vngātur loca pectinis, & vmbilici. Nam authoritate Serapionis, omnia fella soluunt ventrem. Idem habetur ab Auicenna, secundi canonis capite primo.

Aliud linimentum.

Linimentum. Recipe, Succi panis porcini ℥.ß. Liniantur loca circa pectinem, & vmbilicum.

DE VESICIS, QVAE NAscuntur in gingiuis. Cap. IIII.

Causa vesicarum gingiuæ. Causa istarum vesicarum, vt plurimùm est lac nutricis corruptum, vel acutum. Nam cùm huiusmodi lac sugitur à pueris, vesicantur gingiuæ. Et huiusmodi lac generatur ex malo regimine nutricis, comedentis acuta, & corruptibilia.

Cura harum vesicarum.

NVTRIX nutriatur cum rebus frigidis, & humidis, alterantibus lac, & prohibentibus acuitatem, & corruptionem eius. Deinde fiant remedia infrà scripta, circa gingiuas pueri.

Linimentum.

Linimentum. Recipe, Lentium excorticarum ℥.iiij. Pistentur, & masticentur, & apponātur circa gingiuas pueri, & fiat linimentum: Nam exiccat, & prohibet vesicas fieri.

Aliud ad idem.

Simile superiori. Recipe, Farinæ milii ℥.ß. aquæ rosarũ, olei omphacini, ana q.ß. Pro linimento fiendo misce, & fiat vnctio circa gingiuas. Auicenna hic ponit duo remedia, quorum secundum est inusitatum, & mihi non placet.

Primum

Primum remedium.

Recipe, Carnes putrefactas, puluerisatas ℈.iiij. Fiat linimentum circa gingiuas. Nam abstergit eas ab humiditate nitrosa, faciente vesicas, & cum hoc exiccat:

Modus faciendi carnes putrefactas, de quibus iamiam facta est mentio.

Recipe, Carnes bouis vel castrati. Et aspergãtur sale, & appendantur ad solem, vel fumum, quousque exiccentur, & putrefiant, putrefactione non propria, sed impropria, scilicet exiccatiua, & corruptiua.

DE SPASMO, ET PRIMO de Spasmo ex repletione.

Caput V.

Causa istius aliquando est maximus dolor in gingiuis, ex ortu dentium, ex quo dolore currit materia ad neruos dentium pueri, & implet neruos, & facit spasmum. *Causa spasmi ex repletione.*

Aliquando etiam est causa, debilitas neruorum, quæ est causa, vt faciliter nerui imbibantur humiditate, & hoc maximè in humidis, & crassis. *Causa.*

Cura istius.

PRIMO debet regi nutrix, cum nutrimentis calidis, & siccis, aduersantibus humori phlegmatico. Deinde circa neruos, & originem suam, fiant tales vnctiones. *Cura.*

Vnctio.

Recipe, Olei liliacei ℥.j. vngantur nerui pueri. *Vnctio.*

Alia.

Recipe, Olei de alcanna vnc.ij. vngantur nerui. Hic nota, quòd quidam dicũt, quòd alcanna est arbor cypri, & quòd ex floribus suis fit oleum cyprinum. Alii volunt, quòd sit aliud arbustum, ex quo tinguntur panni, & est calidæ, & siccæ complexionis. *Vnguentũ. Canon.*

Alia vnctio.

Recipe, Olei de cherua ℥.j.ß. Vngantur nerui. Confortat enim neruos mirabiliter, & exiccat. *Vnctio.*

Vnctio pro origine neruorum.

Recipe, Olei mastichini, chamomælini, ana vnc.j.ß. Misce, fiat vnctio. *Vnguentũ.*

Cura

Cura iſtius eſt.

Humectare bene loca ſpaſmata, & originem neruorum. Vnde oleum commune, miſtum cum oleo violato, & cera alba, eſt conueniens, & inunge nucham, & loca ſpaſmata. Et confert cum eiſdem embrocare caput.

Oleum violatum ſolum non eſt conueniens, propter frigiditatem, quia cerebrum congelaret.

DE THETANO, ET PRImò ex repletione. Cap. VI.

Cura.

Curatio. CVra iſtius tota exiſtit in exiccatione humiditatis, quæ eſt in membris, neruis, & lacertis imbibita, vt puta hoc modo.

Fomentatio exiccatiua.

Fomentatio. Recipe, Stœchadis Arabicæ, vuæ, betonicæ, roriſmarini, ana Manip. ß. Bulliant in ß. q. aquę, ad conſumptionē medietatis, cum ſpongia bene expreſſa, fiat ventoſatio, ſupra membrum thetanatum, ter, vel quater, poſtea exiccato loco, fiat vnctio infraſcripta.

Vnctio. Recipe, Olei liliacei, ruthacei, ana ℥. j. Miſce, fiat vnctio.

Alia efficacior.

Inunctio alia. Recipe, Olei cucumeris aſinini, liliacei, violacei, ana ℥. ß. Miſce, & fiat vnctio, & calidè fiat, & poſtea inungatur locus thetanatus.

Obſeruatio. Oleum violarum non ponitur hic, vt reſoluat materiam, ſed vt remittat rigiditatē membri, propter virtutē ſuā mollificatiuam.

Aliud remedium Auicennæ, efficacius omnibus aliis.

Aqua. Recipe, Aquæ decoctionis radicum cucumeris aſinini. Et cum dicta aqua abluatur locus.

DE THETANO, EX inanitione. Cap. VII.

Cura.

CVra iſtius eſt ſimilis curæ ſpaſmi ex inanitione. Ideo vide eam.

Oleum.

Vlterius conſueuit accipere q. ß. olei communis dulcis, & maturi, calefacti, & cum eo embrocare membra thetanata.

DE

DE TVSSI CATARRHALI.

Caput VIII.

CAusa istius, est materia catarrhalis, & humiditas multa, descendens à capite ad pectus. *Causa. Tussis.*

Cura istius perficitur prohibendo cursum humiditatum, ad pectus, & materiam iam fluxam resoluere. *Cura.*

Auicennæ remedium.

Auicenna, in canone isto, embrocat infantes cum aqua calida, ipsam proiiciendo super commissuram coronalem: vt propter caliditatem aquæ, aperiantur pori capitis, & fiat resolutio humiditatis currentis ad pectus. Et hoc remedium est inusitatū. Quia faciendo hoc remedium, oportet vt exiccetur caput pueri, cum panno calido, ne humiditas retenta, reducta ad propriam frigiditatem infrigidet, & noceat, & in tali exiccatione conquassatur caput pueri, & sic maximè noceremus puero. Ideo potius ponendum est super commissuram coronalem puluis infrà scriptus. *Auicenna. Canon.*

Puluis.

Recipe, Pulueris sandaracæ ℨ.j. Et ponatur super caput. *Puluis.*

Et nota, quòd aliud remedium fortius non est faciendum, propter capitis tenuitatem. *Obseruatio.*

Ad idem.

Recipe, Corticum thuris, sandaracæ, rosarum rubearum, maioranæ, ana ℈.j. Puluerisetur subtiliter, & fiat puluis pro capite. *Alius puluis.*

Ponendum in os.

Recipe, Mellis puri ℈.j.ß. Ponatur circa radicem linguę. Exiccat enim, & abstergit humiditatem descendentem à capite. Prætera prematur radix linguæ digito, & vomat. Quia materia quæ descendit, sic euacuabitur per vomitum. *Per os sumendum. Regula notanda.*

Electuarium ad idem.

Recipe, Tragacanthi, gummi Arabici, ana ℨ.ij. seminis cydoniorum, succi liquiritiæ, penidiarum recentium, ana ℨ.ij. Puluerisentur subtiliter, & cum modico syrupo de Iuiubis, reformetur electuarium melle. De quo ponatur in ore infantis, ad quantitatem auellanæ paruæ. Prohibet enim humiditatem descendere ad pectus, & pectus aliqualiter dilatat. *Electuarium.*

Ad diuertendum materiam descendentem à capite ad pectus, vt fluat per nares.

Ster

Sternutamentum.

Sternutamentum. Recipe, Succi maioranæ parum, aquæ hordei, & sacchari, misce, & pone guttam vnam ad nares.

DE DIFFICVLTATE anhelitus. Cap. IX.

Causa. CAusa istius procedit ab eadem causa, à qua tussis in catharro descendente.

Cura.

Curatio. CVRA ergo huius est, quasi eadem est, cum cura tussis. Fiat tamen tale remedium infrà scriptum, circa radices aurium, & linguæ, & circa amygdalas. Nam in radicibus eorum est emunctorium cerebri.

Vnctio.

Vnguentum. Recipe, Olei communis dulcis, maturi ℥.iiij. Fiat vnctio, circa loca prædicta: Nam hoc oleum resoluit humiditatem descendentem ad pectus.

Vnguentum pro pectore.

Inunctio. Recipe, Olei amygdalarum dulcium ℥.j.ß. Butyri recentis, sine sale ℥.j. croci, grana iij. Misce, & fiat vnctio.

Ad idem.

Vnctio. Recipe, Amygdalarum dulcium ℥.j. violarum, butyri recentis, ana ℥.ß. croci grana ij. ceræ parum. Fiat vnguentum molle.

DE ALCOLA INFANtium. Caput X.

Diffinitio. ALcola sunt hulcera in partibus oris, in palato linguæ, circa guttur, vel sunt pustulæ paruæ, quæ multiplicantur infantibus, in aliis.

Causa. Causa istius est, vt habetur ab Auicenna in textu, quia pelliculæ tegentes linguam, & palatum, sunt valde molles, & à quocũq; tangente, valde lęduntur. Et causa est vt plurimùm, acuitas lactis.

Regula. Nota quòd reperiuntur diuersæ Alcolæ: quia quædam est sicca, à qua nihil emanat. & est à materia adusta maligna, tendens ad quandam nigredinem, & est carnosa, cæteris deterior, alia tamen est alia minus mala.

Curatur igitur ista alcola, cum infrà scriptis.

Mistu

Miſtura.

Recipe violarum recentium , roſarum rubearum , ana Manip.ſemis. Piſtentur, & miſceantur bene adinuicem, & applicentur circa partes læſas. *Miſtura.*

Alia miſtura.

Recipe, Succi plantaginis, portulacæ, ſolatri, ana vnc.j. Miſce bene ad inuicem, & ponatur pro vice in os, ad quantitatem medii cochlearis. *Miſtura.*

Alia.

Recipe, Succi agreſtę, mororum maturorum, ſi poteſt haberi, ana vnc. ſemis. Miſce, cum medio cochleari lactis, & exhibeatur ponendo in ore infantis. *Miſtura.*

Alia.

Recipe, Aquæ hordei coctæ vnc. iiij. mellis, roſarum parum. Cum aliis miſce, & liniatur os infantis, abſtergatur. Poſtea accipiatur conditum infrà ſcriptum , ad quantitatem medii cochlearis. *Miſtura.*

Conditum.

Recipe, Balauſtiarum, corticum granatorum, ſumach, myrtillorum, acaciæ, ana ſcrup.j. Fiat puluis, & cum ſyrupo myrtino, fiat conditum liquidum. *Conditum.*

Aliud.

Recipe, Succi portulacæ depurati ℥. ij. ſyrupi myrtini ℥. iij. Miſce, & exhibeatur, vt ſupra. *Conditum.*

Nota, quod Auicenna dicit, quòd ſuccus portulacæ in hoc caſu valet, à proprietate. Et quando dicit, aliquid valere à proprietate, accipiatur pro efficaciori. Succus ergo portulacæ, in hoc caſu eſt efficax. *Notio.*

Alia miſtura, pro mitigatione doloris, & conſolidatione fienda.

Recipe, Aquæ plantaginis, muſcilaginis pſyllii, ana vnc. ſemis. lactis drachmam j. aluminis zuccharini drachmã ſemis. Miſce omnia ſimul. *Miſtura.*

Aliud.

Recipe, Gallarum vnc.j. aquæ plantaginis q.ß. Piſtentur craſſo modo, & cum prædicta aqua bulliãt, & colluatur os infantis. *Miſtura.*

Nota, quòd alia remedia fortia, vt ſunt, aqua fortis, non conueniunt in pueris. *Obſeruatio.*

DE FLVXV HVMORIS, ab aure infantis. Cap. XI.

Causa. CAusa istius dicitur esse superflua humiditas cerebri, ipsorũ infantium, quæ est in vltimo humiditatis, in principio ortus sui.

Cura.

Cura. Cibus. Potus. Canon. CVRA ergo consuletur, ex parte virtutis, diætandi ipsum ex cibis siccis, non tamen multùm calidis. Et similiter ex potibus saltem siccis virtualiter. Et nota hanc regulã, quòd sit prouidendum, in curatione omnium ægritudinum infantis, vt nutrix semper diætetur diæta contraria causæ ægritudinis infantis.

Ex parte infantis, in isto casu, fiant infrà scripta.

Mistura.

Mistura. Recipe, Vini rubei, Pontici, mellis, ana ℥.j.ß. aluminis zucchariini drach.j. croci scrup. semis. Puluerisentur puluerisanda: & simul omnia misceantur. Deinde accipiatur lana, vel cotum, infusum in dicto liquore, in modum tentæ, aliqualiter expressum, ponatur in aurem infantis, positis tamen prius duabus guttis illius liquoris, in aurem infantis.

Aliud remedium.

Tenta. Recipe, Olei amygdalarum amararum, olei ruthæ, ana vnc.ß. Misce, & cum suprà scripto, imponatur in aurem tenta, ex lana, vel bombyce facta, & tenta sæpe mutetur.

Obseruatio. Secundum Auicennam tenta aliquando infusa in solo vino Pontico, sufficit.

DE DOLORE AVRIS, AB ventositate, & humiditate. Caput XII.

Cura.

Cura. CVra huius completur cum infrà scriptis resoluentibus ventositatem.

Sacculus.

Sacculo. Recipe, Origani, calamẽthi, seminis lini, ana vnc.ß. salis drac.j. Pistentur & contundantur ad inuicem, & fiat sacculus, qui calefactus parum, ponatur circa aurem infantis.

Oleum

Oleum ad idem.

Recipe, Olei amygdalarũ amararum, olei liliorum, ana vnc. semis. Misce, & de illo oleo calido, ponantur duæ vel tres guttæ, in aurem, & pòst claudatur foramen, cum modico coti, & stet clausum parum. *Oleum.*

Aliud.

Recipe, Seminis anethi, carui, fœniculi, ameos, ana vnc. semis. Contundantur crasso modo, & bulliant in vnciis iiij. olei communis. Deinde fiat, vt suprá. *Oleũ aliud.*

Fomentatio.

Recipe, Chamomillę, maioranæ, stœchadis Arabicæ, origani, calamenthi, ana Manip. semis. Bulliant in ℔. q. aquæ, & vini, prius conclusa, ad consumptionem medietatis, & cum spongia infusa in dicta decoctione, & expressa, fiat fomentatio circa aurem pueri, ter, vel quater, in die. Deinde ponantur in aurem duæ vel tres guttæ olei suprà scripti & fiat vt suprá. *Fomẽtum.*

Sacculus ad idem, resoluens ventositatem sine mordicatione.

Recipe, Meliloti Manip. 1. Calefiat sine aliquo alio, qui calefactus ponatur circa aurem. *Sacculus.*

Liquores.

Recipe, Vnum cepe, concauatum, & impleatur oleo de rutha: cui adde pulueris cymini scrup. j. Assetur cepe, super cineres calidos, & cooperiatur foramen cepe, cum aliquo coopertorio, & de illo liquore ponantur duæ vel tres guttæ, in aurem: mitigat dolorem, & repellit ventositatem. *Liquores.*

DE APOSTEMATE CRAnei, in capite pueri. Cap. XIII.

NOta, quòd in hoc apostemate complicatur magis dolor, vt inquit Auicenna, in capite, de oculorum ægritudine, propter colligãtiam eorum, ad cerebrum, per neruos opticos quantum ad oculos, & per venas descendentes ad guttur. *Canon.*

Curatio.

CVRA est, extinguere à principio inflammationem & calorem, prouenientem à tali apostemate, cum infrigidantibus, & humectantibus isto modo. *Curatio.*

Compositio.

Epithema. Recipe, Corticum citrulli, cucurbitæ recentis. Et applicentur circa commissuram coronalem, & circa illas partes.

Liquor.

Liquor. Recipe, Succi solatri, portulacæ, plantaginis, ana ℥.j. Misce, & in dicto liquore infundantur petiæ, & applicentur capiti.

Ad idem.

Linimentũ. Recipe, Olei rosarum vnc.iiij. aceti parum. Misce, & fiat linimentum circa caput.

Linimentum pro confortatione capitis, & remissione doloris, post prædicta.

Linimentũ. Recipe, Vitellum oui j. croci grana iij. Misce, & liniatur caput, circa commissuram coronalem, & tempora.

DE AQVA, QVAE NAscitur in capite pueri. Cap. XIIII.

Causa. ISta aqua nascitur tantum, quòd caput fiat adeò magnũ, quòd truncus caput portare non potest, sic visum est per experientiam. Et aqua ista est aliquando intra craneum, aliquando extra craneum. Et signum quòd est intra craneum, est, quòd non appa ret tantus tumor circa cutim capitis, & sentit grauediné, & pondus intra craneum, adeò quòd oculi claudi non possunt.

Signum est auté, quòd extra craneum quãdoq; visu comprehenditur. Ipsa nanq; cutis capitis in tantũ extenditur, quòd possumus videre vltra ipsam aquam.

Et ego vidi istud in quodam puero, filio Vincentii de Refrigeriis, quòd tantam aquam habebat extra craneum, quòd scissuræ *Causa.* apparebant apertæ. Causa istius aquæ est, & maximè extra craneum potest esse, propter obstetricem, vel propter nutricem. Quod quandoq; in extractione fœtus, vel in nutriendo, vel in fasciando, caput stringunt vltra modum. Vnde commissuræ scinduntur, & aperiuntur, & exprimitur humiditas illa, quæ est in cerebro, ad exteriora cranei, inter cutem & craneum, & sic intumescit caput vehementer.

Cura.

Cura. CIRCA curam ergo sciendum, quod Auicenna dicit, quòd aqua ad intra craneum curari non potest. Cum auté est ad extra, bene curatur: & secundum opinionem meam credo magis Auicennæ,

cennæ,quàm Rhazi.Et ratio iſtius eſt, quia ſine exhibitione medicare,in pueris,& infantibus eſt malum.

Cura.

Curatur ergo illa, quæ eſt extra craneum, iſto modo: Nam ſi aqua dicatur eſſe multa,& multum extendens,debet extrahi pro parte,& pro parte reſolui,& extrahitur iſto modo. *Curatio.*

Fiat inciſio cutis, ſecundum longum, vel latum, ita quòd poſsit aqua illa exire, dein quando exierit, licet non tota vna vice, accipiantur panni linei, duplicati, & infundantur in infrà ſcripto liquore. *Extractio.*

Recipe Vini ſtyptici, olei cõmunis, ana vnc.iiij.Miſce,in dicto liquore infundantur petiæ, vt ſupra, & ponantur ſuper caput, cum ligatura ſatis forti,& ſtricta,& ſic procedatur, per duos, vel tres dies: Dein fiat hoc linimentum circa caput. *Liquor.*

Linimentum.

Recipe,Olei chamæmelini vnc.iij. ſulfuris vnc.j. Pulueri zetur ſulfur, & ſimul miſceatur cum oleo chamæmelino,& totũ caput liniatur.Exiccat enim,& ſtringit caput,& confortat. *Linimẽtũ.*

Emplaſtrum ad idem.

Recipe,Olibani,ſarcocollæ,gummi ceraſorum, ana vnc.j. Liquefiant in aceto, & vino ſtyptico.Deinde miſceantur cum oleo chamæmelino,& fiat emplaſtrũ, quod ſupra petiam extẽſum ponatur ſuper totum caput inflatum,& ligetur. *Emplaſtrũ.*

Aliud expertum.

Recipe Limaciarum cum teſtis eorum, numero 36. Piſtentur cum teſtis ſuis, & reducantur ad formam emplaſtri, & ponatur ſuper caput, & dimittatur quouſque per ſe cadat.Reſoluit enim mirabiliter. *Emplaſtrũ ſimile.*

Cura alia.

Pro cura etiam illius aquæ, intra craneum, licet dixi, non poſſe curari, poteſt tamen procedi iſto modo infra ſcripto, exiccatiuo. *Cura alia. Notio.*

Siccari faciunt aliqui, applicãdo remedia intra aures, & nares.

Liquor ponendus in auribus.

Recipe, Olei de behen, de lilio, de rutha ana ℥ ſemis, ſulfuris drach.j.ß.ſerapini ſcrup.j.Pulueriſentur ſubtiliter,& miſceantur omnia ſimul,& imponantur tres vel quatuor guttæ iſtius liquoris,in aurem,pro vice. *Liquor.*

Liquor pro naribus.

Recipe, Aquæ maioranæ,abſynthii, ana vnc.ij. cubebarum radi- *Liquor.*

cis acori, corticis thuris, ana ʒ.ß. nucis moschatæ ℈.j. Puluerisentur pulueri sanda subtiliter, & misceantur cum prædictis aquis. Dein cum penna, in vtraque parte immissa, insletur de illa aqua, in nasum pueri. Si quis ergo modus curationis adest, in curatione huiusmodi aquæ, ad intra craneum, est iste, qui dictus est.

DE INFLATIONE OCVLORUM. Cap. XV.

Causa. Causa istius est humiditas multa cerebri, quæ propter multum fletum, descendit ad oculum, & illum inflat. Curetur ergo hoc modo, vt sequitur.

Linimentum.

Linimētū. Recipe, Lycii vnc. j. lactis parum. Misce, & fiat linimentum circa palpebras oculi.

Vnctio ad idem.

Vnctio. Recipe, Carui, origani, pulegii, ana M.ß. Bulliant in ß.q. aquæ, & vini, & abluantur oculi. Exiccat enim, & remouet priorem liquorem adhibitum.

DE ALBVGINE OCVLI. Caput XVI.

Causa. Causa istius, est humiditas nitrosa, & salsa, adueniens eorum oculis.

Cura.

Cura. CVRATVR ista ægritudo, secundum Auicennam in textu, Lauando partem scabiosam oculi, & pruriginosam, cum succo
Lotio. solatri, scilicet, palpebras, & alias partes.
Alia lotio. Confert etiam lauare, cum aqua rosarum, quæ omnia habent remittere caliditatem loci, & repercutere.

DE FEBRE INFANTIVM. Caput XVII.

Obseruatio ADuertendum, quòd febres aduenientes infantibus, vt plurimum sunt cholericæ: quia lac faciliter conuertitur in choleram, & inflammatur. Vide Arculanum super Auicennam, prima quarti, can. vij. de cura vniuersali febris putridæ: circa istū textum:

textum: Et cùm infans lactens febricitat, &c.

Cura.

CVRA eius pro maiori parte circa nutricem habenda, rectificando lac eius, cum rebus frigidis, & humidis.

Dentur ergo nutrici digestiua conuenientia, secundum exigentiam materiæ facientis febrem. *Diæta.*

Dein, si fieri potest, fiat euacuatio in nutrice, cum medicinis conuenientibus, id est, lenientibus: vt est, casia, manna. *Solutio aluilenis.*

Non exhibenda sunt fortia solutiua, & ea die, qua accipit pharmacum, non lactet infanté. Circa canones positos supra, de mente Auicennæ. Sed alia mulier sana, lactet ipsum. *Canon.*

DE DOLORE VENTRIS.
Caput XVIII.

DOlor ventris in infantibus quandoq; accidit à ventositate existente in intestinis, quandoq; à frigiditate aeris, vel alia causa infrigidante ventrem, quandoque & prouenit à vermibus pungentibus intestina. *Causa.*

Cura.

CVRATVR ergo hæc ægritudo. Primò, cum aqua calida embrocando ventrem pueri, & cum spongia fomentando. Aperit enim porositates ventris, & ventositate resoluit. *Cura.*

Ad idem valet, accipere oleum commune, cui adiungatur modicum croci. Et in tali oleo infunde petias, & illas ventri applica. *Oleum.*

Fomentatio ad idem.

Recipe, Meliloti, chamomillæ, ana Ma. ß. anisi, fœniculi, carui, ana M. ß. Bulliãt omnia in ß. aquæ, ad consumptioné medietatis, deinde fomentetur locus, id est, venter, cum spõgia, ter, vel quater. Postea vngatur locus, cum vnctione infrà scripta. *Fomẽtatio.*

Vnctio.

Recipe, Olei chamæmelini, liliacei, anethini, ana ℥. ß. Misce, fiat vnctio, vt suprá. *Vnctio.*

Cura.

Cura doloris prouenientis à vermibus, habetur in cura vermium. *Cura.*

DE STERNVTATIONE continua. Cap. XIX.

Causa. CAusa istius assignatur ab Auicenna, in textu, dupliciter. Vna propter apostema calidum in capite, lædens cerebrum, & vniuersaliter à quacunque re pungente, & lædente cerebrum.

Aliquando accidit propter oppilationes narium, à materia crassa inuiscata, quæ ibidem includitur, & lædens cerebrum, causat sternutationem.

Cura.

Cura. CVRATVR ergo quantum ad primam causam epithemando caput, à principio, cum rebus infrigidantibus caput, & inungere ipsum cerebrum. Vnde fiat talis embrocatio, ad caput.

Embrocatio.

Embrocatio. Recipe, Rosarum rubearum, myrtillornm, sumach, balaustii, corticum granatorũ, ana M.j. Fiat decoctio in ß. q. aquæ. Deinde fomentetur caput, & hoc in principio: & breuiter curatur hæc sternutatio, vti sit cura phrenesis.

Causa. Si autem veniat ab oppilatione, apponẽda sunt deoppilantia. Vnde Auicenna tale remedium in textu ordinauit.

Sternutamentum.

Sternutatorium. Recipe, Ocymi, basiliconis, ana ʒ.j.ß. puluerisentur subtiliter, & naribus inflentur.

Notio. Nota tamen, quòd Auicenna in secundo canone, capite de bedarungi, seu ocymo dicit, quod suo odore causat sternutationẽ: dicens, quòd si sternutatio fiat ab apostemate, vel ab aliqua re pungente, ocymum non est conueniens.

Si verò à materia oppilante proueniat, tunc est conueniens.

Ad idem valet caputpurgium infrà scriptum.

Caputpurgium. Recipe, Aquæ maioranæ ℥.ij. succi blitis, residentia facta vnc.j. nucis moschatæ, caryophyllorum, ana ʒ.ß. Misce omnia simul, & fiat caputpurgium. Aperit enim vias narium.

DE BOTHOR. Cap. XX.

Bothor quid? MVltotiens apparent apostemata parua in capite pueri, quę dicuntur bothor: De quorum numero sunt morbilli, & variolæ.

Et quan

Et quandoq; in corpore toto pueri apparent infectiones rubeæ, absq; apostemate, & hulceratione, vel tuberositate. *Differētia.*

Primò enim apostemata, quæ dicuntur variolæ, & morbilli, possunt prouenire à multis causis. Quarum prima est, vt plurimum residuum sanguinis menstrui, quod post impregnationem, vsq; ad horam partus in venis pueri detinetur, & cum fœtus exit vtero, fit expulsio talis mēstrui, fortificata virtute ad cutem, & fiunt huiusmodi variolæ, & morbilli. *Causa. Prima Causa.*

Secunda causa potest esse ebullitio sanguinis, eius putrefactio, & expulsio ad cutem, ex quibus causatur bothor. *Causa secunda.*

Tertia causa est corruptio lactis assumpti, quod inficit sanguinem pueri, & expellit ad cutem. *Causa.*

Alia causa potest esse aeris infectio, vel constellatio, istorum bothor, & morbillorum. *Causa alia.*

Quidam dicunt, quòd qui vlcerati sunt, sicut in alcola, huiusmodi morbilli sint mortales. *Obseruatio.*
Nam sicut alcola, in vna parte hulcerosa, & maligna est, tātò magis morbilli in toto corpore.

Istorum autem quidam dicuntur violacei, & omnes isti sunt maligni, quia à materia venenosa, & adusta.

Quidam sunt albi, crassi, & pauci numero, & isti adferunt vtilitatem magnam: quia per eos euacuatur superfluitas à corpore. *Differētia inter morbillos.*

Curatio

Cura.

CVRANTVR isti bothor, seu pustulæ, si sunt sani, quia albi, pauci, & satis crassi, & tunc curantur hoc modo.

Dimittatur, vt maturentur, postquam autem fuerint maturi, aperiātur cum acu, vt sanies exeat: postquam verò fuerint aperti, & aliqualiter mundificati, vt non remaneat vestigium, in consolidando debemus vti exiccatiuis subtilibus, qualia sunt ista.

Exiccatiuum

Recipe, Rosarum rubearum, myrtillorum, foliorum arboris mastiches, quæ dicitur lentiscus tamarisci, ana quantū volueris. Bulliant in ℔. q. aquæ, & cum illa aqua lauentur variolæ, & morbilli. *Exiccatiuū*

Vnctio ad idem.

Recipe, Olei Rosarum, mastiches, myrtini, ana ℥. ß. Misce, fiat vnctio. *Vnctio.*

Vbi autem facto hulcere apparet sanies crassa, abstergatur

primò sanies, cum aqua mellis, in qua ponatur modicum salis.

Vbi autem sanies sit valde crassa, & multa: tunc fiat absterſio, cum aqua salis, de baurach.

Hoc facto, consolidentur hulcera morbillorum, cum exiccatiuis iam dictis, & potest fieri talis puluis, ad consolidationem.

Puluis.

Puluis. Recipe, Thuris, mastiches, rosarum rubearum, myrtillorum, sarcocollæ, ana ℥.ß. Misce, fiat puluis. Facta cõsolidatione, aspergantur hulcera isto puluere ad consolidandum.

Canon. Quandoq; contingit vlcere verè consolidato, quòd caro vesicatur. Vnde conueniunt lotiones repercuſsiuæ, & desiccatiuæ.

Cura. Facta autem mundificatione, cõuenit vnguentum de cerussa, secundum Auicennam, capite proprio.

Cura. Quandoq; apparent in pueris infectiones rubeæ, & istæ proueniunt ex ebullitione sanguinis, à quo pars subtilior exit ad cutim, & tunc experimentum est, vt ponatur sulphur puluerisatum, cum aqua rosata, & lauetur locus infectus. Et hoc experimentum ponit Guilhelmus de Placentia, in capite de asahari.

DE TVMORE INGVINVM. Caput XXI.

Cura. PRo cura istius sciendum, quòd huiusmodi tumor adueniẽs propter nimium flatum, prouenit quòd ex ruptura syphac corrũpens intestina, quando extenditur, & dilatatur, & facit circa inguina tumorem, fissuras, & rupturas, & quandoque descendit ventositas ad locum illum, & humiditas sine ruptura, & facit illic tumorem. *Obseruatio.* Quandoque verò rumpitur syphac, & intestina illa descendunt, & ex tunc, absque quòd aliquid descendat ad bursam testiculorum, & tunc vocatur ruptura inguinis.

Notio. Quando autem non rumpitur, sed dilatatur didymus, & foramen ipsius syphac, qua dilatatione facta, descendunt ad bursam testiculorum aliquando intestina, aliquando aquositas, aliquando zirbus: & tunc dicitur hernia, vel ramex. Vnde differentia est inter herniam, & rupturam syphac. Quia in hernia, & ramice, descendit aliquid ad bursam testiculorum, & intumescit bursa: In ruptura autem non descendit, sed remanet tumor.

Cura.

Cura.

CVRA autem huiusmodi tumoris perficitur infrà scriptis remediis. *Cura.*

Recipe, Ameos vnc. semis. Albuminis oui. Misce, deinde ponantur super petiam, & ponatur super tumorem, & ligetur ligatura satis forti.

Hoc enim remouet laxitatem syphac, exiccando, & stringit foramen ne aliquid descendat.

Aliud.

Recipe, Lupinorum amarorum vstorum drach. 2. Bulliant in ß.q. vini rubei, styptici, vsq; quò ferè dissoluatur. Deinde pistentur simul, & cum albumine oui reducatur ad formam linimenti, & applicetur vt suprá. *Aliud.*

Emplastrum aliud.

Recipe, Balaustiarum ℥. x. Gallarum ℥. v. Puluerisentur subtiliter, & cum glutine piscium dissoluto in aceto. Fiat emplastrum quod applicetur, vt suprá. *Emplastrũ.*

Emplastrum aliud.

Recipe, Corticum mastiches cupressi, & nucũ eius, aloes, sarcocollæ, ana ℥. j. glutinis piscium ℥. j. ß. gluten cum aliis gummis dissoluatur, & reducatur ad formam emplastri, quod apponatur, vt suprà, extensum super alutam, vel corium. Constringit enim fissuram, & rupturam consolidat. *Emplastrũ.*

Ad idem valet.

Si accipiatur aliquod gluten, & dissoluatur in aceto, & extendatur super corium. Sanat enim rupturam in infantibus, & non in adultis, quia syphac est membrum spermaticum, quod non consolidatur in adultis.

DE APOSTEMATE VMbilici, & eius tumore, in puero.

Caput XXII.

CAusa istius est, cum inscinditur vmbilicus, accidit dolor magnus, propter quem attrahuntur humores ad locum, & fit apostema. *Causa.*

Quandoq; verò aduenit dolor, & causatur eminentia vmbilici, absq; apostemate: cuius causa est ventositas, vel humiditas adueniens loco.

Cura.

Cura.

Cura. CVRA istius apostematis est, vt prohibeatur quantum possibile est, quòd non maturetur, sed in principio ponantur repercussiua: sicut oleum rosarum, vel myrtinum, vngendo locum, vel faciendo emplastrum tale.

Emplastrum.

Emplastrũ. Recipe, Rosarum rubearum, corticum thuris, corticum granatorum, corticum myrtillorum, ana ʒ.j. Puluerisentur, & cum olei rosarum ℥.j.ß.& parum aceti fiat emplastrum.

Emplastrum ad resoluendum ipsam, & ventositatem.

Emplastrũ. Recipe, Spicæ celticæ ℈.ij. Puluerisentur, & cum terebinthinæ q.ß. reducatur ad formam emplastri, quod positum super locum, resoluit ventositatem, & humiditatem. Rhazes circa tumorem vmbilici facit hoc remedium infrà scriptum, & expertum.

Emplastrum Rhazis.

Rhazes. Emplastrũ. Recipe, Lupinorum combustorũ, panni de lino combusti, ana drach.ij. Puluerisentur, & cum albumine oui, reducantur ad formam emplastri. Et extensum super corium, ad quantitatem eminentiæ, apponatur, & fortiter ligetur.

DE VIGILIIS INFANTIUM. Cap. XXIII.

Causa. CAusa istarum est, nimia ingluuies, & auiditas, ad assumendum lac.

Vnde quandoq; infans suscipit lac, plus quàm digerere potest, & corrumpitur stomacho: Et ad cerebrum effumãs pungit illud, & facit vigilias.

Quandoque verò accidit, propter vermes pungentes stomachum, & intestina.

Cura eorum est.

Cura. Vt reuocetur somnus meliori modo, quo possibile est. Vnde Auicenna ponit quatuor remedia infrà scripta.

Linimentum.

Linimentum. Recipe, Corticum papaueris albi. Puluerisentur subtiliter, & cum aqua rosata, & lacte, ana q.ß. fiat linimentum circa tempora, frontem, & commissuram coronalem.

Aliud.

Aliud.

Recipe, Seminis papaueris albi ℥.j.Pulueriſetur ſubtiliter, & eodem modo, quo ſupra, fiat linimentum. *Linimentum.*

Aliud.

Recipe, Olei de lactuca ℥.j.ß.liniatur frons vt ſuprá. *Linimentum.*

Aliud.

Recipe, Olei papauerini ℥.j.liniatur frons vt ſuprá. *Aliud.*

Attendendum, quòd ex omnibus ſuprà ſcriptis poteſt fieri talis medicina. *Obſeruatio.*

Vnguentum.

Recipe, Olei papaueris albi corticum eiuſdem, ana ℥.ß.Pulueriſentur ſubtiliter, & cum oleo papauerino, & oleo lactucæ, ana q.ß.fiat vnguentum, quod locis ſuprà ſcriptis applicetur. *Vnguentũ.* Quandoque autem adeò inducuntur vigiliæ, & fletus, vt cum iſtis remediis leuibus, ſomnus induci non poſsit. Vnde mulieres veniũt ad opiata, & diſtemperatur cum lacte, & eſt vnum opiatum magis vſitatum. *Canon.*

Accipiunt enim de requie Nicolai, ad quantitatem fabæ, & diſſoluunt cum vno cochleari lactis, & exhibent. *Cura.*

Aduerte tamen, quòd non, niſi vrgente neceſsitate multa huiuſmodi remedia ſunt applicanda pueris, quia habent cerebra nimis humida. Vnde periculum eſſet, ne incurrant epilepſiam, vel apoplexiam, vel ægritudines ſimiles. *Regula.*

Ideo cura melior eſt, regere nutricem, alterare lac, cum frigidis, & humidis: non tamẽ multum exceſsiuè, vt lactuca, & ſimilia.

DE SINGVLTV.

Cap. XXIIII.

Cauſa poteſt eſſe læſio oris ſtomachi, vel ab aliqua re frigida, puta, à materia phlegmatica, exiſtente in ſtomacho, vel ab aere frigido. Quandoque etiam eſt à læſione ſtomachi facta à corruptione lactis. *Cauſa.*

Quandoque à cholera mordicante os ſtomachi: & poteſt eſſe duplex, ſcilicet, de inanitione, & repletione.

De repletione, vt multitudo alicuius materiæ. De inanitione, fit à rebus nimis exiccantibus, ſiccis, à nimia euacuatione quocunq; modo facta vel à caliditate nimia febrili.

Cura iſtius.

Quando eſt à repletione phlegmatis, vel lactis, vt prouocetur vomi *Cura.*

vomitus,cum facilitate premendo radicem linguæ, & imponendo pennã intinctam oleo leuiter, circa guttur, vt euomat quod est in stomacho,replens ipsum. Si autem prouenit ex corruptione lactis, vel à cholera, præmisso vomitu, exhibeatur tale remedium,per Auicennam ordinatum.

Cura.

Iulep.

Recipe,Nucis Indicæ puluerisatæ ℈.j.cum saccharo dissoluto, in succo cydoniorum, fiat iulep spissum. Et de isto exhibeatur cochlear vnum,vel duo successiué.Valet enim maximè in singultu,à materia cholerica,vel lacte corrupto.Et facere vnum suppositorium ex melle,post huiusmodi medicinam, est maximè conueniens.Si autem à multitudine lactis,propter gulositatem,tunc facto vomitu nutricis,procedit in exhibendo lac,diuidendo. Et non permittat infantem trahere maximam quantitatem lactis, in vna vice.

Cura.

Cura. CVRA autem illius,qui prouenit ex inanitione, est vt procedamus cum humectantibus,& infrigidantibus.

DE VOMITV SVPERFLVO.

Caput XXV.

Causa. CAusa istius quandoq; est maxima suctio lactis.Quandoque est materia phlegmatica,delata à capite ad stomachum.

Quandoque est materia cholerica, petens os stomachi ab hepate.

Cura.

Cura. CVRA ergo quando prouenit à multitudine lactis,est vt prohibeatur à maxima lactis suctione,si lactare conuenit.

Si est à phlegmate,vel cholera,vel lacte corrupto,confortetur stomachus cum infrà scriptis,postquam euomuerit.

Linimentum, quando est à causa frigida.

Linimentum. Recipe, Olei mastichini,de spica, de absynthio,ana vnc.semis, mastiches, spicæ,corticũ thuris,caryophyllorum,ligni aloes,ana drach.semis. Puluerisentur puluerisanda subtiliter, & cum cera q.ß.fiat linimentum.

Ad idem valet, si in suprà scriptis oleis calefactis infundatur succida lana,& aliqualiter expressa,ponatur supra stomachum.

Si au

Si autem causa vomitus sit cholera, facta euacuatione, stringatur vomitus, cum hac inunctione, vel emplastro.

Inunctio in calida causa.

Recipe, Olei rosarum, myrtini, cydoniorum, ana vnc.j. rosarum rubearum ℥.j. sandalorum, coralliorum rubeorum, coriandrorum præparatorum, ana ℥.j. Puluerisentur puluerisanda, & cum dictis oleis fiat linimentũ, sine cera, vel cum cera fiat vnctio. *Inunctio.*

DE DEBILITATE STOmachi. Cap. XXVI.

CAusa istius, vt colligitur ab Auicenna, potest esse raritas texturæ stomachi, & ista est deterior aliis. *Causa.*

Potest etiam esse ex parte cuiuscunq; malæ qualitatis, seu complexionis stomachi, maximè autem humidi, & frigidi.

Cura.

CVRA si contingat ex raritate texturæ stomachi, tunc debemus procedere cum iis, quæ adiuuant partes stomachi. Vnde per exteriora fiant infrà scripta. *Cura.*

Oleum.

Recipe, Olei cydoniorũ mastiches, absynthii, ana ℥.ij. Misce, & infundantur petiæ, in tali oleo calido, & applicetur stomacho. *Oleum.*

Per superiora autem fiant hæc remedia infrà scripta.

Recipe, Moschi grana iiij. Dissoluãtur in succo cydoniorũ seu aqua rosarũ q.ß. Et de isto liquore ponatur in ore infantis. Nam moschus sua aromaticitate, & stypticitate cõfortat stomachum.

Liquor ad idem.

Recipe, Succi cydoniorum, facta residentia ℥.v. facchari taberzeth ℥.j. Bulliant ad inuicem, deinde facta ebullitione accipiãtur sex, vel septem grana caryophyllorum, & ligentur in petia linea, subtili, & infundãtur in liquore suprà dicto, & exprimãtur, deinde de prædicto liquore detur cochleare vnum pro vice. Ad idem valet, si scrupulus vnus gallæ moschatæ puluerisetur, & eodem modo infundatur in prædicto liquore, & fiat vt suprà. *Liquor.*

DE SOMNIIS TERRIbilibus. Cap. XXVII.

CAusa istorum (secũdum Auicennã) est nimia repletio lactis corrupti, effumantis ad cerebrũ, & inducẽtis diu insomnia. *Causa.*

Cura.

Cura.

Cura. CVRA istorum secundum ipsum est, vt stante tali repletione, prohibeatur puer à somno,& à nutrice remoueatur hinc inde,ita quòd somnus prohibeatur vsq; quò lac descenderit.

Mel. Recipe, Mellis puri cochleare semis, pro vice, & exhibeatur infanti. Nam abstergit stomachum, à lacte, & expellit ad inferiora.

Item faciendo suppositoria ex melle.Nam trahunt ad inferiora lac corruptum.

Rhazes. Rhazes in libro experimentorum vocat hanc ægritudinem, matrem puerorum.

DE APOSTEMATIBVS accidentibus intra os,& guttur, & dicitur species synanches.

Cap. XXVIII.

Causa. CAusa istius vt plurimùm est à materia descendente à capite ad guttur,quæ est mista ex cholera,& phlegmate.

Cura.

Suppositoria. CVRA huiusmodi est, soluere ventrem cum suppositorio facto ex melle cocto, cum modico puluere hieræ simplicis. Dein accipere rob de moris immaturis, vel succum eorum, & pone in ore pueri,cum modico lactis. Et confert etiam exhibere diamoron,ordinatum à Mesueo, quod fit ex moris immaturis in principio, cum modico lactis. Vel accipe modicum syrupi myrtini, & exhibe cochlear semis, vt suprà, pro vice, cum lacte. Exterius autem conuenit inungere partes gutturis, cum oleo amygdalarum dulcium, & violarum, simul mistis, ana partes æquales. Et hæc sunt remedia, quæ conueniunt à principio ægritudinis huiusmodi.

Syrupus myrtinus. *Oleum.*

Canon. In cæteris autem partibus,procedatur secundum quod proceditur in synanche. Et fortè Auicenna per huiusmodi causam intellexit in textu synanchen.

DE

DE OREGMONE, QVANdo puer dormit, aliàs oſcitantia.

Caput XXIX.

OREgmon in infantibus accidit à materia phlegmatica, ſubtili, & aquoſa, ſapiente aliquid viſcoſitatis, cui obuians aër ſupercalefactus in corde cauſat ipſum ſonitum. *Cauſa.*

Cura iſtius eſt.

ACCIPE Semẽ lini, & miſce cum melle, aliqualiter decoquendo, & exhibe cochleare ſemis infanti pro vice. Nam ratione mellis abſtergit viſcoſitatem, exiſtentem in canna pulmonis: & ratione ſeminis lini, applanat cannam. Et ſi materia eſſet craſsior, fiat hoc remedium. *Cura.*

Miſtura.

Recipe, Seminis lini, ſubtiliter puluerifati drach. ſemis. mellis cocti parũ. Miſce, & detur infanti cochleare ſemis, pro vice, cum modico lactis lambendo. *Miſtura.*

DE VENTOSITATE INfantis in capite. Cap. XXX.

COntingit aliquãdo in capite infantis, ventoſitas multa, extendens panniculos cerebri, & cutem capitis, & contrahitur à puero, multa humiditate craſſà exiſtente in capite, & viſcoſa, obtundente calorem naturalem cerebri: vnde humiditas illa conuertitur in ventum. *Cauſa*

Cura eius eſt talis.

Recipe, Origani, cymini, caſtorii, ana ſcrup. ß. Puluerifentur ſubtiliter, & de iſto puluiſculo dentur grana iij. diſſoluta in lacte nutricis modico, & exhibeatur. *Cura.*

Notabis hic, quòd iſta ventoſitas poteſt generari, à calido diminuto, & ſic generatur ſubtilis ventoſitas. *Canon.*

Aliquando generatur craſſà, & fumoſa, à vehementi caliditate, faciente ebullitionem in illa humiditate craſſa. De qua ventoſitate loquutus eſt hic Auicenna: In cuius cura conueniunt ſubſcripta. De ſecũda mentionem fecit idem prima tertii, capite de araxa, à ventoſitate, in capite proprio. *Cauſa.* *Altera.*

Cura.

Cura. Pro cuius cura dat remedia frigida, ad extinguendum vehementiam caloris. Vnde applicat rosas rubeas, & huiusmodi infrigidantia.

DE EXITV ANI, SEV INtestini. Cap. XXXI.

Causa. Causa huius est lubricitas ventris, propter humiditatem descendentem, quæ mollificat musculos ani: vnde quotiescunque assellat, exit anus, & post secessum, remanet multotiens extra, & cum maxima difficultate potest intromitti. Ita taliter extra induratur, vt ex se retrahi nequeat.

Decoctio maluæ. Tunc in isto casu, obstetrix, vel nutrix lauet anum, cum decocto maluæ, vt mollificetur, leniatur, & intromittatur. Et si perseueret exitus ani, fiat sequens remedium.

Balneum.

Balneū. Recipe, Rosarum rubearum, myrtillorum, sumachii, malicorii, id est, corticum granatorum, balaustiorum, gallarum, nucum cupressi, ana drach. j. ß. Contundantur parum, & bulliant in sufficienti quantitate vini nigri, & Pontici. Deinde sedeat infans si potest, in hoc balneum. Et si nō potest, accipiat nutrix spongiam, & infundatur in tali liquore, & applicetur ano, postquam intestinū est intromissum. Et antequā intromittatur, lauetur anus, vel illud quod exit, cum prædicta decoctione, & tūc vngatur anus cū oleo omphacino, & myrtino, & desuper apponatur puluis iste.

Oleum omphacinum.

Puluis.

Puluis. Recipe, Corticum granatorum, rosarum rubearū, balaustiorum, myrtillorum, ana drach. ß. Puluerisentur subtiliter omnia, & de isto puluere aspergatur anus, deinde intromittatur, & postquam intromissus est anus, fomentetur, suffumigetur, cum prædicta decoctione.

DE TENASMONE. Cap. XXXII.

Causa. Tenasmon in pueris vt plurimum accidit ex frigore.

Cura est.

Curā. Recipe, Origani, cymini, ana drac. ij. Puluerisentur subtiliter, & cum

& cum butyro veteri liquefacto misce, & liniatur anus cum tali liquore.

Ad idem.

Recipe, Per anum fumum decoctionis origani, calamẽthi, ruthæ, pulegii. Infundatur spõgia in tali liquore, & applicetur ano. *Liquor.*

Aliud.

Recipe, Lini, melegetæ, & eius grana, ana Manip. j. Bulliant in vino rubro, & ponantur in sacculo, & applicentur. *Linimentum.*

DE VERMIBVS. Cap. XXXIII.

Qvidam sunt vermes in ventre puerorum, parui, rotundi, & nascuntur vt plurimum in intestino recto: quidã sunt longi, quidam sunt lati. *Quottuplices vermes.*

Primi nascuntur in intestinis inferioribus: secũdi in superioribus: tertii in mediis intestinis.

Cura est talis.

Recipe Pulueris sementinæ: & fit ex herbis valde amaris: qualis est centaurea, semẽ centonici: & de isto puluere accipiatur drachma j. cum lacte: & exhibeatur infanti. Fiat etiã vnctio contra vermes, hoc modo, qua vngatur venter pueri. *Puluis.*

Vnctio.

Recipe, Olei de absynthio, de amygdalis amaris, ana vnc. j. absynthii, menthæ siccæ, pulegii, ana drach. ß. radicis dictami, tormentillæ, zedoariæ, ana scrup. j. Puluerisentur puluerisanda, & cum modica cera fiat inunctio, cum qua vngatur venter. *Inunctio.*

Aliud.

Recip. Florum absynthii, marrubii, persicorum, ana Manip. j. Pistentur huiusmodi res recentes, deinde ponantur supra tegulam calefactam, & aspergantur aceto forti, & postea inungatur supra ventrem. *Vnguentũ.*

Emplastrum.

Recipe, Foliorũ absynthii, persicorum, ana Manip. j. ß. seminis nigellæ, sinapi, ana ℥. j. zedoariæ ʒ. ß. tormentillæ, dictami albi, ana Manip. ß. Bulliant omnia simul in ß. q. aquæ, ad perfectã decoctionem. Deinde pistentur in mortario, & cum oleo de absynthio, & oleo amygdalarum amararum, reducatur ad formam emplastri, & superponatur ventri. *Emplastrũ.*

Ad idem valet.

Clystere ex lacte solo. Similiter ex melle cocto suppositorium. *Clystere suppositorium.*

DE EXCORIATIONE COxarum. Cap. XXXIIII.

Causa. MVltotiens accidit excoriatio in coxis, propter fęces, & vrinam, quæ retinentur in illis partibus, cum infantes sunt fasciati.

Cura.

Curatio. CVRA primò est abstergere, si quid saniei est, & prohibere excoriationem. Vnde lotio illius partis, cum aqua rosarũ solùm est conueniens: & lotio facta ex lacte.

Lotio.

Inunctio. Similiter inunctio cum oleo rosarum, & cum aqua myrti.

Ad idem valet.

Liquor. Si accipiatur myrtus, & puluerisetur subtiliter, post lotionem aspergatur supra locum vlceratum. resoluit enim, & cutem condensat.

Ad idem valet.

Linimentum. Farina lentium, farina hordei, mista cum oleo rosarũ, ad modum linimenti.

Vnguentum.

Vnguentum. Recipe, Vnguẽti cerussæ, vnguenti de lithargyrio, ana vnc. ß. Remolliatur cum oleo rosarum, & omphacino. Et inungatur locus excoriatus, & ita curabitur.

Obseruatio. Attende, si nõ habeatur oleum omphacinum, fac oleum de rosis immaturis, vt ex oleo rosato.

FINIS.

DE EADEM TRACTATIONE APPENDICVLA, HAVD MINVS FRVGIFERA, PER GEORG. KHVFNERVM.

ADSTRICTAE, QVIN & solutæ nimium alui pusionum remedia. Caput I.

Aluus adstricta.

VOD si durior, & adstrictior sit infantis aluus, mel cibo adiectum dabimus. *Aluus adstricta.*

At si nec sic quidem deiicit, nec oletũ facit, resinam terebinthinam, ciceris magnitudine adiiciemus. *Si puerulus ægre cunctat.*

Medelæ, quibus in excernendi difficultate peculiariter vtimur ego, & parẽs, sunt hæ. Balanus nimirum ex sale, & melle cõfectus. *Aegineta. lib.1.cap.6. Balanus.*

Aliud.

Recipe, Porrum, & remota radice, quadripartitò discindatur, & super quamlibet particulam proiiciantur terna salis grana, & glandis instar administretur, sede prius illita rhodino tepido, si quidem promptè stercus extorquet. *Glandes.*

Quandoque sum vsus eiusmodi clysterio, quod citra noxam oletare facit.

Recipe, Oliui veteris purissimi drach. x. sacchari rubei ℥.j.ß. luteum oui recens nati j. salis parum. Misce, fiat enema. *Enema.*

Ventrem quoq; leuat epomphalion subsequens. Iuglandis putamen impleatur butyro, quod vmbilico tenus admoueatur. Inuncto prius toto ventre subscripto diachrismate. *Epomphalion. Diachris.*

Recipe, Olei amygdalini dulcis, butyri recentis, ana drach.iij. Misce simul, liquefacto prius butyro, & fiat vnctio.

Paulus Aegineta. Balanus. Ad mouendam aluum Aeginetanum remedium: Si nihil deiiciat, aut excernat puer, aluus ipſa, melle in formam balani redacto, leniter iritetur.

Nepita. Calamintha. Prodeſt etiã nepita, ſeu calamintha trita, atq; cum melle illita.

Pro conſtipatis.

Aluum emollit vnguentum mollitiuum, ſequens.

Vnguẽtum mollitiuũ. Recipe, Adipis gallinæ, adipis anſeris, anatis, butyri recentis, ana ʒ.iiij. olei chamæmelini, lilini, amygdalini, ana ʒ.iij. medullæ vitulinæ ʒ.ij. cum competenti pondere ceræ, fiat ad modum vnguenti. Quo pectus, latera, & venter, mane, & ſero perungatur.

Lenitio ventris.

Hauſtus Recipe, Lactis vaccini q.v. adde ſacchari taberzeth, & ede.

Euacuatio Decennalibus competens.

Miſtura Recipe, Carnium ficuum pinguium, paſſularum enucleatarũ, ana ʒ.j. iuiubarum exoſſatarum, num.x. medullæ caſiæ fiſtulæ optimę ℥.ß. electuarii de ſebeſten, diaprunis: omnium ſolutiuorũ, ana ʒ.iij. cum conditura de chebulis, vel emblicis. Fiat miſtura: doſis, drachma j.

Vnguentum ſtomachale, faciens ſeceſſum.

Vnguentũ ſtomachale Recipe, Aloes ſuccotrini, dictami, gentianæ, ſementinæ, ſeminis portulacæ, fellis tauri, ana ʒ.j. ſcammoneæ ℈. j. Omnia cũ butyro incorporentur. Ex hac miſtura impleatur teſta nucis, & vmbilico adplicetur, & alligetur. Facit ſeceſſum, & eſt mirabile.

Paſtilli cathartici pro pueris.

Paſtilli cathartici. Recipe, Foliculorum ſenæ ʒ. xiij. zingiberis albi, polypodii, liquiritiæ, mannæ granatæ, ana ʒ.j. ß. caryophyllorum electorum, cinamomi interioris acuti, rhæobarbarici electiſsimi, ſeminis aniſi, & fœniculi, ana ʒ. j. ſacchari lotones ij. Fiat confectio in rotulis, ſaccharo in aqua betonicæ diſſoluto, & deaurentur. Doſis reſpectu ætatis.

Iulepus lenitiuus.

Iulepus lenitiuus. Recipe, Iulepi violati, iuiubini, ana ℥. ij. ß. aquarũ maluæ, betonicæ, ſcabioſæ, ana ℥.ij. vel v. diſſoluatur in eo diaprunis ſimplicis, electuarii lenitiui, de ſebeſten ſimplicis, diacatholiconis, caſiæ fiſtulæ cum manna, ana ʒ. j. Poteſt tertia pars huius recepti præparari: Miſce ſupra dicta ſingula, fiat potus, de quo mane & ſero, cochlearia duo vel tria, vel etiam quatuor bibat.

Cura

Cura in puella feptennali, multùm conftipata experta à me nuper.

Recipe, Florum chamomillæ part. iij. fœnigræci, lini, ana parum. Bulliant in brodio gallinæ, vnica bullitione, pòft coletur. In colatura ponantur mufcilaginum communium ℥. ß. olei liliacei, butyri recentis, ana ℥. j. ß. florum cafiæ iam recens extractæ ℥. ß. vel ʒ. iij. falfuginis parum, vel ʒ. iij. Fiat clyftere, ad vncias decem vel quindecim aut paulò plus. *Clyftere.*

Ad duritiem, & conftipationem ventris.

Recipe, Ficuum, paffularum, febeften, iuiubarum, prunorum, tamarindorum, cafiæ, ana parum. Fiat decoctio in aquis boraginis, & bugloffæ q. ß. Coletur, & in colatura diffoluantur electuarii lenitiui, diacatholiconis, cafiæ cum manna magiftrali, ana ℥. ß. Mifce, fiat potus ad tres hauftus, capiat fingulis noctibus circa mediam noctem hauftum vnum. *Potus.*

Ad Torfionem ventris.

Recipe, Maluæ, nafturtii, parietariæ, hederæ, florum chamomillæ, furfurum triticeorum, farinæ fœnigræci, radicis euifci, chartami, ana manip. ß. Ponatur in facculo, & fiat decoctio pro balneo. *Torfio ventris. Sacculus pro balneo.*

Dolor ventris.

OLEVM ad immenfum vêtris puerorũ dolorẽ expertifsimũ. *Dolor ventris.*

Recipe, Oleorum anethini, chamæmelini, ana ʒ. vj. vel ℥. vj. olei ruthacei, ftyracis liquidæ, ana ʒ. iij. vel ℥. iij. pulueris cymini ʒ. ij. vel ℥. ij. Bulliant omnia vna bullitione, deinde coletur, & vfui referuetur. Et quando oportuerit, vngatur locus dolorofus, & expertum eft. *Oleum anodynum.*

Nimium alui profluuium.

EGESTIONEM nimiam fiftentia medicamina. *Epithema conftrictiuum.*

Si tamẽ aluus plus fatis profluit, fiat epithema conftrictiuum, concinnatũ de farina triticea, puluere arnogloffæ, vel cẽtinodii, vel pulicariæ, cum exiguo aceti, necnõ albuminibus, adiecto puluere rofarũ, thuris, maftiches, boli Armeni, fanguinis draconis, abfynthii, cofti, balauftii, & fimilium, feruefiant omnia in ß. q. aquæ pluuialis, vltra dimidii excoctionem: quo decocto venter imus epithemetur, fomentetur, & balneetur.

Itẽ accipe duas partes confolidæ minoris, de plãtagine, & lan- *Emplaftrũ.*

ceolata, ana ʒ.j. & cum ſuccis diſtempera gliſſem, ſiue leucargillon, & fac in modum emplaſtri: malaxando inter manus, & ſuper imponatur vmbilico. Quippe mirandum in modum foriolis auxiliatur.

Porrò lubrico pueruli ventri milium impendioquàm compeſcendo prodeſt.

Dyſenteria.

Dyſenteria Puerorum.

Pro Dyſenteria puerorum ſalſa.

Salſa. FIAT ſalſa ex granis, ſeu fructibus, vulgo elſſember dictis. Addendo ſacchari penidiati, & puluiſculo de corallio rubro, & nucis moſchatæ. Necnon ſandali rubri, ana debitam portionem, & eſt expertum pro pueris aluinis.

Cura experta in nobili quodam puero nouennali, qui dyſenteriam ſæuiſſime patiebatur.

Hauſtus Decoquatur in primis veſicæ antacæi, id eſt huſonis, fruſtum vnum in vino rubello, duabus, vel tribus bullitionibus: bibatur de eo.

Tragea. Vtendum in cibo, & potu ſequenti tragea.

Recipe, Specierum diacameron ℈. iiij. boli Armeni ʒ.ß. maſtiches, raſuræ eboris, corallii rubri, ana ℈.j. ſacchari penidiati vnc. iij. Fiat tragea, bibatur ex lacte amygdalino, vel vino nigro.

Aliud ad idem.

Lac reſtrictiuum. Recipe, Silices fluminis, numero iij. Igniantur, & extinguantur cum aqua, in qua bulliat veſica huſonica, vnciaria portio, & cum illa aqua fiat lac amygdalinum, cui apponantur albumina ouorum bene agitata, numero iij. & optimè ſiſtit profluuiū alui.

Potus æquiualens ſuperioribus.

Hauſtus. Recipe, Foliorum querci, tapſi barbati, ſpicæ nardi, ana Ma.j.
Canon. Decoquantur in aqua, & bibat. Edat mane, & nocte caſtaneæ quantitate ſaccharum berberorum. Poſt modicum bibat de ſyrupo acoris citri, & de agreſta. Et continuet ſic per octiduum.

In dyſenteria expertiſsima cura.

Zedoaria. Manè edat zedoariam, & diu in ore contineat, pòſt deglutiat.

Potus ieiune ſumendus.

Potus. Recipe, Aquarum ruthæ, aquarum abſynthii, abrotani, ana
Aqua decocta. ℥.j. pulueris dictami albi ʒ. j. Miſce, ſumatur ieiune, & quandiu poteſt ſuperieiunet, vel bibat aquam decoctionis abrotani, & dictami. Per hebdomadam bibat, ſemper in mane hauſtum.

Puerorum

Puerorum dysenteriam sine dubio abarcet.

Recipe, Acedulam, infusam in aceto forti, inuolue in stuppis, aceto intinctis, & coque sub prunis, postea extrahe succum, & da ipsum bibere. Sic quidam curabit omnes dysentericos. *Potus.*

Aliud pro pueris.

Recipe, Hepar bubulum, aut arietinum, seu mutoninum, torrefactũ assando tantum, vt puluerari queat: detur cum lacte chalybeato, vel in quo flores verbasci bullierint: est expertissimum. *Potus alius.*

AVRICVLARIS MORBI Remedia. Cap. II.

Quorum aures humectationes obtundunt, easdem lana, ex alumine indita, commodè licebit a[…]facere, vel œnomelite, quod ex vino mulso, seu lustrico, in aurem instillato, siccare, & eluere. *Aurium vitia. Lycinium. Instillatio.*

Nec abs re fuerit, crocum ex mero tritum, stillatim irrorare. *Alia instillatio.*

EXITVS, ABSCESSVVMque ani medicatio. Cap. III.

Contra exitum ani expertum.

Liniatur anus prominens pice liquefacta, & superadsperso puluere aloes, intrudatur: & est sæpius expertum. *Glandes.*

Ad apostemata ani.

Recipe, Vitellum oui decocti j. & pistetur cum tragacantho, oleo rosarum, syrupo rosarum. Fiat emplastrum. *Emplastrũ.*

Aliud ad idem.

Recipe, Summitatũ papaueris albi, hyoscyami, portulacæ, vitellum oui, micæ panis, olei rosarum, fiat emplastrum. *Emplastrũ.*

Aliud vt suprà.

Recipe, Seminis lini, fœnigræci, gummi Arabici, foliorum caulium, olei chamæmelini q. ſ. fiat emplastrum. *Emplastrũ.*

Ad exitum ani, vel intestini recti.

Recipe, Mastiches, thuris, nucis cupressi, antimonii, corticum granatorum, balaustiorum, glandium, ana ℥. ij. Misce, fiat puluis: Et vtere, quia bonum. *Puluis ad prominẽtiã Coli.*

Alius puluis ad idem.

Recipe, Testarum concharum, vitrioli Romani, albi Græci, ana drach. j. Fiat puluis insperſorius. *Puluis ad idem.*

Vnguentum ad idem.

Vnguentũ. Recip. Aloes, thuris, bdellii, ana ℥ ß. thuris masculi, id est, olibani ʒ. j. pulueris cõtra ficus ani, vt infrà ʒ. j. cerussæ ʒ. ij. pinguedinis anatis, ardeæ, olei rosati, q. ß. Fiat vnguentum. Addito parũ ceræ.

Ad idem aliud vnguentum.

Vnguentũ. Recip. Oleorũ chamomillæ, anethini, violacei, ana ℥ ß. pinguenis anatis ʒ. iij. vitellorũ ouorũ, num. j. ß. tutię pręparatę ʒ. j. cerussæ, lithargyrii abluti, ana ʒ. ß. croci gr. v. ceræ q. ß. Fiat vnguentũ.

Pulueris contra ficus ani descriptio talis est.

Puluis, ad sycoses, & vnguentũ. Recipe, Axungiæ porcinæ antiquæ, axungiæ cerui, ana. Dissoluantur lento igne, deinde incorporentur, cum eis puluis cænobrii. Iungatur, expertum est.

Ad exitum ani.

Reci. Sãguinis draconis, terræ sigillatæ, aluminis rochię, tormẽtillę, hypocisthidos, pyrethri, gallarũ, atramẽti sicci, thuris masculi, ana ʒ. j. fiat puluis, axũgiæ porcinæ nõ salitæ q. ß. Fiat vnguẽtũ.

Pruritus ani.

Contra pruritum, & dolorem ani.

Vnguentũ. RECIPE, Thutiæ lotæ, rosarum, cerussæ, plumbi vsti loti, ana partem j. croci part. iij. vitelli ouorum assi partem j. olei rosarum q. ß. Fiat vnguentum, quo liniatur locus.

Contra idem.

Lauacrũ. Sessio decoctionis acetosæ, lapatii, maluæ, violariæ, fumiterræ, meliloti, & lupinorum, quoniam sedat, abstergit, & resoluit.

Aliud vnguentũ mirabile, sedans dolorem ani.

Vnguentũ. Reci. Lithargyrii, amydi, ana ʒ. viij. cerussę ʒ. ij. cerę ℥. iij. butyri, pinguedinis anatis, ana ℥. ij. olei sesamini, q. ß. ꝑ vnguẽto molli.

Ficus ani.

Ficus ani. Pessarij. PVLVIS hermodactylorum, & limaciarum suppositus valet.

Contra ficus ani expertum vnguentum.

Vnguentũ. Recipe, Sepi ceruini. Dissoluatur lento igne. Exinde adde adipem ardeæ. Incorporetur, & formetur vnguẽtum, adplicetur.

Contra sycoses in ano puluis expertus d. V. Peysseri.

Puluis V. Peysseri. Recipe, Gallarum (melius opinor gallæ omphacitidis) q. v. Terãtur in puluerẽ, adde oxyrhodini, id est, aceti rosati. Et tẽperentur simul. Superponatur loco dolẽti, vbi sycoses apparẽt, & quotiescũq; inaruerit, denuò ex dicto liquore acido rursum irrigetur,

tur,& ſubliuido panniculo exceptũ reponatur ſup locũ,vt ſuprà.

Quòd ſi apertę fuerint ſycoſes,aridũ adponatur medicamen, per modũ hygremplaſtri.Sin apertę,xerion emplaſtrũ cõueniet.

Vltimum tandem,& quod ſæpius expertum eſt, iuuamentum eſt verrucaria in puerorũ ficubus per modũ inſpergii vſurpata.

Ani inflatio.

Recipe,Corticum granatorum.Coquãtur cum vino cocto vehementer.Deinde diſtempera eas cum oleo roſarum,ſuperpone modo emplaſtri.

Inflatio ani. Emplaſtrũ Rhazianum.

Ani intertrigo.

Intertrigo ani curatur cornu cerui vſto,& ſuperpoſito.

Aliud Vallæ.

Cum ibis viam,abſynthii pontici ſurculum,ano ſupponito.

Succus Argentariæ inditus ano intertrigini medetur.

Intertrigo ani. Damiani cura. Valla.

Anus cancrenatus.

Vnguentum pro ano cancrenato.

RECIPE,Vnguenti de ceruſſa lib.j.plũbi vſti ℥.ß.thuris,myrrhæ,ana ʒ.ij.lithargyrii deſpumati ℥.j.ß. Incorporentur in mortario,vltima contritione.

Valet in cancroſis hulceribus, & oſtrachoſis, hereſypelatoſis, & omnibus dependentibus ab humoribus acutis, corroſiuis, & corruptis,venenoſis.

Anus cancrenatus. Bartholo. Montegnanus. Vnguẽtum. Virtus vnguenti.

ANODINA. Cap. IIII.

OLeum pro doloribus omnibus puerorum ſedandis optimum,& expertum.

Recipe,Oleorũ anethini,chamæmelini,ana ʒ.vj.olei ruthacei, ſtyracis liquidę,ana ʒ.iij.pulueris cymini ʒ.ij.Bulliant omnia vna bullitione.deinde coletur,& vſui reſeruetur.Et quãdo oportuerit,vngatur locus doloroſus,& expertum eſt.

Oleũ meũ anodynum expertiſsimum.

Vnguentum anodynum ceruſſatum, refrigerans, Petri hiſpani.

Recipe,Olei roſarum,violarũ,ana ℥.ij.ceruſſæ lotæ,cum aqua roſarum ℥.j.camphoræ ʒ.j.opii Thebaici ℈.ß.albuminis oui numero ij.Incorporentur bene,fiat vnguentum.

Vnguẽtum anodynum Petri hiſpani.

Ad hulcera cancroſa,atq; doloroſa,in quacunq; corporis parte,præſertim tibiarum.

Recip.Butyri recẽtis,bene deſpumati q.v.Et ita feruidè funda-

Anodynum expertiſsimum.

tur

tur in mortario plũbeo, agitetur piſtillo plũbeo, ad octo horas, ſtet octo horis in loco calide, in mortario, & iterum agitetur, vſq; dum infrigidabitur. Vngantur hulcera doloroſa, oſtrachoſa. Et ſi vis habere in forma emplaſtri, adponatur parum ceræ. Eſt res experta in ſedando omnem dolorem.

Aliud anodynum.

Anodynum aliud æquiualens.

Recipe, Auenæ partes duas, ſeminis lini partem vnam, contundantur optimè in mortario, deinde optimè decoquatur in aqua, & loco ſuperponatur, in forma emplaſtri. Valet cõtra hereſypelam, contra apoſtemata neruorum, & dolorem eorum.

Ad idem valet.

Anodynum commune.

Plantago maior decocta in aqua, applicetur loco.

Emplaſtrũ, vel vnguentum Stocke ro vſitatiſſimum.

Emplaſtrum vel vnguentum mollificãs ac leniens omnem duritiam neruorum, & iuncturarum, ſedansq; dolores in eis, & confortans omnes iuncturas vehementer extenuatas.

Recipe, Muſcilaginis fœnigręci, althææ, ſeminis lini, ana ℥.iiij. Medullæ crurum vaccæ ℥.ij. adipis porci colati ℥.iiij. olei lilini, olei communis antiqui, ana vnc.ij. ceræ q.ß. Fiat vnguentum, vel emplaſtrum.

Vnguẽtum anodynum Bartholo. Montegnani.

Vnguentum mollificans Siphyros, quod ſublime eſt in apoſtematibus melancholicis, & aliis duritiebus, mollificãs neruos, & iuncturas. Et ſi vis magis ſedatiuum, tunc adde vitella ouorum numero iij. croci ʒ.j. Si vis extremè penetratiuum, reſolutiuum, & etiam mollificatiuum, adde bdellii, aluminis armoniaci, diſſolutorum in aceto albo, & acuto, ana ℥.j.ß. Recipe, Oleorum ſeſamini, amygdalini dulcis, ana ℥.iiij. Butyri, medullæ crurum bouis, ana ℥.iij. pinguedinis anatis, gallinæ, ana ℥.j. ceræ albæ ℥.ij. Miſce, & fiat vnguentum ſecundum artem.

Ad idem vnguentum eiuſdem.

Vnguentum aliud anodynum Bartholomæi Montegnani, in Nephritide doloroſa, pectoris vitiis, ſedans dolorem membrorũ neruoſorum, & in quacunq; corporis parte.

Recipe, Olei violarum citrinarum lib.j. amygdalarum dulcium, liliorum alborum, ana ℥.vj. butyri recentis ℥.iiij. croci drach.ij. ceræ albæ lib.ß. olei de ſemine anethi drach.ij. pinguedinis anatis ʒ.ij. Fiat vnguentum. In cuius fine adde, vitellorum ouorum numero iij.

CAPITALIVM ADFEctionum pusillis accidentium medelæ. Cap. V.

De syriasi, hoc est, capitis infantium ardore.

Syriasis infantium.

EIus remedium est oui lecythos, hoc est, rubrum, cum rosaceo, syncipiti, seu potius caluariæ, pigmenti specie superimpositum. Sic tamen vt assidua mutatione renouetur. *Vnguentũ.*

Extat apud Aeginetam, Galenicum abbreuiatorem, aliud contra syriases præsidium, vt videlicet heliotropii (quod Graii scorpiuron, Romani solarem appellant) folia, cucurbitæ ramẽta, cucumeris, atq; peponum, adiacentem carni pelliculam, solani hortensis, cum rosaceo cremorem cranio adhibeamus. *Vnguẽtum Aeginetanum.*

Porriginis medelæ.

Vnguentum Aristotelicum, ex recitatione Isacci, valens ad pityriasin, seu porriginem puerorum.

Pityriasis puerorum.

RECIPE, Salis fuliginis, olei oliuæ, picis liquidæ, ana partes æquales. Tere hæc omnia, & fac vnguentum: & tineoso capiti, de quo fuerint capilli extracti, superimpone. Et miraberis sanitatem ipsius, & redundantiam capillorum. *Vnguẽtum Aristotelicũ in porrigine expertissimum.*

Ad Tineas capitis.

Recipe, Pulueris bryoniæ. Misce cum melle, pone super scabien tineosam capitis. *Tineæ capitis.*

Vnguentum æquiualens probatissimum.

Recipe, Olei rosarum, iuniperi, ana q.v. Sulphuris, æris viridis, stercoris columbini, ana q.v. Terantur, & conficiantur omnia simul, ad formam vnguenti. Ex hoc vngatur locus tineosus, stet ad tres dies, & iterum vngatur locus tineosus, & perfectè curabitur. *Vnguẽtum ad pityriasim expertũ à me sæpius.*

Capitis dolor, in causa calida.

CONTRA dolorem capitis puerorum. Epithemetur frons linteolo madefacto ex lacte. Caueat à vino, & rebus fumosis talis infans, vel puer. Et attendendum num habeat secessum, vel *Dolor capitis. Epithema.*

non,

non,si non haberet, proritetur aluus, & leniatur suppositoriis saponateis vel mellitis. Nam adstricta aluo, fumi ex stomacho, & vapores ascendunt, ad caput, & turbant caput.

Obseruatio.

Contra dolorem, & calorem capitis.

Epithema meũ expertum.

Recipe, Aquæ rosarum ℥.ij. vel iij. trium sandalorum, ana ʒ.ß. camphoræ, croci, ana drach.ß. Misce pro epithemate, & illinatur frons.

Linimentum frontale, in cephalea.

Linimẽtum meũ vsitatißimum in cephalea.

Recipe, Aquarum cucurbitæ, rosarũ, ana ℥.iij. aquæ violarum, nymphea, ana ℥.ij. Misce cum albumine oui, oleo rosato, & exiguo aceto, ad penetrandum. Fiat epithema. Et infusa petia in tali liquore, applica fronti.

Inunctio contra dolorem, & calorem capitis.

Inunctio à me multoties experta.

Recipe, Olei violati rosati, ana vnc.j. aceti ℥.ß. camphoræ ʒ.ij. Bene misceantur inuicem: & fiat oxyrhodinum, & applicetur capiti, & fronti, sæpius intincto in eo linteolo.

Aliud.

Muscilago cydoniorum epithemata.

Aliud epithema.

Epithema optimum in cephalea.

Muscilago psyllii infusa rhodostomate, & aceto, cum reticulo, vel linteolo fronti applicetur. Potest imponi de sandalis, croco, & camphora, si lubet.

Capitis dolor ex frigida causa.

Epithema meum refrigerans.

Recipe, Olei spicæ odoriferi ℥.j. pulueris radicis rhodiæ, violariæ venetianæ, pulueris caryophyllorum, ana scrup.j. Misce, fiat epithema.

COSMATICA REMEDIA.

Nutritio, tinctio crinium.

Caput VI.

Nutritio, & tinctio crinium.

SI quis cupit infantulorum comas nutrire, atq; tingere, albo, flauo, vel aureo colore: recipiat succum radicis arboris vibicis, vel aquæ ex ea, in Aprili, aut Maio mense extillantis: vtatur post ablutionẽ capillorum: valde decorat crines infantulorum, in aureum colorem, præsertim si exponantur Soli.

Lixiuia flauos reddentia crines.

Aureum capillorum efficiunt colorem, flores tapsi barbati, decocti in lixiuio, flores callitrichi, idem valent in lixiuio, flores etiam betonicæ, eodem modo possunt.

Glabri

Glabrities.

GLABRITIEI puerorum sequens medetur linimentum. Recipe, Foliorum nymphex Manip.j. Decoquantur in butyro recenti, optimo: deinde exprimantur, & pistentur fortiter simul, fiat vnguentum liquidiusculum, quo vnge locum. *Glabrities.*

Lendines comarum.

Contra lendines puerorum.

RECIPE, Seminis canabis Manip.j. Comburetur, & de cinere illo fiat lixiuium, quo caput abluatur. *Lendines puerorum.*

Corrosio crinium.

ALIVD ad idem, vt suprà, valens etiam contra corrosiones. Liniatur caput oxelæo. *Corrosio crinium.*

Pediculi puerorum.

LINIATVR caput oxelæo. *Pediculi puerorum.*

CARDIACAE PVERORum remedia. Cap. VII.

RECIPE, Olei amygdalini dulcis, butyri, adipis caponis, fiat vnguentum. Vngantur tales pueri, sequenti vnguento. Recipe, Olei liliacei, chamomælini, & butyri. Misceãtur simul. Bibant etiam aquam consolidæ regalis, in qua dissolutum sit saccharum conditum. *Cardiaca. Vnguẽtum in cardiaca. Potus ad idem.*

Curaui septennalem quendam puerum, cardiaca, seu tremore cordis laborantem.

Mistura.

Recipe, Conseruæ rosarũ, drach.j.b.p. specierum cordialium temperatorum, seu pulueris cordialis drach.j. electuarii de gemmis frigidi drach.ß. diamargariti ℈.j. cum syrupo boraginato, & buglossato. Fiat mistura. Dosis castaneæ paruæ quantitas, mane, meridie, & nocte, potest sumi per se, vel cum aqua melissæ, vel rosarum albarum. Item applicetur epithema cordiale subsequens, calidiusculè. *Mistura in tremore cordis, expertum.*

Epithema.

Recipe, Aquæ melissæ, betonicæ, saluiæ syluestris, marrubii, ana parũ, aquæ origani, rosarũ, ana parũ. Dissoluãtur in eis camphoræ ℈.vj. croci ℈.ij ß. theriacæ parum. Misce, & fiat epithema. *Epithema probatissimum.*

Car

Vnguẽtum à me ſæpenumero expertum, in tremore cordis.

Cardiacæ multùm prodeſt vnguentum ſequens.

Recipe, Adipis gallinę, anſeris, anatis, butyri recentis, ana ʒ.iiij. olei chamæmelini, lilini, amygdalini, ana ʒ.iij. medullæ vitulinæ, drach.ij. cum competenti pondere ceræ. Fiat ad modum vnguenti, quo pectus, cor, lateraq́;, mane, & ſerò perungantur.

Infuſio.

Infuſio, in tremore cordis.

Fiat infuſio in aqua gallitrichi, imponendo ſpecies diamoſchi dulcis, & diambræ, ana q.v. Detur reſpectu ætatis, pueris.

CALORIS INNATVRAlis, tam ex gelida, quàm calida cauſa prouenientis remedia. Cap. VIII.

Ex cauſa calida.

Calor innaturalis, ex cauſa calida.

PVeris mirè contra innatum calorem prodeſt ſequens cura.

Potus refrigerans.

Cibus ſit talis.

Recipe, Acetoſæ manip.j. Bulliat in aqua endiuiæ q.ß. cum quatuor ſeminibus frigidis, & inde potetur. Item edat diacydoniten. Iulepum refrigerans, & confortans calorem innatum.

Iulepũ refrigerans, & confortans calidũ innatum.

Recipe, Aquarum ſonchi, id eſt, endiuiæ, boraginis, meliſſophylli, roſarum, ana ℥.iiij. behen albi, & rubei ℥.ß. ſandalorum alborum & rub. ʒ.ß. ſpecierũ trochiſcorum de camphora ʒ.j. ſpecierum electuarii de gemmis frigidi ℈.j. ſacchari libram, vel q.ß. Fiat iulepum dilutum.

Vnguentum caloris extinctiuum, & refrigeratiuum.

Vnguẽtum immodicũ calorẽ reſtinguens.

Recipe, Olei roſati, & violati, ana vnc.j. vnguenti infrigidantis Galeni, drach.vj. ſucci ſemperuiuæ vnc.iij. Bulliat ad conſumptionem ſucci. Poſt addatur croci, ſcrup. j. camphoræ grana iij. & fiat vnguentum.

Potus in confortando calore naturali, & extinguendo innaturali.

Potus.

Recipe, Conſeruæ roſarum, boraginis, buglosſæ, ana vnc.ß. Miſce cum ſyrupo violarum, addito grano j. camphoræ, & moſchi. Et doſis ſit mane, & ſerò, quantitas nucis auellanæ.

Calor

Calor innaturalis refrigeratus nimium.

AQVA confortatiua, calore naturali refrigerato, inungenda pulsibus, fronti, temporibus, naribus, & cordi. *Calor innaturalis deperditus.*

Recipe, Aquarum melissæ, spicæ, lauandulæ, rosarum, ana vnc.j. cinamomi, caryophyllorum electorum, ana drach.ß. croci scrup.ij. moschi grana iij. Misce, fiat epithema. *Epithema calorificũ.*

CVRA EXCORIATIONIS, quæ fit sub alis, & coxis infantium, & puerorum. Cap. IX.

DEtergoratur sæpenumero cuticula sub axillis infantiũ: aliquando etiam inter pedes atteritur. *Excoriatio sub alis, & coxis, & pedibus.*

Vnguentum contra excoriationem.

Ad hoc contundi debent folia sedi minoris: crassulam exiliorem vulgo vocitant, oleoq; rosaceo, laridoq; ex maiale admisto. Et deinde per linteolum exprimi, succusq; iste in vino albo, bonoq;, decoquendus erit, & admiscendus mastix, olibanum, singulorum drach.j. Hoc pueris, quacunque corporis parte excoriati fuerint, illitũ, absq; dubio (cõpertissima loquor) opem præstat. *Vnguẽtum cõtra excoriatione cu tus expertissimum.*

Vnguentum frigidum contra excoriationem, factam in coxis puerorum, ab acuitate vrinæ prouenientem, & est Stockeranum optimũ, quo Stockerus mirabilia effecisse tradidit scripto.

Recipe, Albuginis ouorum numero j. olei violati vnc.j. lithargyrii spumificati drach. vj. Terantur in mortario plumbeo diligenter, & fiat vnguentum secundum artem. Valet ad heresypelam, & malam complexionem calidam, in prædictis partibus, & sub axellis, & labiis puerorum. *Vnguẽtum Stockeranũ in excoriatione quacũq; expertissimum.*

DENTIENTIVM, ET EX gingiuis laborantium remedia, necnon labiorum. Caput x.

Labiorum Fissuræ.

Fissuræ labiorum.

PORRò si pusio labiorum fissuras, vel ob lactis caloré, vel nimiam mamillarum duritié cõtraxit, fiat epilima subsequẽs: Recipe, Lanam optimè carptam, madificetur in succo plantaginis vtriusq;, hoc est, latifoliæ, & mucronatæ, cum aliquantulo butyri, vel axungiæ gallinaceæ recentis. Ex quibus simul liquefactis fiat liquamẽ: quo cum pluma gracili labrorũ fissa perlinãtur.

Labiorum fissuris medetur linimentum sequens.

Linimentũ varignanæ. Recipe, Mastiches q.v. mollifica cum albumine oui crudi, & appone.

Curaui ego aliquãdo eũdẽ defectũ in pueris seq̃uẽti vnctiõe: Recipe, Floris lactis, pinguedinis iusculi à carne facti, quæ pinguedo adhæret cochleariis, ana æquales partes, & est à me multoties expertum.

Vnguentum ad idem, Varignanianum.

Ad scissuras labiorũ. Cerebrũ anseris domestici, cum medulla ceruina, inungatur.

Pustulæ labiorum.

Vnguẽtum Auicennianum. Recipe, Lithargyrii argentei, myrrhæ, zingiberis, ana: puluerisentur subtiliter, & cum cera virginea, melle, & oleo communi q.ß. Fiat vnguentũ. Prius bene puer madefaciat labia, cum saliua.

Idem facit instillatio sequens.

Instillatio in pustulis labrorũ experta. Recip. Fellis tauri, duas vel tres guttas, instilletur, est expertũ.

Gingiuarum vitia ex dentitione.

Abscessus Gingiuarum.

Abscessus Gingiuarũ. ANTE denticulorum ortum, quãdoq; parodontides, & parulides (quæ tubercula sunt iuxta dentes, in gingiuulis nascentia) prorepunt. Quæ folius crocomagmatis illinitione curantur.

Dolor gingiuarum.

Dolor gingiuarum. MEDVLLAM caballinam dolori dentium summè mederi tradit Mesues: seq; sæpius esse expertum ait, in scriptis suis.

Apozema in dolore gingiuarum.

Lauentur gingiuæ, cum apozemate radicis bedeguar.

Si ex dentitione multùm gingiuæ doleant, vel decorientur: tunc arnoglossæ, necnon celsi corticis cremore, mandibula per vices impinguetur.

Infantium præterea dentitiones adiuuat, admisto melle butyrum: in quem vsum gingiuæ eo sunt confricandæ.

Prod

Prodest eadē vnctura, prius quàm dentire cœperint, gingiuarum etiam pruritibus.

Eosdem veteris salsamenti carnem sedare tradit Aegineta. *Salsamentum.* Vtendum suadet ceromatis, aut olei cerati pigmento.

Ceroma constat ex oleo crudo, non sine modico ceræ liquefacto. Aegineta lib.1.cap.8. *Aegineta lib.1.cap.8.*

Dentium dolor.

PVERIS si dentes doleant: recipiatur camphora, & in aceto posita, bulliat modicum. Deinde teneat puer in ore, & cessabit omnis dolor.

Refert Petrus Hispanus, se multoties dentium dolorē curasse, *Experimentū Petri Hispani, in dolore dentiū.* Appositum herbæ, formatæ ad modum dentis: quæ dicitur dens caballinus: & est expertum.

Rhazes memoriæ tradidit, dentem hominis mortui, collo patientis suspensum dolorē auferre protinus, & esse experimentū.

Idem adserit Bernardus, ita scribens, quòd si denti hominis *Diuus Bernardus.* mortui, dens dolens tangatur, absq; dubio dolor cessabit.

Si dolor dentiū nimis inualuerit, superponatur externè opiū, cum vitello oui semicocti distemperatum. Et est res experta.

Hipocrates particula 4. Aphoris.53. *Hippocrates partic. 4. Aphor. 53.*

Cum dētes producūt, gingiuarū pruritus, febres, spasmi, diarriæ, & maximè quando producunt caninos dentes imminent.

DORSI VITIORVM REmedia. Caput XI.

Verrucæ dorsi.

CVra à me experta in verruca dorsi.

Vnguentum.

Recipe, Vnguenti de adipibus vnc.j. vnguenti de muscilaginibus vnc.ß. Misce, vngatur mane, meridie, & sero. *Vnguentū.*

Item superponatur emplastrum diachylon, super corio tenui extensum. *Emplastrū ad idem.*

Necnon fiat illud emplastrum sequens.

Recipe, Radicis liliorum alborum, brancæ vrsinæ, bryoniæ, euisci, ana ℥.j. fœnigræci, seminis lini, ana scrup.ij. medullę ficuum absque granis scrup. iiij. Quæ contrita bulliant in butyro, oleo anethino, chamæmelino, ana q. semis. Fiat vnguentum arte.

Vnguentum bonum ad dolorem dorsi puerorum, & lapsum ex alto, in dorsum.

Vnguẽtum Stockeranũ ad dorsi vitia. Recipe, Olei rosarum, quantum capere potest testa vnius oui, ceræ ad quantitatem auellanæ. Dissoluatur lentissimo igne: Post infundatur super aqua frigida, semper renouãdo, vsq; ad albedinem. Curasse se multos scripto prodidit Stockerus, qui conquerebantur de immenso dorsi dolore.

DE DRACVNCVLIS, dracuntiisve. Cap. XII.

De ijs dracontijs lege Paulũ Aegine tã, lib. 4. cap. 9. EXistunt in puerulis subtercutanea quædam animantia viua, lumbricorum formam præ se ferẽtia, dracontia vulgari appellatione nuncupata: quæ in musculosis corporis partibus, puta brachiis, cruribus, suris plerunq; cõsistunt. Interdum etiam in lateribus sub cute coëunt, quãdoq; totum tergum, aut saltẽ ipsum interscapilium occupant. Hoc quicquid est animalculi, ni consen taneis remediis extirpetur, vel noxiam suppurationem inducit, vel infantulos prorsum tabefacit.

Eiusmodi vermiculos in poris infantium, ac puellorum latitantes, hac extinguemus cura.

Si non prominuli vltro fuerint, hoc est, adhibito calido fotu, edulcatoq;, (quale melicraton est) condimento, forinsecus illito, capitella sua non exertarint, violentioribus medelis ad progrediendum foras quatiendi sunt.

Ablutio dracũculos perimens. Accipienda nimirum radix viticellæ, siue vitis albæ, quantum manu pressa capi potest. Bulliat in lixiuio è quernis cineribus concinnato. Quo circũfusum hisce tineolis infantile corpusculum perfundatur, & lauetur. Quo facto, progressa dracontiorũ ora, nouacula præsecẽtur. Quibus sic obtruncatis, infans denuò prædicto diaclysmate, puta conia balneandus, & abluendus erit, denudataq;, vel dissecta pellicula commageno perlinenda.

EPILEPTICI, SEV CADVci morbi remedia. Cap. XIII.

Epilepsia. Caducus morbus. INfantibus comitialiter ægrotantibus expedit dare nonnihil de bacciferæ herbæ glycysidis granis, pulueratum quidem, & cum lacte muliebri propinatum.

Eadem

Eadem affectione correptos liberat leporinum coagulũ, potui datum. *Potus.*

Liquores autem extillatitii, lunaticis accommodi sunt. *Liquores.*

Aqua destillationis violarum purpurearum, betonicæ, florum phyluræ, prunellę, per se, vel cũ exiguo syrupo glycysidite diluti.

Aquæ destillatæ Epilepticis salubres.

Aqua liliorum conuallium, aqua pæoniæ, aqua florum acaciæ, id est, prunellorum syluestrium. *Aquæ aliquot destillatæ.*

Potus in epilepsia à me in puero nobili expertus.

Recipe, Mithridatii fabæ quantitatem, aquæ lauandulæ cochlear j. Misce, da bibere.

Emplastrum ad idem.

Rutha contrita in aceto, & naribus apposita. *Emplastrũ ad morbum Caducum.*

Ad epilepsiam puerorum expertum medicamen.

Detur de moscho fino, ex mero subtili, bis, vel ter in die, parũ, & sic perfectè curantur.

Aliud ad idem.

Recipe, Aquam vngulæ caballinæ, & madefac in ea linteolũ, ipsumq́; pueris inuolue, & lecto impone, iiq́; perfectè curantur.

Aliud ad idem valens.

Recipe, Coriandri præparati, seminis sinapis, nucis moschatæ, ana vnc. ß. seminis pæoniæ ℥.iij. dictami ℥.ij. Fiat puluis, detur mane, ad lubitum, respectu tamẽ ætatis habito, cum vino calido. *Puluis Aetij in epilepsia efficax.*

ELCOSIS, HOC EST, EXhulcerationis, & intertriginis femorum cura. Cap. XIIII.

ADuersus paratrimmata, hoc est, femorum attrita, & confricata membra, valet inspergimen ex arida myrto, cypero, rosisq́; confectum. *Inspergiũ aduersus intertriginem.*

Item si propter vrinæ salsedinem, & carnium mollitiem, patiatur in crura mordicationem, vel dolorem, vel in alio loco: superaspergatur farina hordeacea. *Inspergium aliud.*

Vel recipe pulegii crassiusculè puluerati, & tragacanthi pollinis: & inspergito.

Exanthemata, pustulæ. Eruptiones Abscessus.

EXANTHEMATVM, HOC est, pustularum, eruptionum, abscessuum, quæ puello oboriuntur, Cura. Caput XV.

Paulus Aegineta, lib. j cap. 6. SI quæ tenello fœtui exanthemata forsan oboriuntur, tum lauacris, adiecto myrto, lentisco, rosisq; medendum.

Deinde vbi purè lautus est infans rosaceo, aut oleo lentiscino, cerotóve, pustulosa cutis perlinenda, atq; leniter ex nitris abstergenda erit.

Abscessus quilibet.

Pro maturatione, & sedatione doloris, in apostematibus puerorum, vnguentum.

Decoque lentes, & poma excorticata, vsque ad dissolutionem ipsorum. Et post misce cum oleo rosaceo, & superpone calidè.

Abscessus dextri lateris.

CONTRA apostemata dextri lateris, cura sæpiusculè approbata.

Balneum.

Thermæ. Primò balneet puer, vel infans, in lautulis sulphureis.

Decoctio. Secundò bibat decoctionem ficuum, & liquiritiæ, ex sero caprino decoctam.

Emplastrũ. Postremò emplastretur locus, emplastro facto ex chamomilla, maluis, & lini semine, ex cremore, vel flore lactis, vel butyro recenti decoctis, superponatur calidè.

Viscerum abscessus.

Viscerum abscesibus, in infantibus succurrit cura sequens, & est à me experta in bimulo puello.

Primò, vngatur venter vnguento de adipibus, in dispensario descripto, mane, & seró.

Secundò pro leniendis visceribus, vtatur iulepo isto lenitiuo.

Iulepus leniens aluũ. Recipe, iulepi violacei, iuiubini, ana ℥.ij.ß. aquarum maluæ, betonicæ, scabiosæ, ana ℥.ij. vel iij. Dissoluatur in his diaprunis *Vsus.* simplicis, electuarii lenitiui de sebesten simplicis, diacatholico*Dosis.* nis, casiæ fistulæ cum manna, ana drachma j. Misce, fiat potus, de quo mane, & sero, cochlearia duo vel tria vel quatuor bibat.

Faciei

FACIEI OMNIGENORVM vitiorum remedia. Cap. XVI.

Variolæ, morbilli.

Contra grauitates faciei, quæ causantur in partibus faciei, propter variolas, & morbillos, pulmentum. Recipe, Farinæ fabarum, & lupinorum, singulorum bene puluerisatorum ℥.j. vrinæ tauri q. v. Omnia misce simul, & fac pulmentum, & postea inunge faciem in sero. Et sic dimitte per noctem stare. Et de mane laua faciem cum aqua pura, & in paucis diebus liberaberis, & videbis mirabilem huius pulmenti effectũ. *Pulmētum contra variolas, & morbillos.*

Maculæ faciei.

Recipe, Butyri recentis, vnc.j. camphoræ, thutiæ præparatę, ana drachmas ij. vini maluatici vnc. ß. Misce, fiat vnguentum secundum artem. *Vnguētum ad maculas faciei.*

Ad idem lac virgineum.

Recipe, Lithargyrii ℥.ij. cerussæ ℥.ß. aceti ℥.vj. salis ℥.ij. aquę pluuialis lib.j. Decoquantur quælibet per se, in ollicula, & stent per horas quatuor vel sex: postea misce in altera ollicula, ana partes æquales, & misce, fiat lac virgineum, secundum artem. Acuitate tamen repressa, cum cremore lactis. *Vnguētum ad idem.*

Lac virgineum, sub alia forma, ad idem.

Recipe, Aquarum scabiosæ lib.j. solatri lib.ß. salis communis drachmas ij Misce, & fiat decoctio. *Lac virgineũ ad idē.*

Recipe, Lithargyrii q. j. radicis aristolochiæ rotundæ, & longæ, ana ʒ.vj. rosarum manip.j. aceti vini lib.xvj. Misce, & fiat decoctio, vel mistura. *Aliud ad idem.*

Morphea faciei.

Recipe, Cāphoræ ʒ.j. myrrhæ, olibani, ana ʒ.ij. sulphuris ʒ. iij. resinæ ℥.j. butyri maialis sine sale ℥.ij. Misce, fiat vnguētũ arte. *Morphea faciei.*

Aliud ad idem.

Recipe, Sulphuris viui ʒ.ij. cāphorę, perlarũ non perforatarũ ana ʒ.j. puluerisentur subtiliter, & cribrentur: inuoluātur panno lineo, & infunde acetum, vel aquam rosatam pro delicatis. Et semper stet in illa infusione, ad mensem. Interea tali pila, vel panno, omni die bis tergatur, & lauetur facies, præmissa aliqua leui purgatione. *Aliud ad idem.*

Ad faciem morphæaticam.

Vnguētum ad idē. Recipe, Sepi, vel pinguedinis porci recentis, diſſoluti in aqua frigida ℥.iiij. ſulphuris viui, vel communis, ſubtiliſsimè pulueriſati ℥. ß. terebinthinæ lotæ ℥.j. argenti viui ʒ. ij. vitellorum ouorum recentium, numero vj. pinguedinis gallinæ recentis ℥. ß. aquarum plātaginis, roſarum, nympheæ, ana ℥.j. Omnibus prius ſubtiliſsimè pulueriſatis, ac diſſolutis, miſceantur ſimul, in mortario, longa contritione, & ſtent ad horas duas in aere, pòſt ponantur in pyxide, & vngatur facies per tres ſeptimanas. Manè verò abluatur aqua infuſionis furfurum, & farinæ fabarum.

Aliud contra faciem morphæaticam.

Puluis. Recipe, Lithargyrii abluti, aluminis vſti, ana ʒ.ij. tuciæ præparatæ, lapidis calaminaris, ana ʒ.j.ß. ſulphuris ʒ. vj.ß. Pulueriſentur ſubtiliſsimè, vt alchol, & fiat puluis, qui inuoluatur denſo ſacculo, & ponatur in infra ſcriptam aquam, poſtea vnge te in facie.

Aqua autem eſt talis.

Aqua. Recipe, Aquæ roſarum ℥.ij. de floribus fabarum, liliorum alborum, ana ℥.j. aceti fortiſsimi lib. ß. Miſce ſimul.

Faciei, & cutis dealbatio, clarificatio, & decoratio.

Clarificans faciem vnguentum. AD clarificandam faciem vnguentum expertum.

Recipe, Sulphuris communis, combure in aqua vitæ. Poſt miſce cum medulla ceruina. Fiat vnguentum, quo vngito faciem.

Ad dealbandam faciem vnguentum expertiſsimum Iſaaci Medici clariſsimi.

Iſaaci conſilium. Recipe, Fabarum q.v. macera in aceto forti, vſque quò pelliculæ cadant, tunc pone ſub ſolem, & ſicca, poſtea pulueriſentur ſubtiliter, & puluis ponatur in aqua calida, eundo dormitum, & vnge faciem, eſt expertum.

Aliud expertum in dealbanda facie, vel alia loca.

Aliud ſimile ſuperiori. Recipe, Fabarum, cicerum, faſeolorum. Tempera in aqua tepida, vt amoueantur cortices exteriores, deinde recipe lupinos, qui tempereutur cum lacte aſinæ, albugine oui, vel lacte ſimplici, deinde exiccetur ſub ſole. Et iterum temperetur rebus viſcoſis, vt cum gummi Arabico, in aqua ſoluto, vel albumine oui.

FAVC

FAVCIVM, GVTTVRIS, palati,& colli vitiorum Remedia. Cap. XVII.

Faucium incommoda.

AD asperitatem, & exhulcerationem faucium apprimè confert sequens cura.

Mel rosaceum,diamori medicamentũ,vel diacaryõ,dianucũ, vel rob nucum dictum,hæc singula illinenda sunt, vel lingenda, syrupus item papauerinus, iuiubinus,mastichinus,aqua mororum,in qua maceratæ sunt ficus,aqua buglossæ,in qua maceratũ sit saccharum candi, diatragacanthum, tragacanthum simplex, diapenidium,vel saccharum penidiatum.

Gutturis vitia.

EADEM quæ prosunt faucium morbis, prosunt etiam gutturis incommoditatibus,vtpote, asperitati, & exhulcerationi,aliisq; morbis, gutturi imminentibus. Quæ remedia iamiam in faucium dyscrasiis enumeraui. *Gutturis morbi.*

Palati vitiati remedia.

PRO hulceribus palati,valet ista decoctio. *Hulcera palati.*

Recipe,Corticum radicum prunellæ,& cum melle rosato,vel violato fiat gargarisma,vel lotio. *Gargarismus.*

Prosunt etiam prædicta pharmaca, in faucium indispositionibus enumerata,palati omnifariis morbis, quales possunt esse, hulcera,asperitas,& similia.

Colli morbi omnigeni.

Botium colli.

IN botio colli,& faucium vitiis,pro decennali,commodè posset esse hæc cura. *Botiũ colli.*

Gargarismus.

Recipe,Aquarum saluiæ,scabiosæ,prunellæ,ana ℥.iij.pyrethri pulueriſati,sinapis,ana ʒ ij.mellis quartam j.aceti tantundem.Facta bullitione,fiat gargarismus.

Ad idem electuarium.

Recipe,Conseruæ violarum ℥.j. muscilaginis psyllii, seminis *Electuariũ.*

cydoniorũ,ana ℥.j.cucurbitæ,lactucæ,cucumeris, papaueris albi, ana ℈.j.cũ aqua prunellę,& syrupo iuiubino,& iulepo violaceo, fiat mistura subtilis, quæ sæpe adponatur linguæ, & lãbendo deglubatur.

Emplastrum ad idem.

Emplastrũ. Recipe, Maluarum,ceparũ assatarũ,farinæ fœnigræci,ana ℥.j. Frixẽtur cum ß.q.butyri recẽtis,& liliorũ alborũ fiat emplastrũ.

Canon. Et si annos decem excederet puer, posset fieri commodè cu-

Obseruatio. curbitulatio, scilicet sub mento, & in ceruice. Si non iuuerit, fiat phlebothomia sub lingua,sed tamen si sit vltra decimatum.

Verrucæ colli.

Vnguẽtum Verrucosis accõmodũ. VERRVCOSIS in collo medetur,sequens cura. Recipe,Vnguẽti de adipibus ℥.j. vnguenti de muscilaginibus ℥.ß.Misce,vngatur,mane,meridie,& sero.

Ad idem emplastrum.

Supponatur emplastrũ diachylonis,sup corio tenui extẽsum.

Emplastrum sub alia forma, ad idem.

Emplastrũ aliud. Recipe,Radicis liliorum alborum, brancæ vrsinæ, bryoniæ, euisci, ana ℥.j.fœnigræci, seminis lini, ana ℈.ij. medullæ ficuum, absq; granis ℈.iiij.Quę contrita bulliant in butyro,oleo anethino,chamæmelino,ana q.ß.Fiat vnguentum arte.

Synanchis colli.

Emplastrum in synanchi.

Emplastrũ. Terra nidi hirundinum, tumorem, & apostemationem faucium,& colli tollit.

Aliud experimentum, ad idem.

Inuoluatur tota gula exterius lana succida, infusa in decoctione hyssopi,& oleo oliuarum.

Aliud ad idem.

In causa frigida bulliat in vino forti,Marciaton,agrippa, dialthæa,& stupæ ibi inũgantur,& inuoluatur collũ. Maturat enim, & est in hoc casu expertissimum.

Emplastrum ad idem.

Emplastrũ in squinantia. Fiat emplastrum exterius,de stercore hominis recenti,fermento,visco arborum,cinere thymi cõbusti, & axũgia cirogrillorũ. Hoc maturat,& exterius attrahit,& rũpit apostemata squinãtica.

Regula. Diligenter autẽ caueas,ne exterius vtaris repercussiuis: sed dissolutiuis,attractiuis,& maturatiuis. Melius autem vt re dissolutiua,à principio, & vt repercussiuis. In augmento dissolutiuis,

partim

partim repercusiuis. In statu dissolutiuis interius.

Aliud experimentum.

Scabiosa gargarizata, & bibita, vel emplastrata synanchen desperatam sanare, certum esse dicit Petrus Hispanus. *Petrus Hispanus.*

Notandum.

Reuelatum fuit diuinitus beato Bonifacio, vt daret potui parochis suis synanchicis, herbam, quæ dicitur morsus dæmonis: & qui emplastrati fuerant hac herba, ab ipso Bonifacio sancto, euasisse tradit Petrus Hispanus. *Notio. Petrus Hispanus.*

Aliud experimentum.

Flos violæ, cum aqua calida bibitus, à proprietate confert. *Potus.*

Aliud in synanchi.

Decoctio ficuũ siccarũ gargarisata, est valde vtilis medicina. *Gargarismus.*

Aliud.

Cinis hirundinum.

Aliud.

Tres hyrundinũ nidi, cum oleo linino soluti, & collo emplastri, infantium tumores, & anginam curat perfectè.

Gargarismus pro pueris.

Dissoluatur casia fistula, in aqua coriandri humidi, postea misce totum cum muscilagine psyllii, & fiat gargarismus. *Gargarismus.*

Emplastrum pro infantibus.

Recipe, Stercoris canis comedentis ossa, mellis, cineris hordei, omnium ana cochleare j. salis modicum. Fiat emplastrum. Est autem cochleare j. drachma j.ß. *Canon.*

FEBRIENTIVM PVERORum Cura. Cap. XVIII.

SOlet infantibus ardens febricula, vel humoralis primũ. Dein vbi inueterauerit, in hecticam vt plurimũ desinens obrepere: in qua curanda talis fiat progressus. *Febris puerorum.*

Primò ducatur aluus, si sua sponte nihil excernit, glande excrementiduca quapiam. *Canon. Glandes.*

Mox potionetur puer (ni ætatis teneritudo prohibeat) amuleto tali.

Recipe, Aquæ cichorii parum, pastillorum è viperis, antidoti mithridatis, ana granum j.ß. syrupi violacei, vel zulapii eiusdem, ana perexiguum. Misce, dosis sit à guttis ternis, vsq; ad cochlearii dimidium: habita tamen ætatis ratione. *Potus cõtra febres expertus.*

In tenel

Canon.

In tenellis autem, vbi nihil per os exhiberi poteſt, localibus procedemus.

Imponendum furcellæ pectoris,hoc emplaſtrum optimum.

Emplaſtrũ optimum in febribus.

Recipe,Hordei decorticati,cum mola aliquantulum contriti, manip.j.& ipſam farinam diſtempera,cum ſucco plantaginis,abſynthii,maluæ,ana q.ß.Et fac emplaſtrum,quo vtere vt prædixi.

Experimentũ in febribus vehemẽter æſtuoſis.

Ego complures infantulos febricitantes,à primo ſtatim paroxyſmo curaui ſubſequenti chryſmate, præſertim ſi febres fuerint æſtuantes, & acutæ.

Chryſma.

Recipe, Olei roſacei,violacei, ana ℥.j.adipis anſerini ʒ.vj.ſucci ſemperuiui vnc.iij.Bulliat ad conſumptionem ſucci,poſt addatur croci ℈.j.Fiat vnguentum arte. Quo vngantur renes excalfacti, & ſpina dorſalis,in die bis,ter vel quater.

Vnguẽtum aliud in febribus æquiualens.

Aliud vnguẽtum,ad febres puerorum abarcendas expertum: quo vngantur ſpondyli tergi,hora quietis.

Recipe,Muſcilaginis cydoniorum ℥.j.olei violacei ℥.ß.ceræ parum,ad inſpiſſandum.

Mulcendus etiam calor febrilis, eiuſmodi zulapio, ſi æuitatis teneritas tolerare poteſt.

Zulapiũ in febribus expertiſſimũ.

Recipe,Hydroſacchari ℥.ij.vini punicorum meſorum,& apyrenorum,ana ℥.j.iulepi ſimplicis ℥.j.ß. Miſce,doſis pro ætatis congruentia: refrigerat, & ſitim reprimit. Peſte graſſante, diluatur modica potione acida citrorum,aut ribes.

Vnguẽtum in febrili æſtu optimum.

Febrilem præterea calorem extinguit, ſuccus artemiſiæ, cum oleo tepido concretus,ſi puerile corpuſculum eo perlinatur.

Cura ſæpius à me experta, in nobili quodam puero febricitante.

Recipe, Diaprunis ſimplicis, electuarii de ſebeſten ſimplicis, diacatholiconis,ana drach.iij.caſiæ fiſtulatę cum manna ℥.ß.cum ſyrupo iuiubino, fiat miſtura. Doſis eius drachmæ iij.vel iiij. ad ſummũ. Exhibeatur de nocte:ſed melius poſt primum ſomnum.

Miſtura optima in febribus.

Poſt purgationem competentem, propinetur ei hoc alexipyreton,hoc eſt,medicamen contra febrem.

Hauſtus bonus, febres quaſcunq; abarcens.

Recipe,Aquæ cichorii ℥.viij.diſſoluatur in eis theriacæ diapenthæ drach.iij. ſyrupi de eupatorio ℥.j.Miſce, pro ternis vicibus, & ſint vnciæ iij.pro vna vice, in diluculo, & aliquantulum ſudet.

Potus in febribus expertus.

Febrim,ardorem,æſtum,& ſtomachi indiſpoſitionem, à febre genitam curat, ſequens cura à parente meo, in febrilibus puerorum diſpoſitionibus,experta.

Recipe,Acetoſæ manip.j.Bulliat in aqua endiuię q.ß.cum quatuor

tuor ſeminibus frigidis,& inde potetur.

Vnguentum.

Vngatur etiam ventriculus, cum ſucco menthæ & oleo ſpicæ, calide,mane & ſerò. *Vnguẽtum in febribus.*

Edat etiamnum diacydoniten: propter refrigerationem, & confortationem. *Cõfortatio.*

Lac magiſtrale,multimorbum, pro infantibus,& pueris febricoſis,& calorem febrilem habentibus, quod parẽs meus inuenit, & ſæpiuſcule ordinauit trimulis, & quadrimulis pueris, & multum effecit. *Lac magiſtrale, in febribus expertiſſimũ.*

Recipe, Aquarum bugloſſæ,boraginis, acetoſæ,ſcabioſæ, ana quartale j.ß. b. p. cum quatuor ſeminibus frigidis maioribus,& minoribus,cucurbitæ,cucumeris,citrulli,melonum,endiuiæ,ſcariolæ,lactucæ,portulacæ,ana ʒ.j.vel ℈.ij.Fiat lac, in quo diſſolue Loch ſani,& experti ℥.j.conſeruæ violarũ,roſarum, ana drach.iij. rob granatorum muſorum,de ribes,oxymellis ſimplicis,ana ℥.ß. Miſce,coletur diligenter.Bibat ex eo mane, meridie,& ſerò hauſtulum.Interdiu diluatur hæc potio,cum aqua fontana: & bibat ad lubitum.

Cura à parente meo multoties, in quadrimis pueris febricitantibus experta.

Recipe,Conſeruæ,nymphexæ,roſarũ,ana ℥.ß.b.p.manus Chriſti, trochiſcorum de camphora, diarhodonis, ana ʒ.j.electuarii de gemmis frigidi ℈.iiij.cum iulepo roſarum, fiat miſtura.doſis eius auellanæ quantitas,ſæpius in die adminiſtrata. *Miſtura in febribus experta.*

GENARVM, ET MAXILlarum vitia, genarum & maxillarum tumor, & dolor,& puſtulæ.

Genæ. Maxillæ.

Caput XIX.

Recipe,Olei laurini, de vitellis ouorum,roſarum, maſtichini,terebinthinæ,ana vnc.ß.ceræ ʒ.ij.Diſſoluatur cera cum oleo roſarum,& laurino, adde cætera, moueatur ab igne, agitetur quouſq; infrigidetur,reponatur in fictili. *Ad tumorẽ, & dolorem genarũ, & puſtulas.*

Genarum, & maxillarum dolor, & tumor pellitur, & lenitur, maſtiche mollificata cum albumine oui,& appoſita. *Vnguẽtum.*

HERE

HERESYPELATIS MORBI remedia. Cap. XX.

Catapla-sma. AD heresypelam puerorum expertum cataplasma. Recipe, Boli Armeni ℥.j. vel plus. Distemperetur cum lacte caprino, & simul bene agitentur, tepidum superponatur sæpius, cum petiis.

Ad heresypelam tibiarum, & aliarum corporis partium extinguendam epithema.

Epithema ad heresypelam. Recipe, Aquæ solatri ℥.vj. rosarum ℥.j.ß. aceti vini albi ℥.j. camphoræ ℈.ß. lithargyrii ʒ.ij. cretæ ℥.ij. Puluerisanda puluerisa, misce, & fiat epithema. Superponatur illa aqua bene calida, cum petia lini sæpius.

Aliud epithema, ad idem.

Aliud epithema ad idem. Recipe, Albuginis ouorum, aceti, aquæ rosarum, lithargyrii subtilissimè pulnerisati. Misce diligēter, & intingatur in eis pannus lineus, & exprimatur bene, ne stillet, & superpone loco.

Ad idem.

Ad idem. Recipe, Folia bardanæ, aut blitæ, & superpone.

HERNIAE REMEDIA. Caput XXI.

Vnguentum ad rupturas.

Vnguētum ad herniā. REcipe, Pulueris myrrhæ, olibani, sanguinis draconis, lapidis hæmatitis, serapini, opopanacis, bdellii, ana ℥.ß. tragacanthi, terebinthinæ, sepi ceruini, anatis, vrsi, ana vnc.ß. Misce, fiat vnguentum secundum artem.

Obseruationes pro natu grādioribus pueris. Vtantur tales pueri incessu tardo, passu non nimis extenso, leniter spirent, obambulantes identidem residEant.

Cura.

Cura. CVRA fiat cum ligatura, vel subligaculo, & plumaces, vel quadrata insuper ponatur. *Emplastrū ad rupturā.* Secundò, thus cum albumine oui recentis, & cum coto, vel stuppa inuoluatur, & super locum ponatur, & fascietur, aut ligetur, & constringatur. Et si huic addatur parum gallarū, vel acaciæ, vel psyllii, quod melius est, aluminis, antimoniæ, carabæ, cerussæ.

Emplastrum aliud, in hernia expertum.

Emplastrū ad rupturas expertum. Puer quidam curatus est in tribus diebus, cum arnoglossa, & lenti

lentibus decoctis,& super locum ligatis.

Emplastrum ad herniam expertissimum.

Recipe,Radicis Aaron,capillorum veneris,ruthæ,fæniculæ albæ,ana manip.j.Contundantur,& decoquãtur in butyro maicali,& axungia gallinacea,& sæpius calidè superponatur. Et est res expertissima. *Emplastrũ in ruptura expertissimum.*

HECTICAE, CACHExiæq;,id est,maciei remedia.

Caput XXII.

VNguentum impinguatiuũ,pro pueris demacrescentibus. Recipe,Axungiæ porcinæ, gallinæ, ceræ virgineæ, ana q.v.resolue: & impone pulueris amydi. Et in exitu balnei vnge, & tale vnguentũ mirabiliter reparat substãtialem humiditatem. *Vnguẽtum impinguatiuum.*

Clysterium pro hecticis, phthisicis, & consumptis pueris.

Recipe,Capitum,& pedum mutonis j.iuris cicerum alborum, vnc.ij.ficuum pinguiũ, numero x. chamomillæ vnc.j.mellis, olei sesamini,ana ℥.ij.olei de behen, olei lumbricini,amborum vnc.ij. Fiat clystere,ad quartas iij. *Clystere in hectica, & cachexia.*

Asiccescentium ex hectica puerorum cura emaciatis ex tabifica febre pueris conuenit eiusmodi nymphæum,vt sequitur.

Recipe,Caput arietinum, & pedes: & coquantur in aqua diu, donec carnes separentur ab ossibus,& in tali decocto balneetur infans. Deinde mox à balneo impinguetur hoc ceromate.

Recipe,Butyri recentis, olei rosacei,vel violacei,cõmunis, ana drach.xx. pinguedinis caudæ de carnibus ouinis, drach.xij.ceræ candicatæ drach. viij. Fiat vnguentum arte: Quo totum puerulorum corpusculum molliter inungatur. *Ceroma in hectica.*

Aliud chrisma,aduersus maciem infantium.

Recipe,Seminis papaueris albi ℥.iij.Conficiatur cum oleo violaceo q.ß. & fiat linimentum molle, quo liniatur spina dorsalis, quotidie bis,vel ter.Valet enim contra hecticam,& siccitatẽ membrorum. Iis,qui bimatum ingressi sunt, exhiberi potest parum subsequentis eclegmatis.

Recipe,Succi liquiritiæ,gummi Arabici,tragacanthi, anisi, seminis papaueris albi, singulorum drach.ß. & cum serapio papauerino fiat in forma lohoch.

Clystere in hectica, & cachexia. Valde valet clystere nutritiuũ factum ex aqua carnis, & lacte, & huiusmodi. Quia venæ mesaraicæ trahunt ad hepar, & sic nutrit. Et sicut puer (teste Arnoldo Nououillano) per venam vmbilicalem recipit nutrimentum, ita imaginari possumus per clysteria similiter fieri.

Cura nouennalis cuiusdam puellæ hecticæ, à parente meo interbiduum sanitati restitutæ.

Primò comedebat sæpius butyrum.

Secundò bibebat lac amygdalinum, colatum cum aqua hederæ terrestris.

Tertiò, aliquando hauriebat lac caprinum.

Quartò, edebat sæpenumero ficus.

Quintò, præparabat balneum sequens.

Recipe, Maluæ vtriusq; brancæ vrsinæ, liliorũ alborũ, saponariæ, morsus gallinæ, hederæ terrestris, chamomillæ, ana M.j.b.p.

Sextò, terantur pulpæ gallinarũ. Et tritæ distemperentur cum lacte caprino, vel ouino. Et addantur vitelli ouorum, quibus admisce parum polentæ frumentariæ: alias frumenti, bulliant ad spissitudinem, deinde adde parum de saccharo.

Septimò, bibat potum hunc, de nocte, & mane, calidè.

In hectica medicamen optimum. Recipe, Rosarum rubearum, mundatarum ℥.iiij. ponantur in vase vitreato mundo: & proiice super eas, aquæ polypodii calidę, vnc.x. stringatur bene orificium vasis, seu vitri, & dimittatur sic in infusione per diem naturalem. Deinde extrahantur, & exprimantur valide, colentur, & proiiciãtur super eam sacchari vnc.x. Rursus decoquatur lento igne, donec inspissetur, tunc iterum cola, & seruetur in vitreato vase mundissimo.

Infantis bimuli hectici, & cachexici cura experta.

Potus. Potus sit, lac amygdalinum, vel caprinum, bene saccharatum.

Secundò, bibat sequentem potum.

Potus medicinalis. Recipe, Aquarum boraginis, buglossæ, ana quartale j. in quo terantur, semina melonum, cucurbitarum, citrulli, cucumeris, ana drach.j. vel ij. fiat lac.

Tertiò, mane, & serò sumat quantitatem castaneæ paruæ, de isto linctu, vel electuario.

Electuariũ Recipe, Diatragacanthi frigidi Nicolai, diarhodonis abbatis, diatriasandali, ana drach.j. lohoch de pino vnc.ß. cum syrupo buglossato, & boraginato, fiat mistura.

Quartò, post balneũ vngatur oleo amygdalino dulci. *Cura bimuli, in hecti-* Bimuli infantis cachexici, & hectici cura parẽtis mei, in puero quodam.

Primò

Primò vngatur venter vnguento de adipibus, in dispensario descripto, mane, & sero. *ca, & Cachexia.*

Secundò vtatur isto iulepo lenitiuo, *Vnguẽtum.*

Recipe, Iulepi violacei, iuiubini, ana vnc.ij. aquarum maluæ, betonicæ, scabiosæ, ana vnc.ij. vel iij. dissoluatur in eo, diaprunis simplicis, electuarii lenitiui, de sebesten simplicis, diacatholiconis, casiæ fistulę cum manna, ana drach.j. Misce, fiat potus, de quo mane, & sero, cochlearia duo vel tria vel quatuor bibat.

IMPETIGINIS MEDELAE.

Caput XXIII.

Cura experta.

Fiat alipena ex oleo lateritio, & puluere sulphuris, optimè simul commistis, & vtere. Est sæpius expertum remedium. Sanat enim intra trinoctium. *Impetigo. Vnctio.*

Alia cura impetiginis.

Primò fiat rasura loci. Dein lauetur locus, cum succo arantiarum. Postremò applicetur illud enchriston. *Enchriston.*

Recipe, Nitri drach.ij. sulphuris apyros, id est, viui drach. iiij. Adiectaq; resina copiosa, fiat ad modum enchristi.

Aliud ad idem.

Recipe, Sulphuris nigri drach.iij. Teratur: & cum rhodelæo, id est, oleo rosaceo quantum satis est, fiat ad modum linimenti.

ILIACAE, (VVLGO darmgicht) remedia. Cap. XXIIII.

Contra iliacam vnguentum.

Recipe, Oleorum anethini, chamæmelini, ana vnc.vj. olei ruthacei, styracis liquidæ, ana vnc. iij. pulueris cymini vnc.ij. Bulliāt omnia vna bullitione. Deinde coletur, & vsui reseruetur: & quando oportuerit, vngatur locus dolorosus, & est expertum. *Iliaca. Inunctio.*

Marrubium album tritum, & in oliuo coctum, & appositum, mirabiliter iliacum dolorem sedat.

Ad idem valet fomentatio parietariæ.

Aqua destillatiōis morsus gallinæ potui data, & herba in oleo linino frixa, & ventri applicata eidē affectioni summè medetur. *Linimentū Fomētum.*

INFLATIONIS, ET EXtuberantiæ ventris, & aliorum membrorum remedia.

Caput XXV.

Fomentum, vel balneũ. QVacunq; parte corporis tumor oritur, summitates sambuci, vel ebuli, in vino albo lixentur: & in ipsis calidis puer inuoluatur, & detumescet locus.

Turgidis etiam confert fomentatio, facta cum origano, chamomilla, & solatro, semel, aut bis in die facta.

At si solus venter, pedes, aut brachia extuberant: diaphoreticum emplastrum aliquod turgenti particulæ applicetur. *Emplastrũ.*

Valet in hoc casu oleum, in quo rutha fuerat elixa, aut cyminum, aut apii semen.

Pro puero trimo, ventrem tumidum habente, cura per parentem meum experta.

Recipe, Diacatholiconis, casiæ fistularis cum manna, electuarii lenitiui, electuarii de granis ebuli, ana drach. ij. ſ. cum syrupo violarum q. ſ. fiat mistura. Dosis drachmæ duæ vel tres pro vice, de nocte, vel in nocte, cum saccharo consperſæ.

Vnguentum.

Vnctio. Vngatur etiam venter oleo chamæmelino, vel liliorum alborum.

Potus.

Potus. Necnon bibat lac amygdalinum, vel canabinum.

Cura parentis expertissima, in puero, qui habuit maximè tumefactum ventrem, & stomachum.

Inuentione Patris mei. Recipe, Electuarii de granis ebuli vnc. ſ. b. p. cum puluere tabularum laxatiuarum drach. j. cum aqua fructuũ Mesuei q. ſ. fiat mistio, quæ sumatur cubitum eundo.

Vngatur etiam stomachus, cum vnguento Agrippæ, mane, & sero: cui parum succi saluiæ agrestis sit adiectum.

Vomitoriũ. Item ante sumptionem mistionis sumatur cyathus j. olei lilini vel linini calidi, loco vomitorii. Pro potu vtendum est aqua decoctionis granorum iuniperi, seminum, & radicum fœniculi, & passularum, ana Manip. j.

LING

LINGVAE VITIORVM remedia. Cap. XXVI.

Ancynoglossæ cura.

Agnascitur interdum proli filum linguę constringens, ac veluti scirpans ancynoglossum, quod filū vulgariter vocant, vinculum neruosum, non sine subduro hulcusculo, quod nisi in ipsa teneritudine curetur, præpedimentum loquelæ parit. *Ancynoglossa.*

Hoc genus mali Grecè ancynoglossa, Latinè per periphrasin, fibrarum linguæ colligamen, aut obnexio dicitur.

Eximitur autem hæc ipsa instrumento chirurgico, quod Graii ἀγκυλοτόμον appellant. Melius tamen est eam sensim dissuere, quam repentè præcidere: qua soluta, exertāda lingula fœtus est, & rhodomeli superillinendum. Obstetrices à nixu statim innatum hoc malum nummuli acie dissecant. *Cura.* *Canon.*

Tumor linguæ.

Illinatur succo absynthii. *Tumor linguæ.*

Extuberantia linguæ.

Fricetur lingua cum succo ribes, & acedine citri.

Ardor linguæ.

Fricetur lingua cum succo ribes, & acedine citri.

Aliud ad idem.

Mundificetur lingua cum hydrelæo, id est, ex aquæ saluiæ partibus ij. & aceti rosacei parte j. confecto.

Linctus ad idem.

Deinde inungatur lingua, cum rob de berberis, & cum modico rhodomelitis diluto. *Linctus ad idem.*

Fricatio.

Laudat Auicēna fricationē cum corticibus persicorum factā. *Fricatio.*

Hulcerum, & apostematum linguæ, præsertim ranulæ, remedia. *Hulcera.*

Ad abscessus linguæ.

Fricetur lingua, cum persicis humidis. *Cura experta in ranula.*

Cura abscessuum, & hulcerum linguæ, & præsertim ranulæ: estq; à parente meo in puella ranulosa experta, quæ excedebat decem annos. Est vnum ex secretis, & arcanis parentis mei.

Primò si sanguis superabūdat, phlebotometur cephalica, vel *Phlebotomia.*

vena ſub lingua:& fiat ventoſatio ſuper ſcapulas.

Gargariſmus.

Gargariſmus. Poſtea fiat gargariſmus,cum aqua decoctionis balauſtii,capularum glandium,& aceto.Fiat gargariſmus.

Alius gargariſmus ad idem.

Gargariſmus ad idē. Recipe,Salis Armoniaci,piperis,ſinapi,ſtaphiſagrię,nitri,origani,ſalis,nigellæ, ſanſuci, & ficuum, in aqua decoctarum,ana q.v.Fiat gargariſmus.

Alia cura ex Varignana,ad ranulam.

Ranula quid? Ranula eſt nodus,ſub lingua natus. Hūc morbum ſanat atramentum,ſi miſtum cum hermodactylis applicetur.

Frictio. In ipſius autem principio, cum ſale Armoniaco & gallis fricetur,quod eſt etiam vtile.

Trochiſci in ranula. Si autem inueterata ſit ranula,vtaris ſequentibus trochiſcis.

Recipe, Vtriuſq; arſenici,rubei,& citrini,calcis,gallarū,aluminis,omniū,ana partes æquales. Et ex his puluerifatis, & cum aceto miſtis,fiant parui trochiſci.

Vſus. Cum autem neceſſe eſt,ſumatur ex eis ſcrupulus ß. & confricentur cum eo gingiuæ, & ſic maneat parum donec purgetur. Deinde oleum roſarum in ore teneatur.

Gargariſmus.

Gargariſmus. Hyſſopus decoquatur in aceto, & fiat gargariſmus, & aſpergatur puluis floris hyſſopi:& conſumit tumorē linguæ,& vuæ.

Cura apoſtematis, & ranulæ linguæ,ex Meſueo.

Cura Meſuei. Ordinetur cōmune regimē diætæ.Itē ſolutio vētris,ſi expedit. Fiat etiam ventoſatio ſub mento,cum ſcarificatione.

Pariter ſcalpellatio facta in ſpatio, quod eſt inter fontem ſaliuæ,& dentes.

Valet in hoc caſu,ad diſſoluendum phlegma,quod eſt aggregatum in lingua,ſequens gargariſmus.

Gargariſmus in ranula. Recipe,Origani,pyrethri,zingiberis, piperis nigri, albi, lōgi, ſalis Armoniaci,ſinapis, cinamomi,hyſſopi, nigellæ,ſanſuci,coſti,ana q.v. Confice cum oxymelle ſcyllitico, & rob, & gargarizetur diebus continuis,cum eo.

Alia in ranula,parentis mei cura.

Cura parentis in ranula. Primò fiat ſcarificatio venularum,in gingiuis, & parte tumenti exiſtentium.

Gargariſmus. Secundò vtatur ſequenti gargariſmo conſumptiuo.

Recipe,Piperis,pyrethri,zingiberis,zedoarię,caryophyllorū,

ana

ana ℈.j.vuarum passarum ʒ.j.ß.ficuum numero vj. Bulliãt simul in vino albo,ad cõsumptionem medietatis,& calidè gargarizet.

Tertiò,fiat emplastrum super mentum tale.

Recipe, Stercoris anserini, mellis, ana ℥.j. Coquatur in vino vsq; ad consumptionem vini,fiat emplastrum super locum. *Emplastrũ.*

Quartò teneatur in ore,sub lingua,iste puluis.

Recipe,Ossis sepiæ,salis gemmæ,piperis,ana scrup.ß.spongię vstæ quantum de omnibus,fiat ex his puluis. *Puluis ad ranulam.*

Corrosiuum domesticum Stockeranũ, pro gingiuis,& aliis hulceribus corrosiuis,& ambulatiuis,necnon pro ranula.

Recipe, Vitellorum ouorum, decoctorum ad duritiem q.v. Salis tantundem. Deinde ponatur in olla, perlutetur, & ponatur in furnum,& desiccetur,fiat puluis:& vtere in hulceribus,vbi necesse est. *Puluis Stockeranus.*

LAPIDIS VESICALIS, ET renalis remedia. Cap. XXVII.

AQua destillationis iringi, pitissando sumpta, lapillos tam renales,quàm vesicales consumit, partibus tamen genitalibus prius oleo laureo perunctis:& emplastro subsequenti iisdem apposito. *Aqua iringi.*

Recipe, Vitella ouorum integrorum, coctorum in aqua, numero ij. vel iij. Conficiantur cum oleo nardino, & muscelino,& additis foliis enulæ campanæ, parietariæ, petroselini, saxifragæ, puluere item lapidis Iudaici.Fiat emplastrum. *Emplastrũ.*

Aliud.

Recipe, Oleastri radices, cyminũ, & cepulas,ana q.v. Terito, & in oleo coquito,& pone calidum super pectinẽ: vrinam enim cit,& arenam potenter expellit. *Emplastrũ.*

Aqua sublimationis lappæ,cum vino subtili albo sumpta,manifestè frãgit lapidem,tam renalem,quàm vesicalem. Galenus in experimentorum libris. *Aqua in renali calculo.*

MEMBRORVM MALE habentium remedia. Cap. XXVIII.

Contra extenuationem membrorum.

RЕcipe, Herbæ tanaceti Manip.ij. vel iij. coquatur in aqua. Lauetur locus ea frequenter,est enim mirabile. *Lotio.*

Inunctio, siue linimentum.

Linimētum ad idem. Recipe, Olei amygdalini amari lib. ß. croci bene triti vnc. ß. coque, & line membra extenuata, vt scis.

Aliud ad idem.

Aliud. Recipe, Summitatum iuniperi, radicum vrticæ, saluiæ, florū chamomillæ, ana M.j. Bulliant in butyro recenti. Dein optimè colentur, cum expreßione forti, fiat emplastrum.

Aliud ad idem.

Emplastrū. Recipe multos vermes terrestres mundatos: pone in phiala, perlutetur pasta panis bene, & ponantur in clibano, sæpe respiciendo quando habeat fissuras, quę continuè iterum perlutētur, & quando dissoluūtur, cum aqua illa fiat vnctio mēbri tabefacti.

NARIVM VITIORVM medelæ. Cap. XXIX.

Aduersus fluxum sanguinis narium.

ARgillam confice cum aqua rosacea, & aceto acri, fiat emplastrum.

Aliud.

Cinis ranæ combustæ, positus super sanguinis locum, omnimodam cruentationem retinet.

Aliud.

Valet etiam in hoc casu olibanum.

Aliud.

Sumatur cinis cornu cerui, vel bouis, addatur acetum, & emplastretur, aut naribus attrahatur.

Aliud.

Idem facit cinis rosarum.

Aliud.

Idē efficit emplastrū ex secretis Galeni, capite de fluxu ventris.

Aliud.

Succus arnoglossæ, & pili leporis, simul misti, & emplastri modo applicata hæc, sanguinem super omnia stringit.

Obstructio puerorum in naribus, ex mucis pituitosis induratis.

Lycinium. Nux cyperi si teratur cum ficubus, & cum lycinio naribus immittatur, sanat omnes obstructiones.

Aliud.

Lactuca est præsentaneū remediū oppilationū factarū in narib⁹.

Aliud

Aliud simile.

Euaporatio facta cum aceto calido, fortiter aperit. *Aliud æquiualens.*

Euaporatio alia.

Similiter operatur euaporatio decoctionis stœchadis.

Lycinium expertum.

Fiat Lycinium ex butyro, & oleo liliorum alborum. Misce simul, fiat lycinium.

HVLCVSCVLORVM ORIS, quæ vulgus aphthas indigitat, remedia. Cap. XXX.

INfans, aut puellus ostocopo, seu cancro, os infestante laborãs, inspersione ex ceruini cornu ramento, & malicorii puluere confecto, sanetur. *Ostocopus. Cancer.*

Valet idem inspergimen in aliis quoque cancrosis eorundem infantium partibus.

Idem haud incommodè perunguntur butyro. Vix enim commodius popanum reperias, quod adæquè prosit oris hulceribus in eadem ætate, quas aphthas dicunt.

Oris item hulceri, quam aphthan Græci nominant, opem fert iris, vel cum melle, vel sicca etiam adhibita.

Nomæ aphthæ.

Nomas oris, & aphthan sanat, antherum Aeginetanum, quod sumit cyperi denarios viij. myrrhæ denarios xij. sandarachæ, denarios iij. floris rosarum denarios ij. croci denarium j. crocomagmatis aluminis fissi, ireos, Illyricæ, singulorum denarios ij. *Antherum Aeginetanum.*

Eidẽ adfectui præsidio sunt, rosarũ folia cõtusa, pariter & earundẽ flosculi. Item crocus, myrrhæ pusillũ, cicis, siue galla, thus, cortex thuris, vel simul, vel singulatim melle irrigata, & excepta. *Aliud ad idem.*

Præterea mulsum, siue melicraton, & apyrenorum cremor.

PESTIS, ET INTOXICAtionis remedia. Cap. XXXI.

PRophylacticon optimum in præcauenda lue pestilenti, in forma morsellorum.

Recipe, Diatriasandalorum ℥. ij. specierum diarhodonis abbatis ℥. ß. trochiscorũ diasphragidos, id est, de terra sigillata ℥. ß. *Confectio.*

gemmarum,margaritarum,electuarii gemmati sine speciebus ʒ. ij.boli Armeni ʒ.ij.sacchari albi ℥.xij.Misce,& cum aqua buglossæ q.ß. fiat confectio solida in morsellis ʒ. iij. pro singulo morsello.vel potest illa confectio dissolui in aqua acetosæ.

In præcauenda infantium pestilenti infectione, pretium operæ fuerit infantulos ter in die odoriferis suffitibus, puta, trochiscis,vel vsuletis suffumigare.

Potus. Iisdem etiam guttulas aliquot aquæ angelicæ, vel enulæ, seu pimpinellę,cum exiguo theriacę,vel mithridatis antidoti,vel rectificationis contra pestem infrà scriptæ propinare licebit.

Rectificatio contra pestem, in forma Electuarii.

Rectificatio cõtra pestẽ. Recipe,Theriacæ finæ,mithridatici boni, ana ʒ. iij. electuarii de ouo ʒ.ij.boli Armeniaci præparati,terræ sigillatæ,radicum dictami,ana ℈.j.specierum cordialium ℈.ij.cum syrupo betonicę. Fiat mistura,optimè simul incorporata.

Nutrix in dies mane,& vespere,sumat exagium subscripti pulueris,super pane tosto,cum syrupo acetositatis citri irrigato.

Tragea contra pestem.

Recipe,Specierum electuarii liberantis ℥.j.tormentillæ, dictami,ana ʒ.iij.pampinellæ ʒ.ij.ß.doronici,cinamomi,seminis citri zedoariæ,ana ʒ.ij.sacchari ad pondus omnium.Fiat tragea.

PECTORIS, PVLMONIS, præcordiorum, thoracis, & omniũ viscerum male habentium medelæ. Cap. XXXII.

Mistura in Asthmate. CVra multoties à parente meo experta,in quadrimis pueris, difficultate spiritus laborantibus.

Recipe,Coserue nymphee,rosarum,ana ℥.ß.b.p.manus Christi,trochiscorum de camphora, diarhodonis, ana ʒ.j. electuarii de gemmis frigidi ℈.iij.cum iulepo rosarum, fiat mistura. Dosis eius auellanæ quantitas,sæpius in die administrata.

Pro pectore vnguentum.

Vngatur pectus vnguento pectorali communi.

Mistura pro pectore, thorace, & visceribus.

Recipe, Decoctionis pectoralis communis ℥.j.in qua dissolue casiæ fistulatæ cum manna ʒ. j. Detur in aurora, si nihil duxerit, reiteretur,

reiteretur, dando duplum pondus.

Vtendum pro potu, lacte canabino.

Pectoris strictura medetur, lac magistrale, multimorbum, ordinatum pro pueris trimulis, & quadrimulis, cuius descriptioné reperies supra, capite xviij. de febribus puerorum.

Aequè prodest vnguentum mollitiuum sequens.

Recipe, adipis gallinæ anseris, adipis anatis, butyri recentis, ana ʒ.iiij. olei chamæmelini, lilini, amygdalini, ana ʒ.iij. medullæ vitulinæ ʒ.ij. cum competenti pondere ceræ. Fiat ad modum vnguenti, quo pectus, latera, & venter, mane, & sero perungantur.

Cura experta, pro puero quodam quadrimo, strictura pectoris laborante.

Recipe, Mannæ electæ ℈.ij. diacatholiconis ʒ.ß. floris casiæ ʒ.j. Misce cum syrupo de liquiritia, fiat mistura. *Strictura pectoris.*

Detur lambendum sæpius, præsertim noctu, & in ieiunio. *Mistura.*

Cura alia experta à parente meo in peripneumonicis bimulis.

Primò vngatur venter vnguento de adipibus, in dispensario descripto, mane, & seró. *Peripneumonia.*

Secundò vtatur sequenti iulepo lenitiuo.

Recipe, Iulepi violacei, iuiubini, ana ℥.ij.ß. aquarum maluæ, betonicæ, scabiosæ, ana ℥.ij. vel iij. Dissoluatur in eo, diaprunis simplicis, electuarii lenitiui, diasebesten simplicis, diacatholiconis, casiæ fistulatæ cum manna, ana ʒ.j. Misce, fiat potus, de quo mane, & sero, cochlearia duo vel tria vel quatuor bibat. *Iulepum lenitiuū.*

Pectoris à pituita repleti cura.

Recipe, Mannæ electæ ʒ.j.b.p. facchari candi, succi liquiritiæ, ana ℈.ß. diapenidii, trochiscorum pectoralium ℈.j. Infundantur in aquis cardui benedicti, prunellæ, scabiosæ, ana q.ß. Stent infusa per diem naturalem: Postea colentur, de quo dentur mane, & sero, cochleare vnum vel plus.

Et interdū potionetur aqua fontana, cui guttæ aliquot istius apobregmatis, seu diluti immisti sint. *Potus.*

Proderunt & ficus assatæ, & nonnunquam comestæ. *Ficus assatæ.*

Contra pectoris plenitudinem.

Recipe, prunorum tamarindorum, passularum, violarum, liquiritiæ, ficuum, ana parum. Bulliāt omnia in ß.q. aquæ, secundū arté. Coletur, in colatura cuius sint ℥.iiij.b.p. Dissoluatur manna, dum adhuc calida est, & iterū coletur. Pòst liquentur in ea nō *Haustulus.*

colanda, syrupi boraginati ℥.ß.mannæ electæ ʒ.casiæ fistulatæ cū māna diacatholiconis,electuarii lenitiui, ana ʒ.j. ℈.j.Misce, fiat haustulus,capiat circa mediā noctem:diuidatur in duos haustus.

Pectoris obtusitati medetur sequens potus.

Potus pro pectore. Recipe,Ficuū pinguium num.xv.iuiubarum num.xxx.radicū fœniculi ʒ.iij.succi liquiritiæ ʒ.j.sacchari candi ℈.iiij.b.p.Bulliant in mulso bono,ad consumptionem vnius partis, coletur:colaturæ recipe totum.Et adde tantundem aquæ polypodii.Bibat mane,& sero , haustulum j. calidè:interdiu verò cum aqua fontana lymphatum.

Trochisci. Edendi etiam trochisci pectorales.

Omnibus visceribus malè habentibus,vtpote pectoris,pulmonis,præcordiorum,& thoracis morbis confert potus sequēs.

Recipe,Ficuum pinguium numero xij. iuiubarū numero xx. Decoquantur incisa in aqua boraginis,buglossæ, ana q. ß.in colatura dissoluantur mannæ electæ drach.ij. b. p.casiæ pinguis,& bonæ,drach.iij. Electuarii lenitiui drach.j.ß.b.p. Et fiat potus, dosis cochlear vnum de mane, & superieiunet duas, vel tres horas.Et detur etiam cochlear vnum de nocte.Et aqua potus illius sit decoctio pectoralis infrà scripta,cum aqua fontana diluta.

Aqua decocta. Recipe,Tamarindorum, ficuū,dactylorū,sebesten,passularū, hordei,liquiritiæ,ana ʒ.j.vel ij.Bulliant in aqua q.ß.secundum artem.Deinde colentur. Et in colatura dissoluatur oxymelitis simplicis Mesuei tantum,vt fiat ad modum iulepi misti,de quo cum aqua fontana bibat parum pro vice.

Vtatur mane,& serò vno suppositorio communi,si sua sponte aluus non fuerit cita.

Mel passulatum ad hepar, & pectus.

Marasmus. Recipe , Passularum mundatarū à sordibus ℥. iij. vel iiij. aquæ communis lib.j.Coquantur simul vsq; ad consumptionem aquę.

Deinde fiat fortis expressio: Cui addatur mellis despumati,duplum ponderis. Deinde iterum coquantur simul,vsq; ad necessitatem,& vsui reserua.

Electuarium pro Phthisicis pueris, & infantibus.

Recipe,Caudarum cancrorū fluuialiū , præparatarū secundū artem lib.ß.seminis endiuiæ,acetosæ,scariolæ,lactucæ,ana ʒ.j.ß. nucleorū pineorum mundatorum ℥.ij.sacchari optimi ℥.iiij.mellis violacei, vel iulepi violacei q.ß.Fiat electuariū arte.Dosis infantulo erui quātitas,in lacte nutricis dissoluta,puero ʒ.j.per se.

PLETHORIAE REMEDIA.

Caput XXXIII.

Contra plethoriam cura, quæ competeret octennali, nouennali, & decennali. *Plethoria.* *Potus in plethoria.*

Recipe Marrubii manip.j.hyssopi manip.ß.melissę tantundẽ, caricarũ numero vij.liquiritiæ rasæ ℥.ij.vuarũ passarũ ℥.j. tragacãthi ℥.j.penidiarũ, cãdi, ana ℥.iij. omnibus incisis & cõtusis, bulliãt simul in mulso bono q.ß.ad cõsumptionẽ tertię partis, colatũ dulcoretur cũ syrupo iuiubino, quod satis est, & fiat potus tepidè sumendus, mane, & sero. Dosis eius puero ℥.j.pro vice, adultioribus ℥.iiij.Interdiu lymphetur iste potus cum aqua fontana pura, & bibatur in modũ zulapii misti. Edat mane, & sero ficus assatas. *Ficus.*

Si sedem naturalem nõ habuerit quotidie, imponatur ei suppositorium de nocte. *Suppositoria.*

Plethoricis etiã multùm confert lac magistrale, multimorbũ, cap.xviij.de febribus, descriptũ.Idq; lac trimulis exhiberi potest. *Lac.*

Vnguentum mollitiuum, in plethoria expertissimum.

Vnguentũ in plethoria.

Recipe, Adipis gallinæ, anseris, anatis, butyri recẽtis, ana ℥.iiij. olei chamæmelini, lilini, amygdalini, ana ℥.iij. medullæ vitulinæ, ℥.ij.cum competenti pondere cerę, fiat ad modum vnguenti, quo pectus, latera, & venter, mane, & sero perungatur.

Si plura de hac materia desyderas remedia, consule caput de tussi sequens, & satisfiet.

AD PYRICAVTA, seu ambusta medelæ.

Cap. XXXIIII.

Infantulis, & pueris quocunq; modo per incuriam nutricum combustis, prodest sequens vnguentum. *Vnguẽtum cõtra combustionem expertum.*

Recipe, Rhodini, aceti, ana vnc.ß. boli Armeni drach.j.Misce cum aqua solatri, vel semperuiui. Fiat vnguentum.

Emplastrum ad idem.

Combustioni peculiariter prodest succus lactucæ agrestis cum lacte pingui superpositus. Vnguentũ doloris mitigatiuum, præsertim in principio combustionis ignis. *Ad idẽ emplastrum.*

Recipe, Olei rosacei ℥.ij.vitellorum ouorũ num.vj.agitentur

simul

Vnguētum ad combustionem. simul in modum emplastri. Si vis magis anodynum, adde croci grana vj. Et fiat vnguentum arte.

Linimentū Calx viua, oleo rosaceo extincta, deinde admisto cremore lactis, ad formam emplastri redacta, illinatur.

RHEVMATISMI, SEV fluxionis remedia.

Caput XXXV.

Suffitus ad catarrhū. PVeris, & infantibus rheumatismo vexatis, prodest olfactatio sequentis pomi.

Recipe, Ladani purissimi ℥.j. nigellæ ℥.j.ʃs. Ambræ, moschi, ana grana iij. Fiat pomum arte. Potest etiam fieri suffumigatio de reliquiis illius pomi.

Satius tamen mihi videtur vti prędicto pomo ad odorandum, quàm ad suffumigandum.

Linctus. Pusiones catasmagino, siue destillatione (quam aliàs coryzan vocant) infestatos, melleorum eclegmatum frequentiore linctu curabimus.

Cura parētis experta sæpius. Equidem anno superiori parēs meus, plus duodeuiginti puellos phlegmatodes solo thuris, mastiches, sandaracæ, styracisq; suffitu sospitauit.

Odoramentū ad rheuma, & catarrhum. Complures item, eodem malo vexatos, odoramentum ex stillatitii liquoris rosarū, & admistione caphuræ cōposito liberauit.

RAVCEDINIS MEDELAE.

Caput XXXVI.

Potus raucedinem curans. SYrupus iuiubinus, cū aqua tussilaginis lymphatus, eliquatis in eo granis aliquot succi liquiritiæ, postea colatus, & stillatim infantibus irroratus optimum est pro pueris & arteriace.

Potio ad idem. Eorundem quoq; raucedini medetur hæc potio, cum aqua scabiosæ, modicè diluta.

Recipe, Liquiritiæ mūdatæ, rasæ, vuarum passularum, ana ℥.ʃs. ficuum paruarum, numero vj. foliorum fœniculi ʒ.vj. foliorum menthæ ʒ.ij. hordei mundi manip.j. Bulliant simul in aqua, vsque ad consumptionem tertiæ partis, & fiat potus.

Linctus. Pro pueris verò valet subsequens lohoch, vel eclegma.

Recipe, Tragacanthi electi ʒ.ʃs. infundatur in aqua rosacea. Deinde recipe, Sacchari penidiati ℥.ʃs. amydi drach.j. mellis rosacei co

cei,colati ℥.ß.Misce in forma lohoch. Aliquando adde parum de saccharo condito. *Linctus.*

Aliud.

Recipe, Saccharum conditum. Dissolue in flore lactis. Addito exiguo muscilaginis seminum cydonioru͂,& lambat modicum. *Canon. Eclegma. Lohoch.*

RAMICIS MEDELAE.

Caput XXXVII.

Emplastrum paternum ad ramicem. *Emplastru͂.*

RECIPE, Vtriusq; consolidæ,lanceolæ,plantaginis,corrigiolæ,restæ bouis,vel caudæ equinæ, sanguinariæ, pentaphyllonis,ana ℔.ß.pulueris gallaru͂ Arabicaru͂,boli Armeni, sanguinis draconis,cubebarum,glandium,corticum medianorum castaneæ,virgæ pastoris,lenticulæ, mastiches,myrti,mumiæ, ana ℨ.v. sepi hircini,olei rosarum,ana ℔.j.Misceantur, & fiat vnguẽtum, ad lentum ignem, agitando cum spatula, & parum stet supra ignem,sed cum depositum fuerit ab igne,semper cum spatula agitetur,donec sit bene incorporatum. *Vnguẽtum in pueroru͂ ramice expertum.*

Vnguentum contra ramicem crassam puerorum.

Recipe,Vnguẽti de succo enulæ ℥.iij.de helleboro albo vnc.ß. pinguedinis porcinæ drach.x.

Incorporentur simul,& fiat vnguentum,longa contritione,& liniantur ex eo inguina, & tota bursa.Valet herniæ aquosæ, carnosæ,& intestinali.

STOMACHI DYSCRAsiæ medelæ. Cap. XXXVIII.

STomachum frigidum calefacit, adstringit, & indigestionem prohibet potus subsequens. *Stomachus. Vẽtriculus.*

Recipe,Acetosę manip.j.Bulliat in aquę endiuiæ q.ß.cum quatuor seminibus frigidis, & inde potetur, edat etiã diacydoniten aliquando pro confortatione. *Potus. Diacydoniten.*

Vnguentum ad idem.

Vngatur stomachus,cum succo menthæ, & oleo spicæ,calidè, mane,& serò. *Vnguẽtum.*

Puluis contra fastidium, vomitum, nauseam, & reiectionem ventriculi expertus. *Puluis contra fastidiu͂ vomitum, nauseã, & reiectionẽ*

Recipe, Ruthæ siccæ partem vnam, olibani partem tertiam. Misceantur,& detur ex eo,secundum quod necessitas postulat.

Quan

ſtomachi, ex Varigna na potus. Quandoq; miſcetur puluis iſte cum ſyrupo roſarum, quandoq; cum aqua, quandoq; cum vino.

Ad idem.

Idem poteſt à proprietate, odor corticum citri.

Aliud.

Nauſeam item puerorum abſcindit ſyrupus de mentha.

Faſtidium adimunt cō poſita hæc. Faſtidium ſtomachi tollunt ſequentia, rob granatorum, oxymeli, & ſyrupus acetoſæ.

Debilitati, & ructibus ſtomachi confert ſequens potus.

Syrupus meliſſæ, ab Auicenna deſcriptus, in libello de viribus cordis: doſis reſpectu ætatis.

Ad idem.

Iiſdem adfectibus medetur zulapium meliſſæ.

SITIM RESTINGVENTIA.

Caput XXXIX.

Sitim reſtinguit ſequens potus.

Potus cōtra ſitim. Recipe, Acetoſæ manip. j. Bulliat in aqua endiuiæ q. ß. Cum quatuor ſeminibus frigidis, & inde potetur.

Ad idem.

Potus. Aqua ſylueſtris endiuiæ, potui data, ſitim reprimit.

Ad idem.

Potus ad idem. Item rob de ribes, cum aqua acetoſæ dilutum, ſimiliter valet.

Potus alius ad idem. Ardorem præterea ſtomachi, & vehementiam ſitis, compeſcit potus aquæ portulacæ, cum ſucco punicorum malorum miſtus.

SINGVLTVM AVFErentia. Cap. XL.

Singultus. Decoctio. Fiat decoctio florum anethi, cymini, ſerpylli, ſiſymbrii, ſeminis ruthæ, pulegii, omnium generum mēthæ, abſynthii, ana parum, & per modum cataplaſmatis ſtomacho ſuperponatur, & breui ceſſabit ſingultus.

Aliud ad idem.

Cataplaſma ad idē. Idem facit apium aquaticum tritum cum mica panis, & cataplaſmatum.

Linimentū Maſtix, cum albumine oui, & aceto confecta, poſita ſupra furculam, vel orificium ſtomachi, idem maximè corroborat, & vomitum retinet, necnon ſingultum amouet.

Emplaſtrū. Dolor ſtomachi, ſi fuerit de frigida intemperie, cyperus teratur,

tur,& in oleo bullitus,superemplastretur.

Ad omnia stomachi vitia præcipuè cōfert sequens emplastrū. Recipe,Olibani,succi menthæ, & parum aceti. Bulliant simul, & emplastrentur in furcella pectoris.

Aliud ad idem.

Recipe,Mastiches, cymini,baccarum lauri, ana ℥.j.Tere cum succo ruthæ, & confectum cum stupa, superimpone stomacho, & miraberis effectum.

STERNVTATIONEM SIstentia. Cap. XLI.

STernutatio si nimia fuerit, adserit Mesues, olea frigida naribus attrahātur,aut capiti infundantur,aut naribus immittantur,sicut est oleum rosarum, oleum mistum de salicibus, oleum de cucurbita,& similia sternutationem nimiam tollunt. *Mesuei consilium.* *Olea sternutationē nimiā sistentia.*

Altud remedium.

Et dixit Isahacus, quòd succus basilici, sternutationem à proprietate sedat.

SPASMATIS, TETANI'QVE remedia. Cap. XLII.

Ad spasmum, & tetanum.

COnuulsionibus,& tetano puerorum herba,quam heliotropium Græci,solarem Latini dicūt,aqua elixa subuenit efficaciter,si puerulus eodem decocto quoties neruorum distentio ingruit,inundetur, eoq; magis, si post lauationem, irino oleo, aut cyprino,aut sicyonio delibutus,tantus,quantus est,incaluerit. *Lotio.* *Inunctio.*

Remedia spasmi, & tetani, per me pluries experta.

Illinitio facta cum pinguedine ceruina,vrsina,vulpina, felina, vel ærulina, spasmaticos non puellos solùm, sed & reliquarum deinceps ætatum homines maximopere iuuat. *Illinitio.*

Inter omnia enchrista, hoc est, medicamenta liquida, quæ illinuntur, nullum deprehendi magis efficax, in curando spasmo, gangilioq;,(quod nerui alicuius contortio verti potest) quam vnguentum diacommeos meum,quod constat ex olei muscelini semūcia,butyri drach.ij.terebinthinæ, ceræ,ana vnc.ß.masthiches, styracis,myrrhæ,ana drach.iij.Conficiantur simul,& fiat vnguentum technice. *Enchrista quid?* *Gangilium quid?* *Vnguētum diacōmeos.*

SERPIGINIS MEDELAE.

Caput XLIII.

Cura sperginis.

Inunctio. Fiat alipena ex oleo lateritio,& puluere sulphuris,optimè cõdensatis, & vtere. Est expertissimum remedium. Hac enim inunctione,puer omnino impetiginosus est à me curatus.

Serpiginis(quam Græci herpeta vocant)Cura.

Serpigo herpes. Primò fiat rasura loci serpiginosi. Dein lauetur locus,succo arantiarum.Postea applicetur illud enchriston.

Rasura. Recipe, Nitri drach.ij.sulphuris viui drach.iiij. Adiectaq; resi-
Lotio. na copiosa,fiat ad modum enchristi.

Aliud ad eundem adfectum.

Linimentũ. Recipe, Sulphuris nigri drach.iij. Teratur, & cum rhodelæo, quod satis est,fiat ad modum linimenti.

SPLENIS ADFECTIOnum remedia. Cap. XLIIII.

Dolor, tumor,& oppilatio splenis. Splenis dolorẽ,tumorẽ,& oppilationẽ sedat sequẽs inunctio. Recipe, Foliorum scolopendriæ, foliorum tamarisci, corticum radicum capparorum, ana q.v.Decoquantur cum oxæleo:& fiat inunctio.

SCABIEI CVRA.

Caput XLV.

Vnguẽtum. Vnguentum contra scabiem, serpiginem,vitiligines, syrones, & omne genus pustularum,quæ infantibus, & pueris cõtingere possunt expertissimum, quo post lauacrum ad locum calidum semper perungantur.

Vnctio. Recipe,Succi lapatii acuti lib.ß.olei nucei quartam vnam,picis vnc.ß.bulliant simul,& colentur,& colaturæ addantur,sulphuris puluerati,tartari,ana vnc.ß.Misce,& fiat vnguentum arte.

Ad pruritum.

Pruritus. Lotio facta ex succo ebulorum, Vilhelmo Varignano teste,
Lotio. tollit scabiem,& pruritum.

Inunctio. Ad idem valet,si patiẽs inungatur ad ignem,donec sudet, cum oleo,sale,& modico aceti.

Oleum

Oleum item de schœnāto inunctū, omnem pruriginē aufert. *Oleum.*
Eiusdem æquiualētiæ est oleum costinum, & beheninum: quę *Aliud oleū.*
etiam asperdinem corporis mirificè purgant.

TVMORES SEDANTIA pharmaca. Cap. XLVI.

Ad extuberantiam colis, & testiculorum.

Recipe, Olei de vermibus q. v. illinatur loco dolenti, est expertum.

Ad genitalium pruritum.

Lauentur colei pruriginosi, cum aqua decoctionis foliorum *Inunctio.*
& stipitum saluiæ.

Contra apostemata, & duritiem testiculorum, colis, tibiarum, & aliorum membrorum.

Recipe, Fabarum drach. x. cumini, coriandri, farinæ cicerum, *Emplastrū.*
ana drach. iij. Incorporetur cum melle q. ſ. & fiat emplastrum.

Emplastrum ad tumefactionem testiculorum.

Recipe, corticum granatorum vnc. j. ſ. farinæ fabarum vnc. ſ. *Emplastrū.*
olei rosarū q. ſ. Fiat emplastrū in modum pultis, adde de amurca
aceti ℥. ſ. croci drac. ſ. Decoquantur in aqua solatri, plantaginis.

Emplastrum conueniens in apostemate testiculorum cum duritie, habente etiam malam complexionem calidam.

Recipe, Foliorum maluæ, & parum de rosis. Coquantur in *Emplastrū.*
aqua, & exprimantur, atque terantur, & cum illa aqua, vel decoctione, vnà cum oleo rosarum, & farina fabarum, conficiantur in
modum pultis, & coquatur ad spissitudinē, & tepidè apponatur.
Et si remaneret durities, tunc ex radice euisci fiat cataplasma.

Alia emplastratio ad idem.

Coquātur fabæ in vrina pueri: post emplastretur locus cū eis. *Emplastrū.*

Saccellatio testium inflatorum.

Recipe, Farinæ fabarū, cumini, ana ℥. iij. chamomillę ℥. j. ſ. fœnigræci, seminis lini, ana ℥. j. ſ. farinæ hordei ℥. ij. olei ruthacei,
Chamæmelini, ana vnc. j. aceti parum, fiat emplastrum. *Emplastrū.*

Sacculus.

Recipe, Ruthæ, chamomillæ, fabarum, fœnigræci. Bulliant in *Sacculus.*
pusca, (id est, vino, & aqua, pariter dilutis) ponātur ad sacculum,
qui loco superponatur.

Inunctio.

Inunctio. Fiat prius inunctio, cum oleo chamæmelino, flore lactis, & butyro recenti. Misceantur simul, & inungatur calidè.

Emplastrum ad idem.

Emplastrũ. Fiat emplastrum ex floribus chamomillæ, furfuribus, rosis, parietaria, violis, carthamo, ana manip.j. Decoquantur in oleo linino, vel in oxelæo, & fiat emplastrum.

Ad idem si sit durities.

Fomentum. Fomentatio cum malua est expertissima.

Aliud contra tumorem testiculorum.

Recipe, Farinæ molendini vnc.iij. farinæ fœnigræci ℥.j. farinæ fabarum ʒ.vj. vitella ouorũ numero iij. incorporentur cum oleo rosarum, vel aliquo alio conuenienti, & adplica loco calidè.

Puluis.

Puluis. Recipe, Pisas albas, & torrefiant super batibulo, seu infurnibulo, vel pala, donec bene nigrescant, deinde mittantur in pilam, & fiat puluis: quem insperge.

Damiani cura.

Damianus. Persicaria in vino decocta, & adiectis vitellis ouorum, per modum emplastri calidè applicetur.

Aliud.

Recipe, Parietariæ viridis manip.iij. in vino coquatur, & adplicetur calidè.

Potus. Si tumor, & inflatio adsint, valet media cortex sambuci, in vino cocta: Dosis cochlear vnum.

Emplastrum ad extuberantiam virgæ.

Contra tumorem. Recipe, Aquæ maluauisci, & maluæ, cum farina hordei subtilissima confice. Coque in modum pultis, & superpone.

TENASMI CVRA. Cap.XLVII.

Contigit aliquando pueris tenasmus, qui est continuus appetitus, & conatus ad egerendum, cum pauco, aut nullo exitu fæcum, quo qui laborat in tantum angitur, quòd sæpe anus procidat, sentiaturq; ibi intolerabilis punctura.

Cura huius morbi est talis.

Potus. Bibat patiens extillatitium liquorem verbasci. Item sedeat in decocto eiusdem herbæ, & frequenter tergat anum cum illa.

Fomentum. Fiat etiam fomẽtum ani, cum elixatura illius. Itèm rutha bullita teratur, & super locum emplastretur, saluberrimè sanat.

Vrgẽte verò maxima necessitate, imponatur ano hęc glãdula.

Rec

Recipe, Olibani, & ameos, ana drac.j. opii ſcrup.j. aliàs drac.ß. croci drach.ij. aliàs drac.x. Confice cũ melle, & fac ſuppoſitoria.

Quòd ſi propter vehementem dolorem, & niſum excernendi anus exierit, vel prociderit, digito inteſtinum retrudatur, prius ramento cornu ceruini combuſti reſperſo.

Fumigatio facta de terebinthina, poſita ſuper carbones, ſanat tenaſmonem. *Fumigatio.*

Alia ſuffumigatio.

Cyminum, aniſum, anethũ, & colofonia, ana parũ. Ponãtur ſuper prunas, & cum aſſellat puer, fumus per poſteriora recipiatur.

Ad idẽ valet ſolum anethum, ſi torreatur, & ſaccelletur. *Saccellatio.*

Ad idem quoq; valet fumigatio, facta cum ſarcocolla. *Fumigatio.*

TVSSIS REMEDIA.

Caput XLVIII.

Sicubi tuſsis infantem impetit, mellitiſsimis vtendum eſt. Quod ſi minus iuuerit, eclegma fiat, ex ſaccharo penidiato, & ſyrupo iuiubino, de quo parum lambendum detur mane, & nocte. nam tuſſedinem momento ſedat. *Mellitiſsimus.*

Propinare ſolent aliqui puerulis obtuſsientibus, vel lac, vel ſtillatitium liquorem, in quo ſacchar, canden vulgo vocitant, ſit eliquatum. Quod ſi exiguum ſucci glycyrrhizæ acceſſerit, continuatæ quoque tuſsi medetur.

Cura in nobili quodam puellulo tuſsiente vltra modum, experta à me.

Recipe, Aquæ fœniculi q.v. Imponatur fruſtum mellis harundinei: id eſt, ſacchari candi. *Potus.*

Alia cura competens octennalibus, nouennalibus, & decennalibus tuſsientibus.

Recipe, Marrubii Manip.j. hyſſopi, meliſſæ, ana manip.ß. caricarum numero vij. liquiritiæ raſæ drach. ij. vuarum paſſarum vnc.j. tragacanthi drach.j. penidiarum, candi, ana drac.iij. omnibus inciſis, & contuſis, fiat bullitio in mulſo bono q.ß. ad cõſumptionem tertię partis, colatum dulcoretur cum ſyrupo iuiubino, quod ſatis, & fiat potus, tepidè ſumẽdus mane, & ſero. Doſis eius puero vnc.j. pro vice, adultioribus vnciæ iiij. Interdiu lymphetur iſte potus, cum aqua fontana pura, & bibatur in modum iulepi miſti. Edat mane, & ſero ficus aſſatas. Si ſedem naturalem non habuerit, quotidie imponatur ei ſuppoſitorium. *Potus.* *Cibus.*

Tufsi etiam medentur fequentia medicamenta.

Lac. Detur ad bibendum lac canabinum, in quo facchar cõditum *Lac aliud.* deliquatum fit, vel bibat lac vaccinum, in quo tragacanthum fit inferuefactum, vel fiat zulapium fequens.

Zulapium. Recipe, Aquæ fœniculi, tufsilaginis, ana q.v. Mifce, cum fyrupo iuiubino, in debita forma.

Lohoch. Ad idem valet lohoch contra tufsim.

Tufsi vt plurimum medetur lac magiftrale, multimorbum fequens, & poteft bimulo, & trimulo exhiberi fine noxa.

Lac pro tufsi. Recipe, aquarum bugloffæ, boraginis, acetofæ, fcabiofæ, ana q.j.ß.b.p. Cum quatuor feminibus frigidis maioribus, & minoribus, videlicet, cucurbitæ, cucumeris, citrulli, melonum, endiuiæ, fcariolæ, portulacæ, ana drach.j. vel fcrup.ij. fiat lac, in quo diffolue, lohoch fani & experti vnc.j. conferuæ violarum, rofarum, ana drac.iij. rob granatorum muforum, rob de ribes, oxymellis fimplicis, ana vnc.ß. Mifce, coletur diligenter. Bibat ex eo mane, meridie, & fero hauftulum. Interdiu diluatur hæc potio cum aqua fontana, & bibat ad lubitum.

Aequè prodeft vnguentum mollitiuum fequens.

Vnguētum pro tufsi. Recipe, Adipis gallinæ, anferis, anatis, butyri recentis, ana drach.iij. olei chamæmelini, lilini, amygdalini, ana drach.iij. medullæ vitulinæ ʒ.ij. cum cõpetenti pondere ceræ, fiat ad modum vnguenti, quo pectus, latera, & venter mane, & fero perungatur.

Trochifci. Idem poffunt trochifci pectorales, in difpenfario defcripti, dofis pro lubitu.

Ad idem.

Potus. Recipe, Herbarũ, & radicũ fœniculi, ana Manip.j. Decoquantur in mulfo, & tepidè bibatur mane, & fero. Poteft addi fucci liquiritiæ drach.j.

Cura contra tufsim, pro nobili fexennali puella ordinata.

Potus in tufsi. Recipe, Mannæ electæ drach.j.b.p. facchari candi, fucci liquiritiæ, ana fcrup.ß. diapenidii, trochifcorum pectoralium fcrup.j. infundantur in aquis cardui benedicti, prunellæ, fcabiofæ, ana q.ß. Stent infufa per diem naturalem, poftea colentur, de quo detur mane, & fero, cochlear.j. vel plus. Et interdiu potionetur aqua fontana, cui guttæ aliquot iftius apobregmatis, feu diluti immifti fint.

Ad tufsim.

Potus cõtra tufsim. Recipe, Prunorũ, tamarindorũ, paffularũ, violarũ, liquiritiæ, ficuum,

ficuum,ana parũ.Bulliant omnia in ꝭ.q.aquæ,ſecundũ artẽ.Coletur,in colatura cuius ſint vnciæ iij.b.p. Diſſoluatur manna dum adhuc calida eſt,& iterũ coletur,pòſt liquentur in ea nõ colanda. Syrupi boraginati ℥.ꝭ.mannæ electæ ʒ.iij. caſiæ fiſtulatæ cũ manna,diacatholiconis,electuarii lenitiui,ana ʒ.j.℈.j. Miſce,fiat hauſtulus,capiat circa mediam noctẽ:diuidatur in duos hauſtus.

Alius potus contra tuſsim.

Recipe,Ficuum pinguium numero xv. iuiubarũ numero xxx. radicum fœniculi drach.iij.ſucci liquiritiæ drach.j. ſacchari candi ſcrup.iiij.b.p.bulliant in mulſo bono,ad conſumptionẽ vnius partis.Colaturæ recipe totum, & adde tantundem aquæ polypodii.Bibat mane, & ſero hauſtulum j.calidè. Interdiu verò cũ aqua fontana lymphatum. *Potus contra tuſſim.*

Potus alius pro tuſsi.

Recipe, Lohoch ſani & experti drach. iij. diſſoluatur in aqua fontana q.ꝭ.fiat ad modum iulepi,addẽdo diapenidii drac.ij. Syrupi iuiubini q ꝭ.pro bono ſapore.Bibat quoties ſitit de ea. *Potus.*

Alius potus contra tuſsim.

Recipe, Ficuum pinguium numero xij. iuiubarũ numero xx. Decoquantur inciſa, in aqua boraginis, bugloſſæ, ana q.ꝭ.in colatura diſſoluantur mannæ electæ drach. ij.b. p. caſiæ pinguis, & bonæ drach.iij.electuarii lenitiui drach.j.ꝭ.b.p.& fiat potus:doſis cochlear j.de mane, & ſuperieiunet duas vel tres horas. Et detur etiã de nocte cochlear j. Et aqua potus illius ſit, decoctio pectoralis infrà ſcripta,cum aqua fontana diluta. *Potus.*

Potus pectoralis.

Recipe, Tamarindorum,ficuum,dactylorum,ſebeſten,paſſularum,hordei,liquiritiæ,ana drach.j. vel ij. Bulliant in aqua q.ꝭ. ſecundum artem. Deinde colentur , & in colatura diſſoluantur oxymellis ſimplicis Meſuei tantum , vt fiat ad modum zulapii miſti,de quo cum aqua fontana bibat parum pro vice. *Decoctio pectoralis.*

VISVS, ET OCVLORVM defectuum remedia.

Cap. XLIX.

Vnctio.

CLara oui agitata,deſpumata,& in oculo poſita,ardorem,& punctionem oculorum tollunt. *Ardor. Punctio.*

Inunctio.

Dolor. Vitellum oui coctum, cum aqua rosarum, vel oleo rosarum confectum, & appositum, dolorem sedat.

Sacculus.

Rosæ positæ in sacculo, & bene bullitæ, & appositæ oculo, dolorem, & tumorem tollunt.

Lotio.

Folia betonicæ, & radices fœniculi, elixentur, & illa aqua oculi lauentur, siccabuntur lacrymæ.

Aqua.

Lacrymæ. Aqua, in qua psyllium steterit vna nocte, apposita interius, vel exterius, statim lacrymas, cum ardore, & pruritu stringit, siccat, & sanat.

Inunctio.

Vitellum oui confectum cum aqua rosarum, & farina, & lacte mulieris, mitigando repercutit.

Vnctio.

Dolor. Omne lac mitigat dolorem oculorum, maximè cum vitello ouorum, & oleo rosato emplastratum.

Vnguentum.

Effusio. Verbena trita, cum albumine oui, nocte superligata, oculis effusionem tollit.

Emplastrum.

Itē faba decorticata, & cōfecta cū albumine oui, & emplastrata temporibus, humores fluētes ad oculos retinet, vel masticata.

Linimentum.

Hebetudinis visus remedia. Adipes piscium fluuialium liquati, cum oleo, & melle misti, oculorum claritati plurimùm conferunt.

Illinitio.

Quibus oculi cæcultant, his prodest succum coronæ regiæ collo apponere.

Collyrium.

Visus obscuritatem emendat, collyrium factum ex aqua violarum purpurearum, & stillatim oculis inditum.

Haud impotentius contenebrata infantium lumina lucidat aqua rosacea irrorata.

Oculi vitia. Omni præterea oculari morbo medetur instillatio aquæ consolidæ regalis. Est enim egregium (in pueris præsertim) *ὀξυδόκυνον*, id est, pharmacum ad acuendum visum.

Obscuritas. Aequalem in recuperando visu vim obtinet *ὀφθάλμικα*, vulgariter

gariter eufragiæ nomenclatura decantata.

Collyrium ad dolorem oculorum.

Camphora resoluatur in aqua rosacea, & bombax intincta, oculis cataplasmetur, fiat confectio ex croco orientali, & vitello oui, & superponatur sæpe oculis. *Collyrium.*

Ad oculos cruentos.

Item si ibi esset multum sanguinis collecti, ad modum vitelli oui, tunc intromitte collyrium, factum de rhodosacchare misto lacte mulieris. Possunt addi folia plantaginis pro emplastro.

Contra dolorem oculorum.

Si fuerit ægritudo valde fortis, tunc dissoluatur modicum de opio, in aqua rosacea, vel etiam in aqua fontali, & distilletur per vices in oculo. Ex hoc enim penitus dolor tollitur, & calor, & repercutitur tumor.

Aliud ad idem.

Dolorem oculi tollit lac muliebre, alboribus ouorum, adiecto opio temperatum. *Dolor.*

INFANTIVM NIMIAE VIgilantiæ Cura. Cap. L.

Si puer insomniis grauetur, fiant fomētationes herbarū gelu spirantiū, vt puta, maluæ, solani, plātaginis, tam platyphylli, seu sessilis, quàm quæ fastigiatis emicat foliis, & myracopum poleon, & rhodelæo, vel violaceo oleo, singulis priuatim, seorsimq́; sumptis, vel mistim coagmētatis, cum succo mandragoræ, portulacæ, & lactucæ. In omnibus his intingatur pannus, & fronti applicetur. *Fometum.* *Vnctio.*

Item misceatur oleum rosaceum, cum lacte muliebri, quo frōs epithemetur. Hoc enim dulcem conciliat somnum. *Epithema.*

Insomnes puerulos placidè sopit oxyrhodinum noctu fronti, temporibusq́;, pro qualitatis morbi exigentia, adhibitum. *Oxyrhodinum.*

Idem his, qui vigorem transiluerunt, hoc est, adoleuerūt iam, adiectis papaueris lacrymæ granis aliquot, intempestiuas agentes vigilias, somnum dulciter inducit.

Haud minus prodest excubantibus nimium pueris emplastrū factum ex semine papaueris albi, lacte muliebri, & albumine oui, circa tempora applicetur.

Et quidam præbent pueris pulueres meconis, cum lacte, vt eo tranquillius dormiant. *Potus.*

VOMITVM PROLICIENTIA, & coercentia. Cap. LI.

Emplastrū. AD compescendam infantium reiectionem, parare solitus sum emplastrū de medulla panis triticei, assati, sed in aceto prius intincti, & vitellis ouorū assatorū, masticbes, thuris, gummi Arabici, & distemperentur omnia cum succo menthæ, & exiguo aceto, quod emplastrum ponatur super os stomachi, & crusta panis assi naribus admoueatur.

Canon. Consueui quoque pueris ordinare epithema stomachicum, quod mirificè facit in restringendo vomitu.

Epithema Bulliant in aceto rosæ, & cortex quercinus, in quo decocto lana mollis imbibita ponatur super stomachum, vel vmbilicum.

Aliud ad idem.

Odor citri, & pomorum redolentium, mirandum in modum vomitum prohibet.

Item decoctio menthæ, cum aceto, & albore ouali, prodest vomitioni, ex debilitate virtutis retentiuæ prouenienti, si spongia excepta ventriculo applicetur, idq; in frigida dyscrasia.

Emplastrū. In calida causa valent flores nymphęæ, cum floribus liliorum, in aceto decocti & emplastrati, sedat etiam dolorem stomachi.

Valentius est emplastrum contextum ex masticbe, bolo Armeno, albumine oui, aceto, super orificium stomachi positum.

Elixatio meliloti. Pro mitigatione doloris stomachalis vtor ego subsequenti cataplasmate. Melilotum bulliat in vino, vel oxycrate, cum mentha, & absynthio, & calidum adhibeatur.

Vomitoriū. Quod si necessitas vrgeat puero vomitiones prolicere, tutissimum est linguam digito prius irini vnctuli liquamine delibuto molliter comprimere. Mirum enim dictu, quantam pituitę vim ea ratione euomet.

Expeditum etiam, & innoxium vomitorium censetur, cyprinum oleum, irrigatis in eo digitis, vel pennis, & in gurgulionem, citra tamen læsionem puerulorum insertis.

EMINENTIAE VMBILICI remedia. Cap. LII.

Emplastrū. AD eminentiam vmbilici valet emplastrum scriptum in praxi Petri de Argilla, capite de eminentia vmbilici.

Herniæ

Herniæ(de qua suprà tractatum est)& eminētiæ vmbilici species, videlicet, Zyrbolis. Intestinalis. Ventosa. Humoralis. Embrismalis. Sanguinea, propter crepaturam venæ alicuius, vel arteriæ, ibi sanguinem inuadentis.

Causæ harum passionum, vt plurimum sunt, Ventositates, labor, & clamor magnus, seu vociferatio vehemens, insolita spiritus retentio, vt in prægnantibus, item vagitus, seu ploratus multus, vt in infantibus, deniq; saltatio, luctatio. *Causa.*

Regimen.

Cauendum à leguminibus, & omnibus rebus inflantibus, ventosis, acerbis, & acutis, vtendum in esu consolida vtralibet. *Regimen.*

Ventris item lenitio fiat sæpius, vel cum casia, si ætas permittat, aut aliis leuibus medicinis, de quibus in adstrictæ alui capitulo, nonnihil egimus. *Lenitio.*

Cura.

Fascietur prominens vmbilicus, ligamento ad hoc parato, superposito prius eminenti loco, dropace sequenti, videlicet, thus, cum albugine oui, & cum coto, seu stuppa, inuoluatur. Ego his adiicio plerunq;, cicidarum, acaciæ, vel psyllii (quod melius est.) Necnon aluminis, antimonii, carabæ, & psymmitii parum. *Cura.* *Dropax.*

Experimentum paternum.

Parens superioribus annis, puerum quendam triduo curauit, cum arnoglossa, & lentibus elixis, super locum constrictis, præcedente fomento vsneæ, nascentis in arbustis prunellorum, calefactæ in vino rubello. *Cataplasma.*

Aliud.

Mentha teratur, cum albumine oui, & vmbilico superponatur, cum petia panni veteris, & comminuatur, & conficiatur cum vino bono, & emplastretur super vmbilicum, cum fascia ligata super ipsam. Et si non iuuatur, impossibile est, queuquam curari, sine cauterio. *Emplastrū.*

Contineantur pueri à fletu, clamore, motu, pandiculatione, resupinatione, &c. *Obseruatio.*

Aduersus flatuositatem, eminentiam vmbilici quandoq; causantem.

Ventositatem si qua ibi est, resoluūt, cuminum, & baccæ lauri. Scrophularia etiā sola potata, per quatriduū, (de pueris loquor, quimatum excedentibus) continuū, cum obseruatione reliquorum, omniū crepaturā, & internam inflationē deturgescere facit.

VERMINATIONIS INFANTIUM remedia. Cap. LIII.

Vermes. Noxia ventris animalia necat hoc cataplaſma, vmbilico, ſeu loco dolenti, calidè ſuperpoſitum.

Epōphaliō. Recipe, Succi abſynthii, pulpæ colocynthidis, fellis taurini, ana q.v. Fac emplaſtrum, & ſuperpone vmbilico, vel loco dolenti, quantum calidius pati poterit.

Cura experta in puero quodam quinquennali verminante.

Inunctio. Primò vngatur vēter, mane & ſero, olei de abſynthio ℥.ij. vel iij.

Suppoſitoria. Secundò vtendum ſuppoſitoriis ex melle.

Tertiò, recipiendum parum, & pro ætatis reſpectu, de hac confectione.

Recipe, ſementinæ probatæ ℈. ij. dictami albi, farinæ lupinorum, radicis filicis, tormentillæ, cornu cerui vſti, ana ℈.j. ſacchari q. ß. Diſſoluto ſaccharo, in aqua agrimoniæ, vel artemiſiæ, fiat confectio in tabulis.

Quartò adhibendum eſt ſequens medicamentum laxatiuum.

Electuariū laxatiuum. Recipe, Caſiæ fiſtularis cum manna ℥.ß. Detur pro duabus vicibus, vel drach.j. vel ij. vel caſtaneæ quantitas, mane, & ſero, & ſuperieiunet horas tres vel quatuor ſumens. Doſis in ſumma reſpectu ætatis.

Balanus laridatus contra vermes paruos.

Balani pro lumbricis. Paretur ſuppoſitorium filatum ex lardo veteri ſalito, aliàs ex carne ſalſa, craſſa, & immittatur podici. Eſt enim id gratum illis (vt Auicenna teſtatur) illicium. Nam per eam ſic ineſcati, ſimul extrahuntur. Idq; fiat poſt horæ ſpatium, & tam diu iteretur, vſq; quo anus mundificetur.

Verminoſis pueris etiam multùm prodeſt ſequens cura.

Primò, edat mane zedoariam, & diu etiam in ore contineat, poſt deglutiat, poſt vtatur hoc potu ieiunus.

Potus alius. Recipe, Aquarū ruthæ, abſynthii, abrotani, ana ℥. j. pulueris dictami, albi ʒ.j. Miſce, ſumat ieiunus, & quandiu poteſt ſuperieiunet, vel bibat aquam decoctionis abrotani, & dictami, per hebdomadam, ſemper in mane hauſtulum.

Decennalibus, & vltra decennium, in lumbricis, & vermibus, poteſt ſequens miſtura præberi:

Recipe, Specierum hieræ ſcrup. iiij. agarici trochiſcati drac.j. trochiſcorum alhãdal,trochiſcorũ de rhabarbaro,ana ſcrup. vj. pulueris ſementinæ probatæ, ſcrup.j. omnibus contuſis optimè, cum ſyrupo abſynthii fiat miſtura. Doſis circa mediam noctem auellanæ quãtitas. Oportet vt puer ante ſumptionem huius medicinæ, per mediam diem nihil comederit antea, vt lumbrici medicinam eo auidius arripiant. Et poſt ſumptionem huius medicinæ, ſemper ponatur ſuppoſitorium, ex ſolo melle confectum, abſque ſale intinctum. *Obſeruatio.*

Vel fingatur ſuppoſitorium, complanatum ex ſaccharo penidiato, intinctum melle, & imponatur ano.

Vnguentum contra vermes.

Recipe, Gentianæ, dictami, ana drach.j. pulueris ſemẽtinæ probatæ, aloes citrini, ana drach.j. cui adde butyri lotones num.iiij. omnibus ſimul piſtatis, fiat vnguentum, de quo ponat ſuper vmbilicum, & expellet vermes. *Vnctio.*

Pro puero natu grandiuſculo, emplaſtrum omphalicon.

Primò ſuperponatur hoc epithema, quod lumbricos necat, & ſeceſſum proritat. *Epithema.*

Recipe, Aloes ſuccotrini, dictami, gentianæ, ſementinæ, ſeminis portulacæ, fellis tauri, ana ℥.j. ſcammonii ℈.j. Omnia cum butyro incorporentur, & ex hac miſtura, impleatur teſta nucis, & applicetur vmbilico, & alligetur. Hoc fiat poſt mediam noctem, vel de mane. Deinde poſt horam, vel quando vnguentum abſorptum fuerit, detur hic potus ſubſcriptus.

Apotropeion, id eſt, amuletum, pro decennalibus verminantibus pueris.

Recipe, Hieræ Galeni drach. j. rheubarbarici electiſsimi ℈.j. theriacæ probatæ, vel Mithridatis antidoti ſcrup.ß. Diſſoluatur in vino albo, forti, fiat potus. Poteſt etiam rhabarbari loco, agaricus poni.

Emplaſtrum contra vermes.

Recipe, Foliorum perſicorum, vel porrorum, cum aceto, fiat emplaſtrũ. Ponatur ſuper ſtomacho, & patiens ſedeat in loco tepido, ſi reperiatur, vel in aqua mellis, ſtatim fugiũt amaritudinẽ. *Emplaſtrũ.*

Vnctio.

Vngatur vmbilicus cum amygdalis amaris, & oleo nucleorum perſicorum, efficaciter interficit lumbricos. *Vnguẽtum.*

Alia inunctio.

Inungatur podex intus, & foris, lacte, & melle miſtis, vel intingatur *Vnctio.*

gatur in iis bombax, & fiat suppositoriū. Et statim descendunt lumbrici ad locum dulcedinis.

Canon. Superponatur frustum penidii, & tinctum in melle, & lacte, statim descendunt, maximè si fuerint data superius amara.

Si lumbrici lædant os stomachi, pone fauum mellis in ore ieiuno, statim accedunt mel, & exibunt per os.

Vnguentum.

Inunctio. Recipe, Succi menthæ, arnoglossæ, crassulæ, semperuiuæ, foliorum persici, aceti fortissimi, fellis bouini, olei persicorum, farinæ lupinorum, seminis apii, ana q.v. Misce, fiat vnguētum, vnge vmbilicum in circuitu, & omnes morientur.

HVLCERVM REMEDIA.

Caput LIIII.

ERumpunt vt plurimum in corporibus, puerorum, & infantium hulcuscula, ex noxiorum humorum subcutaneorum exuberantia, progenita, quorum talis potest esse cura.

Si ætas patitur, & virtus constat, ordinetur talis lotio laxatiua.

Potus laxatiuus. Recipe, Seri caprini ℥.v. Infundantur in eo myrobalanorum citrinorum vnc.ß. fumiterræ, epithymi, ana vnc.j.

Dimittantur sic per noctem, postea diligenter manibus confricentur, & colentur. De colatura sumatur, pro cuiuslibet ætatis conuenientia.

Potus ad idem. Fit ad idem non incōueniens potio, ex absynthio, fumoterræ, passulis enucleatis, myrobalanis citrinis, & huiusmodi sanguinem purificantibus.

Eadem hulcera, si dura sint, & maturatu difficilia, huiusmodi lauacro molliantur.

Lauacrum. Recipe, Violariæ, maluæ vtriusq;, chamomillæ, brancæ vrsinæ, barbæ hircinæ, vngulæ caballinæ, extremitatum rubi, florum carthami, foliorum, & radicum lapatii, ana manip.ß. vel j. Fiat decoctio, in aqua fontana, vel fluuiali, pro balneo tinæ.

Emplastrū. A balneo superponatur hoc emplastrum.

Recipe, Ruthæ viridis, si potest haberi, manip.j. idq; in hulceribus simplicibus. Sed si putrefactiones humidæ adsint, syluestris ruthæ tantūdem. Misceantur cum pane, vel farina hordeacea vel

Puluis. frumentacea, & modico melle, fiat emplastrum. Quibus apertis,

Linimentum. & sanie fluere desinente, sordicieq; omni amota, & perpurgata, cum puluisculo radicis iridis, vel asphodeli, fiat consolidatio, vel

cum

cum appositione cineris papyri combusti, seu chartæ cõcrematæ cum oxycrato distemperata, vel cum vnguẽto aureo Mesuei, vel citrino cõmuni, vel cum emplastro gratia Dei dicto, vel cum vnguine superius in capite de scabie commemorato.

Vnguentum paternum curans, & sanans omnia infantiũ, puerorum, & adultorum hulcera. *Vnctiones.*

Recipe, Oliui puri veteris ℔.j. lithargyri quartam vnam, ceræ nouæ citrinæ quartam j.ß. boli Armeniaci vnc.iiij. vel v. cõsolidæ maioris tantundem, tragacanthi electi vnc.j. ex iis in aceto decoctis, fiat vnguentum, vel emplastrum artificialiter. *Vnctio.*

Aliud nobile vnguentum, quo etiam peculiariter vtitur parens meus, in omnibus extimis malis: quod non admittit saniem, neque dolorem.

Recipe, Ceræ virgineæ vnc.iij. colofoniæ, mumiæ, ana vnc.j.ß. mastiches, olibani, myrrhæ, ana vnc. j. resinæ, picis hygræ, ana vnc.ß. coralliorum alborũ drach.ij. magnetis drach.ß. camphoræ, pinguedinis aschiæ, ana vnc j.ß. Fiat vnguentum arte. potest addi modicum styracis liquidæ, & olei rosacei, si lubet. *Vnguẽtum.*

VARIOLARVM, ET morbillorum remedia.

Caput LV.

Variolæ sunt pustulæ multæ, in toto corpore dispersæ. *Variolæ quid?*

Causa.

Causa variolarum est quandoq; immunditia sanguinis menstrui, quo embrio fuit nutritus, vel quia fœtus fuit cõceptus tempore menstruorum. *Causa.*

Item quandoq; variolæ sunt phlegmaticæ, quandoq; sanguineæ, quandoq; cholericæ, quandoq; melancholicæ.

Signa.

Signa variolarum sanguinearum sunt pustularum rubedo, & aliquanta latitudo. *Signa.*

Sed si sunt variolæ cholericæ tunc sunt minoris quantitatis, & acutæ, & earum color declinat ad citrinitatem.

Si sunt phlegmaticæ, sunt latæ, & albæ.

Si melancholicæ, tunc sunt aliquantulum nigræ.

Prognoſticatio.

Auerrhois. Secundum Auerrhoim, nullus homo euadit variolas.

Item variolæ ſanguineæ magis ſunt ſalubres.

Item quantò velocius erumpunt, & maturantur, tantò citius ſanantur.

Item quantò rariores, ſeu pauciores, tantò ſecuriores.

Cura.

Aluus ducatur. Fiat purgatio cum leuibus medicinis, vtpote cũ caſia fiſtulari, prunis, tamarindis, violis, ſuppoſitoriis etiã, nõ cum fortibus medicinis. Quia vt plurimum ſequitur iſtum morbum dyſenteria.

Diæta.

Et debet eſſe eorum diæta frigida, ſicut eſt, hordeatum, auenatum, lac amygdalarũ. Lentes coctæ in aquis duabus, quibus proiectis, coquantur in tertia, demum feſtinandum eſt ad extrahendum variolas.

Decoctum. Recipe, Ficus ſiccas, & farinam lentium mũdatarum, ana ℥.x. croci, tragacanthi, ana ℥.ij. Coquantur in quinq; libris, cum dimidiata aquæ ſalientis, vſq; ad excoctionem vnius libræ: reſiduum coletur, detur ad bibendum ante dormitionem, tam diu, donec omnes eruperint.

Aliud decoctum ad idem.

Apozema. Recipe, Ficuum vnc.j.ß. lentium excorticatarum vnc. v. tragacanthi, ſeminis fœniculi, ana ℥.ij. croci drach.j. In aliis codicibus legitur vnc.j. ſed perperã, vt arbitror. Bulliãt in binis libris aquæ, vſq; ad conſumptionem dimidii, & coletur. Propinetur mane, & veſpere hauſtus.

Alia medicina variolas extrahens.

Liquor. Recipe, Succi marathri, apii ana q.v. Tepefiant illi ſucci ſimul, & intingatur pannus lineus in eis, & inuoluatur totum corpus. Sic enim citò trahetur materia ad exteriora.

Liquor alius. Aequè conducit totum corpus inuoluere in aqua decoctionis lentium. Nam hoc pacto permaturè etiam expelluntur variolæ.

Embrocatio. Sed enim variolæ ſi quandoq; inuadunt oculos, præſeruandi ſunt frequenti inſtillatione, & embrocha aquæ roſaceæ, & lactis muliebris.

Collyrium. Ad idem quoq; valet egregiè collyriũ ex ſucco verbenæ, cum albumine oui confectum, & oculis guttatim irroratum.

Item

Item si manserit ibi aliqua macula, crebriter immittatur candi pulucrisatum. *Puluis.*

Et ad præseruandum nares, vnge eas subinde cum aceto, vel cum aqua rosacea. *Inunctio.*

Item ad præseruandum pulmonem, vtatur syrupis, videlicet, papauerino, rosaceo, violaceo, nenupharino, oxalydito, puniceo, de fructibus rubi Idæi, & iis similibus. *Syrupi.*

Item facta maturatione, & apertis variolis, fiat curatio hulcusculorũ illorum, cum lithargyro, cerussa, & cum carie lignorum. *Puluis.*

Item ad faciendum cicatrices pulchras, fiat inunctio, cum vnguento cerussato. *Vnctio.*

Præcauẽdum deniq; sedulò, ne vel infans, vel puer, hisce pustulis inclinatus, faciem manu contrectet. Nam quotquot pustulas fricando ruperit, tot concauitates, & maculæ, vel tuberositates suboriuntur. Quandoquidem à me sæpius animaduersum est, infantes, & pueros, antequam variolæ, & morbilli appareãt, pessimis, & ancipitibus symptomatibus infestari. Libet hic, quò magis parẽtes huiusce adfectionis præsagium prædiuinare possint, signa præcedentia hic inserere. Sunt autem ea, dolor capitis in initio, non sine febricula, rubor, & tumor faciei, turbulentia oculorum, cum lacrymis, grauitas capitis, & totius corporis, tremor manuum, sternutatio, oscitantia, syncopis, pectoris asperitas, panicus, & timor in somno, raucedo vocis, punctio in thorace, præcordiis, & hypochondriis, nõ secus ac si acus ibidem essent infixæ. *Obseruatio.* *Canon.* *Signa.*

Cum verò variolæ, seu morbilli sese iam exerunt, aer calefaciendus erit, & infirmus cum pannis calidis, & (si fieri posset) scarlateis, siue purpureis coopertus maneat. Et eorum expulsio iuuetur eiusmodi apozemate:

Recipe, Ficuum, lentium excorticatarum, passularum, dactylorum, ana q.v. Coquantur in aqua, & colentur, & ex ea multoties sumatur in die. Et si febris non plurimum molestat, addatur ex semine fœniculi, & lactucæ, ana q.v. cum aliis. *Apozema.* *Variolas exiccantia.*

Cum autem omnes egressi sunt, & maturi, tunc exiccentur, & iuuat in decoctione eorũ, aqua salsa, cum ipsa lauãtur, & superadspersio pulueris risi, aut cũ radice cannæ, aut cum farina milii, quæ exiccant velociter, quando cõficiuntur cum aqua rosarũ, & liniuntur, aqua decoctionis ficuum, & salis, furfuris, risi, valent. *Cura.*

Cum autem sicci sunt, & cortex factus est, tunc sæpius in die vngantur cortices cum oleo tepido, cum coto, donec omnes cortices cadant. *Vnctio.*

Prognosticatio. Quòd si ex principio morbilli vel variolæ, appareāt nigræ, vel virides, vel liuidæ, & duræ, abstinendū ab his, quia mortales sunt.

DE VRINANDI NIMIETATE, & defectu, & primò de diabete. Cap. LVI.

Diabetes quid? *Causa.* Diabetica passio, est nimius, & inuoluntarius lotii effluxus. Causa eius est, excessiuus calor renum, impotentius attrahens aquositatem sanguinis.

Signa sunt.

Immoderatus, & innaturalis fluor vrinæ, imò quicquid bibitur, citò exit ita crudum, estq; frequenter vrina alba, & clara, propter eius cruditatem, & indigestionem.

Prognosticon.

Iste morbus inducit maciem vehementem, & nisi tempestiuè succurratur, timendum est de hydropisi, & morte.

Cura.

Lac. Lac paratum ex auellanis recentibus contusis, cum aqua vri-
Galenus. nalis herbæ confectum, diabeticis omnibus mirè prodest.

Laudatur à Galeno aqua hordei, potui data, & rob fructuum.

Simplicia. Inter simplicia vitis extremitates, mala cydonia, punica, comæ salicum, portulacæ, virgæ pastoris, & semperuiui, singulatim, vel mistim, tam per modum apozematis, quam fomentationis, vel lauacri vsurpata.

Emplastrum ad idem.

Emplastrū. Recipe, Farinæ hordeaceæ vnc.iij. Infundatur in oleo rosaceo q.ß.& modico aceti. Possunt etiam addi, semina portulacæ, rasura cucurbitæ, & solatrum, adiectis seminibus frigorificis, tam minoribus, quàm maioribus, mundatis à suis corticulis, & fiat emplastrum arte.

Vnguentum ad idem.

Vnctio. Recipe, Ceræ, thuris, mastiches, ana drach.j. olei rosacei q.ß.
Inunctio. Misceantur pro linimento, & fiat inunctio. Vel recipe, olei cydoniorum vnc.j.ß. calami aromatici, nucum cypressi, ana drach.ß. trochiscorum de terra sigillata, trochiscorum de spodio, de carabe, omnium scrup. iiij. aceti rosacei drach.j. ceræ albæ drach.ij.

Fiat

Fiat vnguētum molle, & lauetur cum aqua ſublimationis arnogloſſæ, decoctionis antheræ, & ſumachii.

De ſtranguria, & dyſuria.

INfantium vrinam prouocat radix meu, quando trita pectini eorum ſuperponitur. *Cataplaſma.*

Aqua deſtillationis centinodiæ, cū radicibus, ſublimatæ, Aqua item hippoſelini apii, & chamæleontis albæ, necnon trifolii, in pauciſsima quantitate propinatæ, in ciendo lotio permultū ſunt efficaces. *Aquæ deſtillatæ.*

Expertus quoque ſum in ęgro, & propriè in infantibus, parietariam, ſi frixetur in oleo, & demum pectini ſuperemplaſtretur, præpotentem eſſe in prouocatione vrinæ. *Emplaſtrū.*

Expertus etiam ſum, deſtillationem philipendulæ radicis, modicè potui datam, ſummam habere vrinæ prouocandæ vim. *Potus.*

Experientia deniq; certa didici, ad idem efficaciter valere, ſi ſumatur cucurbita, quæ eſt antiqua in retinendo oleum, & calefiat aqua ferueti, ita quòd aqua nō ponatur in ea calida, per os ipſius infantis, ponat virgam: & calorem retineat. *Potus.*

Datur aliquando in potu, aqua decoctionis acori, quæ mirè vrinam prouocat. *Potus.*

Item fiat emplaſtrum, de axungia gallinacea, anſerina, cyrogrillina, lithoſpermate, ſaxiphraga, & ſanguine hirci præparato. *Emplaſtrū.*

Præterea centū capita cocta in oleo chamæmelino, & emplaſtrata calidiuſculè, ſtranguriam, & dyſuriam ſine dubio ſolui. *Emplaſtrū alιud.*

Pueris, & ephebis, prodeſt vinum decoctionis iringorū, cum ſaccharo potui datum, lotium enim potentiſsimè agit. *Potus.*

Similiter operatur decoctum ſenecionum, cum carnibus caſtratinis elixatorum. *Elixatura.*

Nec minus ad hoc potens eſt, aqua decoctionis cicerum, manè, & ſero, pro ætatis congruentia propinata. *Potus.*

FINIS.

MORBORVM CVRATIONVM, IN HAC EPITHOME contentorum elenchus.

Lapid

ENCO

ENCOMIASTICI GENERIS BREVICVLA CONCIO,

uersans in saluberrimæ artis medicæ, necnon celeberrimi gymnasij professorum, in omni scientiarum genere excellentißimorum laudatione Ingolstadij 11. *Augusti publicè habita per* D. Georgium *Khufnerum iuniorem.*

VRAS me equidem partes subiisse mihi videer, illustrissimi Principes, magnifice rector, generosi Comites, Barones inclyti, Doctores in omnifaria professione famigeratissimi, & ornatissimi, necnon venerabiles Magistri, multiiuga eruditione clari, vos denique titulo quocunque decori, ingenui, ac studiosi musarum alumni, quod videlicet ego, nulla penè linguæ gratia, nec oris hubertate prædìtus, &, quod longe grauius est, pubertatem vixdum supergressus tyro, in tanta celebritate, tantoq; præstantissimorum, ac disertissimorum virorum globo (vt sic dicam) sermones ausus sim edere, ni certò præsagiret animus, vos pro vestra modestia, natiua mansuetudine, & affabilitate, suscepti oneris mei vrgentem necessitatem potius, quàm inculti sermunculi mei stylum obseruaturos. Hoc vno fretus metui parcam, & ἀσομῶς rumpatu silentium, obnixè vos orans, ne demissis auribus, nec adducta fronte, sermocinaturo mihi, pro vestra incredibili humanitate pręstetis audientiā, quin & gratiam faciatis homini amusotero, haud secus ac anseri inter olores obstrepenti. Quocirca ne tædium auditorio inferam, breuiloquus exordiar.

Primò, licet permulti antehac, & exquisitè de præcellentia, & laudibus medicinæ disseruerint, ac prædicarint, ita vt nihil ferè subsecuturis encomiastis reliquum fecerint, nihilò minus adnitar, hanc ipsam cœlestem artem, si non dignè, merenterq;, tamen crassiore Minerua, ac velut corydalus inter luscinias stridens, mea quantumlibet exigua prædicatione celebrare, dum ad astra ferre non sit opis meæ, eam ex innumeris, quibus commēdari potest, quàm succinctissimè condecoraturus, ab honesto scilicet, necessario, & vtili.

Principio, quid hoc ipso Medicationis studio honestius, quid

decentius, ac laudabilius? Quod vel omnipotens ipse Deus, in sacris literis tantopere cohonestauit, confirmauit, extulitq;, per

Eccl.38. Ecclesiasticum gnomologicū illum Sophon præcipiens: Ne defraudes honore medicum, propter necessitatem etenim illum creauit altissimus. A Deo est omnis medela, & à rege accipiet donationem. Disciplina medici exaltabit caput illius, & in conspectu maximatum collaudabitur. Altissimus creauit de terra medi

Idem. cinam, & vir prudens non abhorrebit illam. Vult idem Solomō, vt locus detur medico, subiungens causam: Etenim (inquit) illū

Gen.50. Dominus condidit, & non discedat abs te: Quia opera eius sunt necessaria. Est enim tempus, quando in manus illorum incurras.

Exod.21. Iussit item dominus in Exodo, Medicis stipem meritam adnumerari debere, cum ait: Si qui compugnauerint, vel mutuis ictibus sese contuderint, & alter proximo damnum intulerit, tamen citra vitæ discrimen, percussor eatenus sit immunis, quatenus operas eius, & impensas in medicos restituat. Nec reprobat Dominus, ac seruator noster, Iesus Christus, medicorum cōditionem,

Matth.9. imò statuminat magis in Euangelio, cum inquit: Non egent qui

Marc.2. sani sunt medico, sed qui morbis grauantur. Hanc diuus Paulus

& 5. tanti pendit, vt ipsam inter diuina χαρίσματα recensuerit: Vni-

Luc.5. cuique (inquiens) datur manifestatio spiritus, ad vtilitatem. Alii

Rom.12. quidem per spiritum suppeditatur sermo sapientiæ. Alii gratia

1.Cor.12. sanitatum. Et iterum: Et quosdam quidem posuit Deus in eccle-

Eph.4. sia: primùm Apostolos, secundò Prophetas, tertiò Doctores, agentes diuinæ voluntatis præcones ad populum, Deinde virtu-

1.Cor.12. tes, exinde gratias curationum. Hoc donum nō Apostoli solùm

quasi in fine. dilargiti sunt inter homines, quin & Christus ipse protomedicus, & vnicus mortalium soter, vniuersis indiscriminatim impertiit. Id quod expresse sacra tradunt volumina. Exempla breuiter oculis subiiciam: Christus Iesus, in terris peregrinatus, spirituali plerunque medicina, hoc est, diuini verbi efficacia, animæ languenti remediatus est. Nonnunquàm etiam adhibito topico, corporalem ægrotantibus salutem præstitit. Testantur hoc Euangeliographi, qui gesta illius prodidere scripto. Nónne lumine cassum à natiuitate, lutulento, & pulliginoso collyrio saliuauit?

Mat. 20. de duobus cæcis illuminatis Iericho. Nunquid non complures alipsi, hoc est, oculari illinitione, oculis orbi, non verbo solùm, sed eodem modo, pharmaci vice esse pocis illumina tuit, visum receperunt? Nónne Longinus decurio, salutari scatu-rie transuerberati sacerrimi Christi lateris promanante, & lumi-

Mat.27. nibus irrorante, obtutum recuperauit? Nónne Dominus Iesus

Christus

Christus chirurgicē exercuit, cum abscissam Malcho auriculam Marc.14.
tactu rursus adglutinauit? Item cum femineci homini, à viarum Luc.23.
obsessoribus vita ferè spoliato, de Ierusalem descendenti Ieri- Ioan.18.
chū, saucio iusserat infundi, & irrorari œnelæon? Proditū quoq; Luc.10.
literis est, Dominum conuocatis Discipulis, & ad erudiendum
populum ad pietatem amittendis copiā fecisse sanandi infirmos,
quod quidem imperatum illi probè fecerūt. Legimus enim diuū
Paulum, Eutychum adolescentem sopore oppressum, se concio
nante, & ex edito loco præcipitatum, vitæ restituisse. Eundem Acto.20.
etiā Lystris redunco, & ex vtero matris suæ claudo, ad rectè gra- Acto.3.
diendum, expediteq; ambulandum, adminiculo fuisse. Præterea Acto.26.
imposita manu Publii patrem febribus, & dysenteria vexatū sa- Acto.9.
nasse. Hanc item sanandi prouinciam suscepit diuus Petrus, cum
Aeneam Paralyticum octennem illum Christi Iesu nomine so-
spitauit. Idē maius miraculū edidit in Tabitha, quam ipse iam ab Tabitha.
emerita vita resuscitauit. Constat & inter primæuos, Isaiā Euan-
gelicum vatem illum, instinctu prophetico percitum, egisse me-
dicum, dum adhibito ficulneo cataplasmate sanaret saucium. Aut
hulcere laborantē Ezechiam. Liquet etiam angeli Raphaëlis du Isa.38.
ctu, & consilio, Tobiam à dæmoniacis tendiculis, & incursione,
liberatum esse: Percontanti nanq; Tobię, quo pacto dæmonium
abigere posset, respondit Angelus: Exentera hunc piscem, labra
cem aliqui fuisse autumant, & cor eius, & fel, & iecur repone ti-
bi: sunt enim hæc necessaria, ad medicamenta vtiliter. Rursum
interrogante Tobia, ad quid hæc reseruata conducerent, cordis Tob.6.
(inquit) eius particulam, si super carbones ponas, fumus eius ex-
tricat omne genus lemurū, seu malorū geniorū, siue à viro, siue à
muliere, ita vt vltra nō accedat ad eos. Et fel valet ad vngēdos o-
culos, in quibus fuerit albugo, & sanabūtur. Ipsa autē nocte incē-
so iecinore piscis, fugabitur dæmonium. Sic Moses diuinitus ad-
monitus, remedium adinuenit, aduersus ignitorum serpentium
morsus, nempe cum æneum anguem erectum in propatulo
penetret, ex cuius aspectu venenati redderentur immunes ab in- Num.21.
ternecione. Sic etiam Thau, signaculum fuit pestilētiosis, à mor-
tifero contagio, haud secus, ac sumpto bezoartico alexicaco li-
berandis. Christus denique inter alia signa, quæ in se credituros Ezech.9.
subsecuta forent, χειροθεσίαν quoque recensuit. Super ęgros (in- Marc.16.
quiens) manus imponent, & bene habebunt. Hanc noluit negligi
Paulus in Timotheo: Nec etiam temere, & præcipitanter fieri 1.Tim.4.
in quouis. Testatur idem Paulus, Lucam quoque veracem acto-

rum Christi conscriptorem, medendi artem calluisse, & aliquando tractasse. Extant & alia complura sacrarum scripturarum testificantia elogia, non Apostolos duntaxat, imò multesimam partem diuorum, & optatorum Dei, (vt ex illorum actis, & martyrologiis manifestè deprehendi potest) morbida passim curasse corpora. Adeoque miraculosa sanatione sua, non minimùm ornamenti medicæ facultati peperisse. Porrò quum Deus ipse, quo nemo superior, tali honore medicinam dignatus, & quodam modo sacrauit, quis (obsecro) tam vesanæ mentis sit, quis nympholeptus adeò, vacerraque, qui non æternum laudis illius præconium, admirabundus vndique decantet, ac buccinetur? Siquidem ea ipsa diuinitus nobis data, sanitatem tuetur, eandem nostrapte culpa, per luxũ Sybariticum à symmetria digressam, ac diuaricatam restituit. Imò vitam hominis (qua nihil optatius, chariúsve in terris esse potest) ad constitutum vsque terminum protelat. Hæc (inquam) diuina scientia, medicamentaria videlicet, eos, qui cum morbis conflictati, iam animum despondērunt, & omni prorsus spe exciderunt, refocillat. Hæc etiam moribundos persæpe vindicat ab interitu: Hæc adfectiones quaslibet aufert, cruciatus lenit, mœrores etiamnum inconsolabiles placat, omnia denique corporis incommoda, quæ nos hinc, atque illinc exagitant, amolitur. Haud igitur immeritò medicina primas inter cæteras artes sortitur. Quàm verò necessàrius sit pharmacorum vsus, norunt inualidi, & quibus aliquando cum medicis res fuit, aut qui profligata quondam valetudine consternati, medicam ex adhibita diligenti curatione senserunt opem. Inde liquidò constat, quàm secura sit Iatria ipsa, aduersus etiam contumaces ægrotationes tuitio, portus, & refugium, addam etiam solatium. Hæc tam sunt euidentia, vt nullam recipiant tergiuersationem. Quisnam igitur (nisi vecors, & blax omnino) Aesculapicum dogma, non reliquis scientiis anteferendum fatebitur? Huicq; non primas tribuet? Quum singularum aliarum facultatum cultores, ope illius indigi sint, illiusq; adminiculis velint nolint niti cogantur. Nónne (vt rem in arctum cogam) omnes aliæ artes, omnis potestas, quantumcunq; sublimis, illius seruitio subiacet?

Nónne quisque suæ saluti diffisus, opem medicam quæritat? Cumque iam omni salute desperat, ad communes mortalium necessàrios recurrit? Huc (inquam) enim negari non potest, μαγνιτάρχις, id est, summus magistratus vterque, si quando

si quando inualetudo obrepit, velut ad sacram ancoram confugit. Huc reges, principes, dynastæ, nobiles, superiores pariter & inferiores, fatis adacti sese recipiunt. Ad hoc asylum, omnes liberalium doctrinarum insigniti, si grauior morbus increuerit, solent appellere: medicorum tandem opitulamen prece simul & pretio exambientes. Summa, tanta veneratione, collaudatione, & applausu digna est medicinalis sophia, vt non iniuria versiculus ille in eam quadret:

Arte Machaonia, nil prius orbis habet.

Postremò quæ commoditas, quis fructus, quódve emolumen tum hæc ferat, licet omnibus in professo sit, tamen Ciceroni peculiariter, qui Sulpitio scribens, his verbis commendat medicum quendam: Asclapione (inquiens) Patrensi medico vtor fami liariter, eiusq; tum cõsuetudo mihi iucunda fuit, tum etiam ars, quam ipse sum expertus in valetudine meorum. In qua tum mihi ipsa scientia, tum etiam fidelitate beneuolentiaq; satisfecit. Excre sceret fortasse longius oratio nostra, si medicam hanc artem, quam pro dignitate ne laudare quidem quisquam satis commodè posset, altius attollerem.

Proin satis nunc sit, pro ingenii mei hebetis tenuitate, ex multis, & penè infinitis hæc obiter percensuisse. Restat vt reliquum propositi mei cõpendiose, quoad fieri potest, expediam. Etsi non ignoro patres amplißimi, florentissimam hanc academiam, (in qua mediocriter me profecisse non inficias eo) magnificis laudibus esse prosequendam, ego verò non spero me naturali facundia parem illius laudi fore. Nihilo minus ad ingenii vires periclitandas, conabor esse, si non idoneus, saltem beneuolus acclamator, atq; vtinam liceret etiam laudator. Neq; enim quisquam est tam auersus à Musis, qui non sacerrimum omnis honestatis, doctrinæ, & pietatis contubernium hoc, dignis euehat encomiis. Sed in tam spatioso laudum campo, vnde initium sumam, quæ quibus anteferam nescio. Ne autem longis ambagibus aures vestras detineam, per exili lituo classicum canam. Magna Mineruæ dignatio Athenis olim erat, sed maior studiorũ cultus hic viget, in tantum, vt cum Cicerone Romani eloquii authore primario, videre mihi videar hanc vrbem, lucem orbis terrarũ, atq; arcem gentium, vtpote, quæ inclytis ingeniis meritò sit inclyta. Vbi tan tus est omnimodæ professionis literatissimorum virorum prouentus: Vbi etiam Musæ ipsæ bonis præsident studiis: Vbi deniq; Delius, & Pallas, vnà cum magno Thespiadum comitatu, per- *Ingolstadiẽ ses professo•*

petuum

res, Musarũ vicarij. petuum fixerunt tentorium, sedemq; sibi delegerunt impermutabilem: Suos quælibet habens subsortitos antistites, qui vices earum susceperunt, sophiæ dona studiosis ministrando.

Euterpe. Nónne Euterpe, cõcentus, suauitas, siue tibicinaria Latinè nomenclata, Theologicæ doctrinæ mystis, suum demandauit ministerium? In celeberrimum sacræ Theologiæ doctorem Leonardum Marstallerum, gymnasii huius almi vicecancellariũ dignissimum constituendo.

Clio. Ecquid Clio, quod gloriam, vel celebritatem sonat, doctori Ioanni Agricolæ Hammonio, & Ioanni Veldtmillero, qui primas in optimis studiis, celebritatem sibi suo quodam iure vendicarint, & ob egregia monimenta edita, doctrinamq; incomparabilem, per omnium ora vulgati sunt, in docendo Physicen, Medicinam, & Philosophiam, suas commisit partes?

Thalia. Nónne Thalia, hoc est, viriditas, corona, festiuitas, lætitia, Iuris prudentiæ professores optimos, celeberrimosq;, magnificum rectorem, doctorem Euuerhardum, & doctorem Hungerum sublegauit?

Vrania. Nunquid Vrania, quasi dicas cœlestis Mathematices, Astrologiæq; professores (inter quos principatum obtinet Apianus) vicarios adsciuit?

Calliope. Num non Calliope, id est, bona vox, Tatium insignẽ Poetam, tam vorsa, quàm prosa celebrem, sibi subrogauit? Vt videlicet in hoc diuino Musæo Poesin, Oratoriam, Rhetoricen, Historiographian, humaniores deniq; literas publicè profiteretur?

Polyhymnia. Nónne Polyhymnia, multitudo hymnorum interpretãda, totum magisterio liberalium artium decoratorũ agmen, in suum suffecit locum?

Melpomene. Nónne Melpomene, cantum significãs, Græcæ literaturæ prælectoribus, Lorichio videlicet, & aliis suas delegauit vices?

Terpsichore. Ecquid Terpsichore, choreis exultans, quæ & citharistria dici potest, promiscuos aliarum disciplinarũ Professores, Grammaticos, Arithmeticos, Geometras, priuatosq; Pædotribes substituit?

Erato. Nũquid Erato ab amore dicta, Musices sibi præfecit cultores?

Mnemosyne. An non Mnemosyne, id est, memoria, mater musarum, prædictis omnibus natarum suarum successoribus, in authorum quorumlibet interpretatione, disciplinarum omnifariarũ traditione, ingeniorum deniq; formatione, & in gerenda erudiendis admonitione auxiliatrix adest promptissima?

In medio residens complectitur omnia Phœbus.

Quo

Quò sit igitur aliò cōcedendum, bonarū literarū studio inaugurandis, equidem nō video. Præsertim cùm sit hic cuiusuis disciplinæ promus largissimus, adeoq; fons, (vt verius dicā) oceanus omnigenæ literaturæ. Huc huc adproperet ætas puerilis, huc cito gradu commeent adolescentes, huc acceleret omnis iuuētæ flos, ad hunc studendi locum arripiāt cursum omnis ætatis homines.

Si puer es elementarius, (vt ab infimis ordiar) priuatos accede gymnastes, quos affatim alit schola hæc panathenaica, planè rei literariæ peritissimos, quorū eruditione diligenter hausta, dubio procul vna ætatis incremento, ad sublimiorem assurges gradum. *Priuati Gymnastes.*

Si quem discendæ Latinitatis desyderium tenet, consummatissimi Palladis præsulis, eloquii Latialis nitore conspicui, Tatii videlicet lectorium frequenter celebret. Hunc illius doctrina, non solùm disertū, sed & verè Latinū potest reddere. Est enim quod exploratū habemus, egregius elegantiæ magister, vates insignis, orator haud hercle ignobilis, rhætor item mira sermonis festiuitate præditus. *Tatius.*

Auet aliquis se applicare ad Theologiæ studiū, adsunt diuinæ scripturæ interpretes perspicacissimi, doctor Marstallerus nempe, cum collega, qui sacrorum voluminū, & Christianæ Philosophiæ mysteria, ad liquidum explicant, viri digni profectò, quos orthodoxorum Zionicorum centuriæ suis dignentur sedibus, hi poterūt impios ad viam Domini componere, & abdita Theologorum suis auditoribus propalare. *D. Marstallerus.*

Expetis esse Medicus, vel Physicus, Ioannis Agricolæ, & Ioannis Veldtmilleri, dominorum, & præceptorum meorum colendissimorum sis auditor, qui in vtrauis arte nulli inferiores sunt: Sunt enim illi, præter artis Medicæ, aliorumq; liberalium dogmatum perfectam notitiam pulchrè eruditi. *Do. Ioannes Agricola.* *Do. Ioannes Veldtmillerus.*

Qui verò ad forenses actiones se conferre desyderat, Iuris vtriusq; consultissimos, dominum Gymnasiarcham nostrū, cum reliquo collegio audiat, & indubitanter voti compos reddetur. *D. Fabius* *D. Euerhardus.*

Adfectas profiteri Astronomiam, disciplinasq; Mathematicas, sub Apiano mereri te non pigeat? Est enim in iis veteranus miles, qui suos palæstritas optime scit imbuere. *D Hungerus.* *Apianus.*

Si quis disputatoria, seu arte differendi capitur, dialecticos doctores, tam priuatos quàm publicos consulat, & satisfiet sine dubio.

Si Musices studiū amplecti fert animus, lectiones Melicorum, quos φονασκοὺς Græci, quasi vocis præceptores, qui vocem regant, *Musici.*

gant,

gant, exerceant, & doceant, nomenclare solent, studiose frequẽtare licebit.

Excellentia Ingolstadiẽsis Academiæ, in omnibus sciẽtijs. Quid multis? Floret hoc publicum, ac celeberrimum studium, clarissimis literariarum omnium facultatum professoribus, per omnes coronarum distributiones ordines, suas laureas adeptis, quibus vt vtamini magistris, illorũq; sermoni intẽtè inhietis, vos feruẽti studio versantes in literis, peramicè moneo. Præcipuè tamen omnes hortor ad nũquam satis laudandum Hippocraticum dogma. Ad quid autẽ hoc valeat, subscriptũ declarabit metrum:

Versiculi Medicinæ laudatiui.

Aut Rhazen, Galenum, Hippocratem lege,
Qui possunt loculos tendere, qui dabunt,
Ostro quo niteas, diuitiis quoq;,
Consors legitimi bellula quo thori
Ducetur tibi, quæ prole beet patrem,
Et longæua domus stet, tua nomina
Det factis reuirere alta perennibus.

Cogit me temporis angustia, iam finem facere vestri adhortandi adolescentes, honestorum studiorum amantissimi: Sed quid hoc grauor? Cum vosmet (sic existimo) præceptorũ vestrorum audientes dicto, vel absque alieno monitore exequemini liberalium iuuenum officia.

Sed quò tandem rapior, amplissimi patres, instituti mei penè immemor?

Petitio licẽtiæ ad doctoratũ, ad D. Marstallerum vicecancellariũ dignissimũ. Superest adhuc vobis recensere, quid me ad prodeundum in suggestum pertulerit, nempe præcipuus bonorũ studiorũ amor, simulq; vt mei facerem experimentum, te præstantissimũ virum, dominum Leonardum Marstallerum, sacræ Theologiæ doctorem, & Gymnasii nostri vicecancellarium dignissimum, supplex rogem, vt mihi non dico debitam, sed gratuitam ad impetrãdam Medicinalem lauream decernas licentiam. Hoc paternitatẽ tuam (inquam) sic oro, vt maiore studio, magisq; ex animo rogare nõ possim. quod si feceris, humanitati tuæ polliceor, atq; confirmo, me quod modò ætatis immaturitas denegat, temporis progressu, intentissima cura, & sedulitate, vigilantia, ad assem olim dependsurum, & exæquaturum. Summa dabitur à me opera, vt cum per ætatem integrum fuerit, tua honorificentia, qua me tanto honore, adeò solenniter, & honestè condecorasti, ad hominum famam profluat. dixi.

In

In celeberrimum actum, quo & humanitate, & eruditione singulari ornatissimus iuuenis Georgius Khufnerus, insignia doctoratus recepit Congratulatio

IOANNIS LORICHII HADAMARII.

SI bene magnifica cœpit cum laude coronam,
Si pretio nomen clarius ille tulit.
Quisquis in Elæo meruisset puluere palmam,
Seu lucta, aut curru, seu pede victor erat.
Halticus, & Pyctes, Dromeus, gladiator, Aliptes,
Præmia virtutis promeruere suæ.
Ornabant alii flauos Iouis arbore crines,
Nonnullis merces splendida laurus erat.
Victores apio redimibat Achaia diues,
In Nemeis pinus gloria summa fuit.
Quis positas statuas, auri quis pondera multa,
Nesciat egregiis dona fuisse viris?
Iure igitur decus hoc tribuit tibi cæsia Pallas,
Et caput insigni vincit honore tuum.
Iustius hæc veniunt tibi præmia docte Georgi,
Quam cinxit fortis tempora clara Milo.
Tam iustè nullus titulum sortitur athleta,
Tam nulli pugili gloria digna venit.
Pancratii dextris, & solo corpore certant,
Hoc quis opus tandem vilius esse neget?
Omnes Musarum tu culto pectore dotes
Hausisti, quoniam munera Dia tenes.
Hæc grauior longè, magis est ornanda palæstra,
Viribus ingenii quæ superare solet.
Vicisti omnigenos infracta mente labores,
Nec piguit curæ tædia multa pati.

Otia,

Otia,blanditias,Venerem,mala pocula,luxum,
Vnus es è paucis, qui fugienda putet.
In dubio positum est an vincas moribus artes,
Artibus an mores par ab vtrisq; decus.
Doctrinas vno quæ coniunguntur in orbe,
Prima tibi puero discere cura fuit.
Hinc nosti Latios rectè proferre lepores,
Barbarie expulsa verba diserta loqui.
Tum validè tua dicta probas,conuincere doctos
Turbam,quæ technis vtitur,atq; strophis.
Cuncta etiam lepidis potes illustrare figuris,
Flexanimæ Pithus dulcia verba tenes.
Hæc vbi sunt studio fundamina iacta fideli,
Conatu aspiras ad grauiora cito.
Intima sacratæ Sophiæ penetralia lustras,
Cuius pars morum facta decôra docet.
Altera naturæ inquiris mysteria vafræ,
Artificem è factis comprobat illa Deum.
Talia complexus primis documenta sub annis,
Culmina mox celeri tendis ad alta gradu.
Verus,& humani generis seruator Apollo,
Nil medica melius præstitit arte Deus.
Illa tuo placuit diuina scientia cordi,
Hanc tibi perpetua sedulitate paras.
Omnia Pergamidæ voluis præcepta Galeni,
Hippocratis Coi dogmata sana teris.
Morborum magno cognoscis acumine causas,
Vt cunctis addas pharmaca docta malis.
Herbarum succos,certa & medicamina nosti,
Quo magna infirmos dexteritate bees.
Sed magis hoc mirum primo sub flore iuuentæ,
Te res complecti tum potuisse graueis:
Cùm tibi vix tenera niteant lanugine malæ,
Lustraq; sint nondum quinq; peracta tibi:
O quales fructus producet serior ætas!
O(superi vitam dent modò)quantus eris!
Ornabis patriam,cunctos ornabis amicos,
Quorum te cultum fecit vtrunq; satis.
Hinc tibi purpurei decus hoc insigne galeri,
Defert Pierii turba sacrata chori.

Applau

Applaudit ſtudioſa cohors, aſſurgit eunti,
O quantum laudis dat tibi læta dies!
Prouenient charis & gaudia quanta propinquis!
Quanta in lætitia viuet vterq; parens!
Quod ſene de Rhodio veterum monumenta recenſent,
An' ne tibi mirum quod videatur habet?
Tres pater hic habuit præſtanti robore natos,
Pancratio hic clarus, ſed pugil ille fuit.
Tertius in lucta conſueuit vincere, luſtra
Cum ſua Piſæo ſunt celebrata Ioui.
Totaq; ſpectauit ſolennes Græcia ludos,
Pignora & huc genitor chara ſecutus erat.
Tempore tres iuuenes victores vidit eodem,
Vna qui laurum promeruere die.
Qui patris in gremio meritas poſuere coronas,
Brachia circundant, oſcula blanda ferunt.
Lætaturq; ſimul populus, tum floribus ornant,
Feſtiuis cœlum plauſibus vſq; ſtrepit.
Tanta in lætitia, tantoq; in honore ſedentis
Incluſere animam gaudia ſumma ſenis.
At tu clare parens iuuenis lætare beati — *Io. Khufne*
Nomine, tum multos, & bene Diue dies. — *rus D. Me=*
Suſcipite hunc proceres, clariſsima lumina regni, — *dicinæ.*
Quos habet auguſtus Rex in honore viros.
Plaudite nunc veſtro (ſic poſcit tempus) amico,
Dignus erit tali nemo fauore magis. — *Dominus*
Zotthius hoc faciet, cunctos clariſsimus inter, — *Io. Zotthius*
Neſtora qui ſuaſu vincit vbiq; ſuo. — *ſereniſs. Re*
Et Mornauueræ nitidiſsima gloria gentis, — *gi à cõſiliis.*
Omni qui regnum ſedulitate iuuat. — *Dominus*
Haidenreichigena de ſtirpe inſignis Eraſmus, — *Ambroſius*
Omni virtutum munere cultus homo. — *Mornauue=*
Iuſtitiæq; ſciens, & conſultiſsimus æqui — *rus.*
Hippius, eloquii non minus arte valens. — *Dominus*
Per quorum floret virtutem curia Regis, — *Eraſmus*
Cuius ſuſtentat ſceptra beata Deus. — *Haiderich.*
Poſthabitis propriis qui regia commoda tractant, — *Georgius*
Præcipua cura, præcipuaq; fide. — *Hippius,*
Non alios vellet prudens optare Darius, — *vtriuſq; Iu=*
Dum munerat ſumptis punica mala cibis. — *ris Doctor.*

Sunt in consiliis Regi, quod Zopyrus illi,
Vnum qui coluit pro Babylone virum.
Nec consultores alios quæsisset Atrides,
Vnum dum peteret, negligeretq; decem.
Illi gaudebunt tantis successibus omnes,
Fortunamq; volent amplificare tuam.
Sit licet ampla satis, per eos tua gloria crescet,
Et Khufnere tuus non morietur honos.
Tu quoq; gaudebis multùm clarissime doctor
Agricola ô medicæ maxima fama scholæ.
Te studio, atq; opera sic instruxisse fideli
Discipulum, de te prædicat ipse libens.
Phillyrides puerum sic informauit Achillem,
Atq; Machaoniæ tradidit artis opem.
Mox & Amynterides iuueni præfectus eidem,
Monstrauit factis iungere dicta bonis.
Io. Agricola, Medicinæ Doctor, & Professor.
Tu quoq; res pulchras docuisti, & verba, voluptas
Nunc erit ex illo grata labore tibi.
Deniq; nemo potest hæc tristi cernere vultu,
Cuius non nimius pectora liuor habet.
Nunc precor vt (sine quo nihil est fas fidere nobis)
Cuncta Deus clemens cœpta secundet. Amen.

ORNAT

ORNATISSIMO IVVENI GEORGIO KHVFNERO ROtamontano, in medica professione doctoratus insignia recipienti, Carmen congratulatorium

Sebastiani Solidi Rhæti.

TEmpus erat Tartesiacis quo mersus in vndis
 Titan, & stabant astra serena polo:
Fessaq; iam passim cunctis animalia terris,
 Mulcebat serpens molliter alta quies.
Non auis, aut pecudes optata silentia turbant,
 Iamq; ager, & sæui iam maris vnda silet.
Interea leni perfusum membra sopore,
 Curarum domitor, me quoq; somnus habet.
Templa sacri videor me lucida scandere Phœbi,
 Siue fuit fictæ, seu simulacra rei.
Mons illic biiugo contingens vertice cœlum,
 Opposita festus parte Cytheron erat.
Nam licuit certis illud dignoscere signis,
 Fiebant solito Bacchica sacra modo.
Dispicio tacitus quid & amplius ipse viderem,
 (Huius tam fuerat magna cupido rei.)
Pingere quæ cerno natura venustius ipsa,
 Tam nequit, intuitu mens stupet ipsa suo:
En Phœbus solio residens venerandus amœno,
 Argutum solito pectine tangit ebur.
Ausculto sitiens artis, dulcedinis huius,
 (Mens prona in rebus, ceu solet esse nouis.)
Amota dextra plectrum iam sistit Apollo,
 Mox & Apollineas iussit adesse deas.
Concurrunt omnes, suspensisq; ora camœnis,
 Protinus ex alto sic ait ille loco:

Magna Iouis soboles, vos ò mea gloria Musæ,
Qui vestri dicor, duxq;, paterq; chori.
Nostrum opus est (scitis) lepidos effundere cantus,
Et superis doctos adsimilare viros.
Nostrum opus est vatum præcingere tempora lauro,
Lætus vt exornet pampinus vsq; comas.
Venerit & quisquis nostras bibiturus ad vndas,
Perpetuum viuens sentiat ille decus.
Quare agite ò gratiæ, charos tueamur alumnos,
Sitq; illis nostro numine tuta salus.
Laudibus at digni multò maioribus illi,
Qui duplici studio munera nostra colunt.
Quem cupio iuuenem citharæ, vt decoretis amicum,
Hic fuit & medici sedula cura cadi.
Inuentum (scitis) nostrum medicina putatur,
Hinc nostri cupidis præmia ferre decet.
Ite igitur dulces iuuenem obseruate puellæ,
Et partim nostro ferte labore decus.
Plura Dei cupiens ego carpere verba loquentis,
Sed vigor externis sensibus ipse redit.
Nox depulsa polo, coniunx Tithonia surgit,
Et religat roseis tempora flaua comis.
Clara dies homines opera ad consueta reducens,
Hortatur lepido membra leuare thoro.
Sic postquam pulso melior mens reddita somno est,
Quæ vidi vacua somnia mente puto.
Et tamen infictis animum iuuat esse moratum,
Quæ vidit, repetit mens simulacra prius.
En iuuenis turba veheris stipante Georgi,
It tecum effusus ex Helicone chorus.
Ad sacra te doctæ conducunt templa Mineruæ,
Pieriis iunctus, qua fluit Ister aquis.
Ingolstadij duo Collegia. Qua vere gemini Parnassii culmina surgunt,
Cecropiiq; patent, pulpita docta gregis.
Hic capis in studiis perpessæ præmia curæ,
Hic ornant teneras turba nouena comas.
Io. Agricola Medicus excellentissimus. Ammonius (verè medicorum Iuppiter Ammon)
Hic offert medicæ laurea signa rei.
Qui quantum reliquos Phœbea vincit in arte,
Phillyridem mistis æquat & ipse cadis.

Tant

Tantum plus verè credas accedere laudis,
A tanto veniat quod tibi tantus honos.
Gratulor idcirco susceptæ nomina famæ,
Grator tam lætum te tetigisse diem.
Pergas Pæoniis nunc tradere pharmaca succis,
Perge salutifera pocula ferre manu.
Faxit cœlestis Medicinæ inuentor Apollo,
Talia succedant prospera cœpta tibi.
Tu nunc ò Misomusæ vomas, non esse poëtis
Numen, nec Phœbum sensa futura loqui.

DE MVSARVM PRAEMIIS DOCTORI GEORGIO KHVFnero Ratembergensi, apud florentissimum Ingolstadium, 11. die Augusti collatis, Carmen

Valentini Butzlii Vuangiani.

Musarũ varia loca.

Carmina finxerunt (nam fingunt multa poëtæ)
Innumeras sedes, nec loca certa Deûm.
Ardua Pimplai sacrare cacumina montis,
Pars voluit Musis: pars Helicona dedit.
Verticibus celsum bifidis qui tandit Olympum,
Parnasum Musis pars facit esse domum.
At pars Aonia fontes dixere Camœnis,
Placatas sedes, tuta vel esse loca.
Confert tecta domus Musis sacrata Cytheron,
Pieriæ sedem dant nemorosa iuga.
Sanguine progenuit cæsa ceruice Medusa,
Gaudia Pieriis Bellerophontis equum:
Pegasei vt fodiat gelidum pedis vngula fontem,
In quo Castalides candida membra lauent.
In quo consideat lauro redimitus Apollo,
Pegasidum voluat sceptra regenda manu.
In quo Pierides posśint celebrare choreas,
His dum concinnat doctus Apollo lyra.
Tot loca finxerunt Musis nec certa Poetæ,
Astrigeri quot sunt lumina clara poli.
At si dicendi vestra de sede Camœnæ
Ingenium, calamus, linguaq; docta foret:
Et si mellifluis condiret carmina verbis
Euterpe, & caneret Cinthius illa Deus:
Carmine narrarem montes, fluuiosq; sonoros,
Acceptas sedes, & loca grata breui.
Adsitis lepidæ dulci rogo carmine Musæ,
Vt loca carminibus dicere vestra queam.

Tercent

Tercentum, semel atq; semel cum mille solebant,
Annos Christicolæ connumerasse pii.
Lustra semel, ter terq; semel iunxisse volebat,
Huic numero summi chara caterua Dei.
Cæsaris & quum conuentus fratrisq; caterua,
Vrbe Ratispona relligiosa foret.
Tunc qui grammaticos inter non vltima laude
Ingenii potuit commeruisse loca,
Susenbrotus erat, capiens sua gaudia vitæ,
Inuida nec filum fata tulere suum.
Artibus ingenuis mentes puerìq; doceret,
Moribus & regeret pectora nuda bonis.
Inter quos primos tibi non postremus habebar,
Susenbrote parens spes studiiq; mea.
Dogmate cum tandem coluisses pectora nostra,
Pierides videam mittis vt ipse Deas.
Sic tua iussa sequens, loca quàm sinuosa pererro,
Castalides quæro Tesqua per hirta Deas.
Quo me cunque fero video placidissima nusquam
Musis, barbarie sed loca plena graui.
Tandem contingens celebris confinia rura
Vlmæ, quam rapidis aluit Ister aquis:
Hinc mea Danubii noti toto orbe fluentis,
Vnda vehit valido languida membra gradu.
Norica cum tandem vidissem mœnia, ripis
Anglipolim resonis Istridis vnda fluit.
Hic dum mansissem, nam nox obscura tenebat
Terras, iam somno lumina fessa iacent.
Omnia quæ semper vigilanti mente reuolui,
(Accidit vt somno) somnia nostra ferunt.
Aonides aderant florentia serta capillis,
Cingentes flauis, pulchra decora suis.
Has facies, oculi, pomosæ in corde papillæ,
Ornabant Musas, blandidulæq; genæ.
Dependent albo pretiosa monilia collo,
Candida purpurea corpora veste rigent.
His arguta sonant suaui Psalteria chorda,
Cantica concinnit dulcis amica Chelis.
Mellifluas voces tantas de gutture promunt,
Vt superent Lygiam, Leucasiamq; sono.

Inuocatio 1540. *Carolus Cæsar inuictiß. Ferdinandus Rex sereniß. Ratispona, vrbs Imperialis. Susenbrotus.*

Vlma, vrbs Imperialis. Ister. Danubius Noricum

Apollo. In medio citharœdus adest Tegæus Apollo,
Carmine Thespiadum qui regit vsq; chorum.
Concentus facilem somnum dissoluerat iste
Obstupui, vocem lingua referre nequit.
Ordine stant circum dextra læuaq; Camœnæ,
Coniiciunt ritu lumina nota leui.
Ora tenent tacitæ, iam dulcia plectra silebant,
Delphicus accedens protulit ista Deus.
Excute corde metus, non Musas, spectra timebis,
Quas placuit rigido quærere monte tibi.
Hîc retineto pedes per montes, saxa, per ignes
Defessos, hîc est sæpe petita salus.
Etsi sint aliis (tamen hic gratissima sedes)
Quæ capiant Musæ gaudia multa locis.
Anglipolis. Hoc facit Anglipolis, populus, loca, flumina, Reges,
Relligio, pietas, docta caterua virûm.
Vrbs antiqua facit, iam multos firma per annos,
Quæ potuit longa consenuisse die.
Danubius. Danubius rapidis toti notissimus Orbi
Aluit hanc vndis, mœnia tuta facit.
Circunfusa ruunt spatiosi iugera campi,
Obstant nec sylnæ, mons nec anhelus adest.
Incola fortis amat fortunam Martis, & audet,
Hosti belligero conseruisse manus.
Boiaria. Boica cùm tellus bello vicina periret,
Anglipolis. Ausa est Anglipolis Martis obisse mala.
Laus, & Hîc quoq; (vt est toto consistens maxima Regno
encomium Boiorum) pietas, relligioq;, fides.
Boiorum. Et populo tanto celebris stat gloria Regni,
Guilhel= Vita Ducis populo relligiosa patet.
mus, vtri= Principibus claro ter magnus stemmate natus,
usq; Boia= Guilhelmus plebem hanc relligione regit.
riæ Dux, Emporium statuit Musis, quo præmia largo
& Comes Anglipoli cornu docta corona ferat.
Palatinus. Digna volunt Musæ hîc studii cognoscere fructus,
Præmia Palladiis propria ferre viris.
Munera depromunt doctis suauissima cornu,
Hîc studiis æqua præmia lance ferunt.
Hîc est vera domus, Musis gratissima sedes,
Hîc poteris doctas excoluisse Deas.

Delphicus

Delphicus ista Deus dixit: Tunc omnis imago
In vmbras visa est euanuisse leues.
Interea cum mente mea sic voluo sopores,
Tunc aurora suos rubra colorat equos.
Eripior lecto: studiosam quæro cateruam,
Colligo Mæoniis munera multa Diis.
Sic vbi præterit triplex mihi fertilis annus,
Khutnerum Musæ condecorare suum.
Huius vt ornata tituli Medica arte celebres,
(Certarunt Musæ) conspicui esse queant.
Munera confuso confundunt ordine cuncta,
Khufnerus meus est: Ora nouena ferunt.
Vna comas comit, pictas facit vna coronas:
Tertia fert flores, Puniceasq́, rosas:
Vt semper blandis spirarent floribus aræ,
De calathis violas spargere quarta solet:
Annulus exornat, superans speciosa metalla,
Articulos manuum: quem sibi quinta dabat.
Arte laboratas vestes dat sexta sororum,
Dependent humeris ostra corusca suis:
Aurata lumbos zona nunc septima cingit:
Octaua & capiti iam diadema dabat:
Doctoremq́; nouum deducit nona Dearum,
Ad virides hortos: Talia verba facit:
Carpemus sociæ vos ò dulcissima poma,
Carmine lætemur, blandidulisq́; iocis.
Tu cithara citharœde veni, fidibusq́; sonoris,
Doctori carmen pandito dulce nouo
Sed saltum primus citharœdi ad plectra Georgi
Ducito, me pressit cum tua iuncta manus.
Ordine deducat sic saltus quæq; sororum,
Accrescatq; leui blanda chorea pede.
Exhilarant animos, cognoscunt gaudia, cunctis
Concentum, risum, frons sibi læta tulit.
At cùm solis equi properant se tingere vasto
Oceano, quæuis oscula Musa dedit.
Et longum dixisse vale, dextramq; premere,
Optat, & exoptat multa beata viro.
Quæ tibi rex cœli, terræ, conferre Georgi
Dignetur, vitam dirigat atq; tuam.

Nouem Musarum officia.

AD ORNATISSIMVM IVuenem, Georgium Khufnerum Trochoreum, Medicinæ doctorem, carmen gratulatorium Vitalis Gmelichii Salisburgensis.

SI mea cum multis valuissent vota Georgi,
 Cui doctum cingunt florida serta caput:
Gaudia nunc animi plena,& perfecta voluptas,
 Hæc foret,vt mittam cætera quæq; libens.
Nanque tui laudes cupiebam nominis,atq;
 Ingenii dotes enumerare bonas.
Sed qui carminibus venam largitur Apollo,
 Non voluit cœptis mitis adesse meis.
Nam calamo postquàm conabar scribere sumpto,
 Sume tuis dixit viribus apta magis.
Propterea meritò iuuenis doctissime tristor,
 Irrita tam iustæ vota fuisse rei.
Addere pauca tamen libet,& quæ suggeret illa,
 Quæ capit à placido nomen amore sibi.
Partim quo nostrum tibi confirmemus amorem,
 Qui nunc ex isto tempore maior erit.
Partim quo videas me,qui grauiora petebam,
 Auxilio Musas destituisse pio.
Principio longum te iam superasse laborem,
 Lætor,&,vt soleo,prospera multa precor.
Quodq; tuis spirat felicior aura Camœnis,
 Quas per arenosas ventus agebat aquas.
Quod velut emeritus per tela per omnia miles,
 Vicisti,& statuis læta trophæa semel,
Gratulor,& mentis lætissima gaudia pando,
 Sufficiat pectus,si minus ista loquor.
Te tua conspicuo virtus decorauit honore,
 Crede,satis tanto munere dignus eras.

Dignus

Dignus eras,quoniam celebri pro nomine fesso
Sæpe labor somnum, sæpe fugauit opus.
A superis illud,qui non pia vota recusant,
Quos iuuat exiles sustinuisse,peto.
Hîc virtutis honos,qui nunc tibi cessit,habendus,
Vt tibi sit faustus perpetuoq; tuis.
Et quoniam ante annos animum retinere virilem
Diceris,auspicio perfice cuncta bono.
Vtere concesso diuina munere sorte,
Ne vacuum iaceat ceu sine mente domi.
Te medicum patriæ,simul & seruabis amicis,
Et quos ægroto corpore languor habet.
Frigidus infecto cum turbat ab æthere Mundum,
Saturnus,populos exitió ve premit.
Tempus erit,præstet miseris tua dextra leuamen,
Sentiat auxilium morbida turba tuum.
Scis bene quòd Medicum tristes auertere morbos,
Et deceat vires arte parare nouas.
Et quò plus prodest,tantò quoq; maior habetur,
Crede mihi,similem se facit ille Deo.
Nanq; Deum veteres ista ratione vocarunt,
Vt qui seruaret nomine,req; suos.
Causa quidem propior Deus est,curatio certa:
Scilicet in cunctis ipse ministrat opem.
Sed tamen vt fiant sibi quæ facienda videntur,
Hîc instrumentis vtitur ille suis.
O nimium felix,& ter,quater vsq; beatus,
Cui datur à summo gratia tanta Deo.
Te quoq; felicem,te(si placet)assere faustum,
Ante fores etenim sunt ea dona tuas.
Sæpe ad te luctu venient de nocte grauati,
Perdita si morbis membra leuare queant.
Te surgente die,te decedente reuisent,
Hic æger requiem,cætera quæret inops.
Nota domus cunctis,eris & notissimus vrbi,
Ad sedes current plebsq;,patresq; tuas.
Illîc consiliis,illîc ratione valere
Proderit,& Medicos euoluisse bene.
Forsitan occultas etiam disquirere causas,
Non erit officii pars negligenda tui.

Hinc

Hinc bene perſpicies quo ſit Medicina paranda,
Aut quo ſint ægris pharmaca danda modo.
Hæc quia peruigili didiciſti cuncta labore,
Iure tenes dura dona petita via.
Nam ſtudii teſtem, pretium, ſolatia, longi,
Doctoris titulum non ſine laude geris.
Sic hodierna dies patriæ, clarisq; propinquis
Te notum reddet, conſpicuumq; ſatis.
Gaudeat ipſe pater, qui te iuuenilibus annis
Doctorem doctor cernere ritè poteſt.
Quid magis exoptet quàm quòd tua nomina tandem
Audit nominibus conſociata ſuis?
Ergo age prodi, ne dubites, imitare parentem,
Exemplo poteris vix propiore frui.
Incipe, conſerua miſeros, ſolare dolentes,
Sedulus arte iuua, conſule, ſpeq; foue.
Non res exigua eſt, ſæuos depellere morbos,
Hinc nunquam pretio, nec quoq; laude caret.
Conualeant opto, qui ſe ad tua limina vertunt,
Auſpice ſuccedant omnia ritè Deo.
Ipſe tuum fortunet iter, dux author Apollo,
Atq; ſua doctas inſtruat arte manus.
Sic tua poſt vitam durabit fama ſuperſtes,
Inq; ſinu longæ poſteritatis erit.
Interea ardenti nos voce precabimur omnes,
Vt ſana poſsis viuere mente. Vale.

IN

IN HVMANISSIMI, DOctiſsimiq; Iuuenis Georgii Khuſneri actum carmen congratulatorium Adolphi Occonis Auguſtani.

QVas referam laudes,aut quæ præconia dicam,
Nomine quæ tanto te quoq; digna forent.
Nunc precor hæc adſit noſtris induſtria Muſis,
Poſsit vt elogiis digna referre tuis.
Sed mihi deficiunt verſus,laudes quoq; iuſtas
Vllo non poterit dicere Muſa modo.
Attamen experiar num poſsit noſtra camœna
Promere de ſtudio paucula verba graui.
Tempore quos notum eſt te ſuſtinuiſſe labores
Non paruo,haud aliquis commemorare poteſt.
Ergo tibi primùm vt teneros egreſſus es annos,
Ingenium,ac artes docta Thalia dedit.
Succeſſu fauſto poſt auſpiciiſq; ſecundis,
Mox ſua Pierides dona dedere tibi.
Accesſit poſtquàm puero tibi grandior ætas,
Atq; ea ſunt animo condita ritè tuo,
Mox tua cura fuit Medicinæ dogmata ſancta
Diſcere,quo morbis certa medela foret.
Quid nanq; hoc ſtudio melius,ſeu dignius vſquam,
Quod parat immenſum,conciliatq; decus.
Nam medicina ſuo nunquam priuatur honore,
Laus hanc perpetua,& non moritura manet.
Hæc fert auxilium miſeris,ſæuoſq; dolores
Eiicit,atq; ægris corpora ſana facit.
Hac patriam potes ipſe tuam,charoſq; parentes,
Seruare à multis,perpetuiſq; malis.
Hactenus arte tuum pectus medica excoluiſti,
Omnes quæ morbos cum ratione fugat.
Nunc ergo expectant pulcherrima præmia dignum
Cultorem,& magnus te comitatur honos.

Mox & Apollineæ doctor celeberrimus artis
Diceris, nomen quod sine fine manet.
Dum tua constabunt in corpore membra venusta,
Dum reget hos artus spiritus, atq; vigor:
Permanet interea laudandum in corpore nomen,
Tanta etiam tua laus perpetua esse solet.
Quas modò delicias, immensaq́; gaudia præbes,
Huic tibi qui propius sanguine iunctus adest.
Delectant patrios hæc verè gaudia vultus,
Delectat matrem gloria tanta tuam.
Fortunet cœptum summi fabricator Olympi,
Omnia qui nutu temperat, atq; regit.

F I N I S.

LVGDVNI,
Excudebant Ioannes & Franciscus Frellonii fratres

1546.